

Zborník
Literárna súťaž mladých autorov

NOVOMESKÉHO NITRA
2009

Podakovanie

Úprimné podakovanie vyjadrujeme všetkým, ktorí poskytli záštitu nad 6. ročníkom literárnej súťaže mladých autorov Novomeského Nitra a tým ju podporili

Ing. Vladimír Maňka
poslanec Európskeho parlamentu

Doc. Ing. Milana Belica, PhD.
predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja

Doc. Ing. Jozef Dvonč, CSc.
primátor Mesta Nitra

Prof. RNDr. Libor Vozár, CSc.
rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Drahoslav Machala
Spolok slovenských spisovateľov

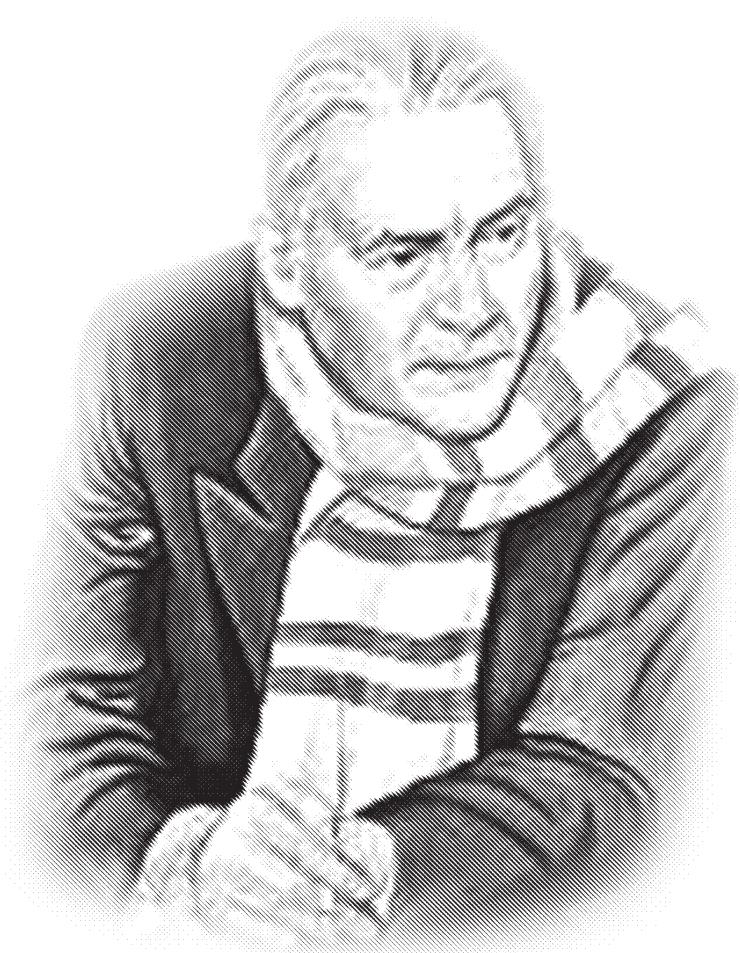
Za stálu spoluprácu pri organizovaní literárnej súťaže mladých autorov Novomeského Nitra od jej prvého ročníka v roku 2004 ďakujeme našim partnerom:

- Odbor školstva, mládeže, športu a kultúry Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja
- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
- Krajské osvetové stredisko v Nitre
- Literárny klub Janka Jesenského v Nitre

Za dlhoročnú nezištnú podporu a sympatie vyjadrené k projektu literárnej súťaže mladých autorov Novomeského Nitra ďakujeme

Doc. PhDr. Dušanovi Čaplovičovi, DrSc.
podpredsedovi vlády Slovenskej republiky

JUDr. Jánovi Richterovi
poslancovi Národnej rady Slovenskej republiky

6. ročník literárnej súťaže mladých autorov Novomeského Nitra 2009 sa realizoval s finančnou dotáciou darcov:

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Nitriansky samosprávny kraj

Mesto Nitra

Ing. Vladimír Maňka, poslanec Európskeho parlamentu

Spoločnosť Ladislava Novomeského

a podporou Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Mediálny partner počas 6. ročníka literárnej súťaže mladých autorov

SLOVO

Spoločensko - politický týždenník

Obsah

Slovo na úvod 6

Ocenení autori

I. kategória – študenti stredných škôl, žáner: poézia

1. **Barbora Žilecká** 9
2. **Miroslava Novyzedláková** 11
3. **Diana Serenčková** 16

I. kategória – študenti stredných škôl, žáner: próza

1. **Veronika Pachová**..... 20
2. **Radovan Potočár**.....27
3. **Michaela Laura Haceková**..... 40

II. kategória – študenti vysokých škôl a autori do 30 rokov, žáner: poézia

1. **Kristína Dunajová**..... 46
2. **Zuzana Hrubá** 48
3. **Simona Krovínová**.....50

II. kategória – študenti vysokých škôl a autori do 30 rokov, žáner: próza

1. **Ivana Polčíková** 53
2. **Viktor Timko**.....78
3. **Brigita Horváthová**.....82

III. kategória – tematická – „Európan Ladislav Novomeský“

Matúš Nemet..... 84

Cena predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja Doc. Ing. Milana Belicu, PhD.

Peter Korman 88

Cena primátora Mesta Nitra Doc. Ing. Jozefa Dvonča, CSc

Dana Klementová..... 92

Cena rektora Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre Prof. RNDr. Libora Vozára, CSc.

Luboš Lehocký.....96

Slovo na úvod....

Literárna súťaž mladých autorov Novomeského Nitra prináša každým rokom niečo nové, čerstvé a podnetné – tieto atribúty projekt Novomeského Nitry získal predovšetkým vďaka stále novým záujemcom, úspešným a tvorivým mladým ľuďom, no aj vďaka tým autorom, ktorí sú súťaži verní už dlhší čas...

V poradí už šiesty ročník literárnej súťaže mladých autorov Novomeského Nitra 2009 nám opäť dáva najavo, že záujem o literárnu tvorbu sa u našich mladých ľudí nevytráca a to napriek dobe, v ktorej výrazným charakteristickým, a nie vždy pozitívnym znakom sú informatizované sociálne siete a prílišná medializácia spoločenského diskurzu.

V zborníku, v ktorého stránkach práve listujete, sa Vám niektoré z mien javia určite povedomé, iné, tie ktoré ešte nepoznáte, odvážne zareagovali na našu výzvu a vďaka kvalite svojich diel oslovili porotu. Pevne veríme, že aj v nasledujúcich ročníkoch sa opäť prejaví pestrosť a k úspešným autorom sa pridajú nové mená s čerstvými a podnetnými myšlienkami pre tvorbu. Aj v tomto ročníku literárnej súťaže sme sa však stretli s menami autorov, ktorí nám zachovávajú svoju priazeň a viac krát obhajujú popredné umiestnenia.

6. ročník literárnej súťaže sa stal pevnou tradíciou slávností Nitranov a zapadol do kontextu Cyrilo-Methodských slávností. Toto začlenenie sa do Nitrianskeho kultúrneho leta sa odrazilo aj v zastúpení záujemcov z Nitry a jej okolia. I keď sa súťaž dostala do povedomia prevažne študujúcich mladých ľudí po celom Slovensku, a regionálny rámec prerástla už od počiatku, najsilnejšie zastúpenie si udržiava naďalej Nitriansky kraj. Očami porotcov sa prehnelo takmer 300 súťažných príspevkov, jedinečných myšlienkových vyjadrení, nápadov....Počas šiestich ročníkov tak mali naši porotcovia možnosť nielen hodnotiť samotné diela o počte asi 2300 prác, ale aj sa zároveň ako „sociológovia“ vžiť do názorov mladej generácie, sledovať a skúmať ich vývoj na základe abstraktného myslenia, vyjadrovania sa, vnemov na okolitý svet....

Význam Novomeského Nitry, ako sa ukázalo, sa nevymyká zo svojej podstaty, ale prekračuje literárny rámec. Určite však zasahuje do širších dimenzií a prispieva tak k formovaniu kultúrneho profilu Nitry ako mesta kultúry, literárnej vedy a rovnako upevňuje kultúrne dynamický spoločenský život. Kto ju pozná, toho Novomeského Nitra vzdeláva, vychováva, motivuje, dáva podnet a inšpiruje.

V literárnej súťaži rozvíjame okrem poézie a prózy už štvrtý rok publicistiku so zameraním sa na spoločenské vedy. Realizovať sa v tejto kategórii majú možnosť študenti, ktorým sú blízke odbory ako filozofia, sociológia, politológia, žurnalistika, etika, história....Kategória „**Európan Novomeský**“ má za cieľ prebudíť v nich záujem o vyjadrenie vlastnej vízie Európy v rôznych kontextoch podľa ich výberu a zamerania. Gestorom tejto tematickej kategórie je poslanec Európskeho parlamentu

Ing. Vladimír Maňka, ktorý je výrazne naklonený pre podporu a rozvoj kultúrnych aktivít mladej generácie už od našich začiatkov. Jeho záštitu pozitívne vnímajú aj zúčastnení autori. Svojim humanizmom a nadšením dokázal u účastníkov tejto kategórie prebudíť záujem o európske dianie. Ústretovým krokom zo strany pána poslancu býva pozvánka pre výhercu na poznávaciu cestu do európskych inštitúcií, tento krát do francúzskeho mesta Štrasburg. 6. ročník bude zavŕšený návštevou sídla Európskeho parlamentu, Rady Európy a Európskeho súdu pre občianske a ľudské práva.

Dúfame, že vyjadrením nášho prania o rozvíjaní literárnej tvorby primáme mladú generáciu, aby v tomto procese intelektuálneho rozvoja zotrvala naďalej a zachovala tak duchovný pokrok slovenského národa v spoločnej Európe....

Ocenení autori v 6. ročníku literárnej súťaže mladých autorov Novomeského Nitra:

I. kategória - študenti stredných škôl, žáner: poézia

1. miesto Barbora Žilecká, Gymnázium. Sv. Mikuláša, Stará Ľubovňa
2. miesto Miroslava Novyzedláková, Hotelová akadémia Otta Brucknera, Kežmarok
3. miesto Diana Serenčková, Gymnázium Nové Zámky

I. kategória - študenti stredných škôl, žáner: próza

1. miesto Veronika Pachová, Gymnázium Revúca
2. miesto Radovan Potočár, Gymnázium Andreja Vrábla, Levice
3. miesto Michaela Laura Haceková, Gymnázium M. Hodžu, Sučany

II. kategória – študenti vysokých škôl a autori do 30 rokov, žáner: poézia

1. miesto Kristína Dunajová, UKF v Nitre
2. miesto Zuzana Hrubá, UKF v Nitre
3. miesto Simona Krovinová UKF v Nitre

II. kategória – študenti vysokých škôl a autori do 30 rokov, žáner: próza

1. miesto Ivana Polčíková, UKF v Nitre
2. miesto Viktor Timko, UKF v Nitre
3. miesto Brigita Horváthová, UKF v Nitre

III. kategória – tematická – „Európan Ladislav Novomeský“

Matúš Némec, TU Trnava

Cena predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja Doc. Ing. Milana Belicu, PhD.

Peter Korman, Gymnázium na Golianovej ul. v Nitre

Cena primátora Mesta Nitra Doc. Ing. Jozefa Dvonča, CSc.

Dana Klementová, UK Bratislava

Cena rektora Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre Prof. RNDr. Libora Vozára, CSc

Luboš Lehocký, UKF v Nitre

Čestné uznanie Klubu Spoločnosti L. Novomeského v Nitre

Lenka Podhradská

Súťažné príspevky všetkých úspešných autorov 6. ročníka Novomeského Nitry sme zaradili do zborníka. Chceme ním inšpirovať nielen ich, ale aj tých, ktorí neuspeli, aby nezanevrelí na tvorivosť a aby ďalej rozvíjali svoj talent pre vlastnú sebarealizáciu a rast. Želáme všetkým dobrú inšpiráciu, nápaditosť a bohatstvo myšlienok očakávajúc ich príspevky aj do ďalších ročníkov.

6. ročník literárnej súťaže mladých autorov Novomeského Nitra 2009 sa realizoval s finančnou dotáciou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, Nitrianskeho samosprávneho kraja, Mesta Nitra, Ing. Vladimíra Maňku, poslanca Európskeho parlamentu, a Spoločnosti Ladislava Novomeského, za čo všetkým darcom s úctou ďakujeme.

Klub Spoločnosti L. Novomeského v Nitre
september 2009

Barbora Žilecká, 19 rokov

Gymnázium Sv. Mikuláša, Stará Lubovňa

Bydlisko: Nová Lubovňa

XXX

Nohy máš dnes hore hlavou

Si o deň kratší..

Moje predstavy mi každý deň zaschínajú..

Na strope.

Dievča- do odvahy vyzlečené pouča.

A vonku je na opustenie hriešne.

XXX

Čierna je príliš svetlá

na spomienky

do ktorých viem strach

Asi sa veľmi trasiem na tento svet

Možno len nerozumiem viečkam

Za oknom si ľudia nepamätajú

ani mená

Mne je pritesno na pocit

Pod dreveným stropom

Krik a ...

Krik a dokriklava nemožné bytie..

Zbytočne tu sedím..

Sama..

So zabudnutým včerajškom.

Ulica hrala farbami

len ja som šepkala do priesvitnej.

Neprekročím svoje sliny

Kreslím jazvy na výkres

čo sa tak podobá na večer

Chuť po vôni z každodenného narodenia

Som svojím vytraseným tieňom v rukáve

a zaspávam na cudzích mihálniciach.

XXX

Ako po kristervúcej strate zo včerajšieho strachu..

Utekám a neviem, či mám cestu pred sebou

Chcem sa ti rozplakať na viečkach..

Nech sú ťažšie pri zaspávaní

Podme spolu do utajeného šepkovania!

Uvidia nás len jemné vrásky zo slov, ktoré sú už staré aj na svoj význam

Podme do naivného chichúňania!

Začujú nás len nemé klavírne vzdychy, ktoré znejú príliš naho

Ukryté spievanie za ušami a vo vlasoch nerozuzlené rýmy

Chcem ešte chvíľu..pohľadom hladíť.. ten hluchonemý dotyk

Podme do večného uspávania!

Cez odkazy, ktoré sa včera samé roztrhali

Už len malíčkami smiem chodiť po zemi

A je tak nepopísateľne..cudzia

Som už len dotyk

ktorý nechce, aby sa ho dotýkali.

„Sladké sny želám!“

Aké krásne a pritom kruté..

Prešľapujem cez pierka vankúšov

Včera sa mi zdali tak krásne nedotknuté

Pomaličky utekať

Spod čiapky bezdomovca vidieť úsmev, tak odhalený a pravý

Podme cez mliečnu dráhu s pivom v ruke!

A podme sa nečakať!

Možno sa dočkáme...

A podme sa priznávať!

K nekonečnému strachu a k nepoznaniu

Pod oknom Petr H. jse díva a pozvolna si spívá

S křížem kolem pasu

Podme dokráčať a dokričať

A odľuknime pierko z dávnych zaspávaní

Miroslava Novysedlákova, 20 rokov

Hotelová akadémia Otta Brucknera, Kežmarok

Bydlisko: Kežmarok

Alergia

Som alergik

na mnohé veci,

v rukaviciach nikdy nenosím drobné.

Nehľadám prepych

len pocit, že mám suché oči

a svieži dych

- to je sloboda.

Ľudia, čo mi v očiach

robia prievan

do úst hádžu si frázy

a učia ma ich

hovoríť tiež

ma desia

ako vysoká preliezka

na detskom ihrisku.

Spadnutý závoj

odkryl načierno

namaľované sny

v útrobach tých,

ktorí nosili masky

úsmevov a lží...

Som persona non grata

v cele tejto škatuli

po záruke..

Nevidím svet pruhovane

ani priečne

- je to celé v nás.

maketa si nevyberá,

my si vyberám ju,

záleží na mne

akú hru,

si vyberiem.

Som alergik

ale je to len hlúpy zvyk...

Keď sa zotmie

Ten pohľad páli
ako mráz.
Úsečka dvoch srdc,
on však tvorí kruh,
ona je viac ako jeho priemer,
je jeho stredom.

Vlastná neha
má príchut' tej
vety
„Ako zabudnúť?“

Stráca svet,
aby našla
vesmír,
chce, aby s ňou
(a len z nej)
navždy žil.

A keď sa zotmie,
jej sen ma zrazu nový rozmer.

Sem a tam

Zabíjam ten neživý pocit,
že len som.
V poviedkach nečítam
konce viet,
nechcem plakať
nad nepriazňou
osudu a ani
fantáziou niekoho iného...

Svet sa zbláznil
a tí, čo boli nimi,
už nimi nie sú...
Prehltli svoje ja
ako tabletku

bez účinku.

Je to okrúhly svit
v odraze šedivých viet
- to je svetlo,
v ktorom plynie
Tvoj strach,
je však lepšie
sa báť
ako sa hojdať
ako kvocient inteligencie
toho starého hojdacieho
koníka z Tvojich detských čias.

Poznali sme len
dva smery - sem a tam,
dnes už nestačia,
nie sme deti,
už smieme kráčať ďalej
a rôznymi smermi
k pocitom,
ktoré sa nehojdajú
od póla k pólu
nepokojnej mysle...

Slova sú ako balóny

Kríž v ulici,
kde sa ľudia
nikdy nemodlia.
Kríž v duši,
o ktorý sa srdce
opiera.

Je to len drevo,
v ústach znamená
čosi viac.
Slová sú ako balóny,
nafukujú
a praskajú
ako výkričník
v otázkach...

Moje meno v Tvojich
ústach praská
a to Tvoje
nafukujem,
letí do výšin
a ja ho už nechytím.

Kríže sú
znakmi ľudskej
pýchy a predsudkov,
je to len drevo,
na ktorom sa kedysi
zabíjalo.

Nenosím ho,
všetko to
rastie mimo
nás.
Tak nenafukuj,
čo sa nemá
a nepraskaj
slovo láska.

Ticho -
bez rozlíšenia
dýcham
a počúvam
praskanie
nafúknutého balóna...

Srdcia naopak

Prečo plačeš?
Kúsky lásky už nepozliepaš.
Ak ju necháš samu
len tak niekde ležať,
môže sa to stať...

Neklamem sa, keď to vravím,
túžby, ktoré nechápeš...
Čo vlastne chceš?
Hľadaj dušu, nie jej úkryt,
prehltnuté slzy ti nik nevyjaví...

Neochvejná pýcha
a neprehliadnuteľný predsudok,
nehraj sa na niečo,
čím Ťa Boh nikdy nechcel mať.

Ja neviem chodiť po rukách,
držím nimi svoje sny,
ktoré Ty tak rád praskáš
ako bubliny.
Nechápeš ich ako znamienko
v otázkach.

Neverme v rozum,
hľadme na cit,
možno má to tak byť.

Kroky do duše,
sú prázdne,
sú tu len tie moje,
vykričané ako ozveny
v zakliatych lesoch.

Prevrátené srdcia v dušiach
tebe podobných
svoje sny nepália,
len ich nikdy neprečítajú správne,
srdcia majú naopak...

Skús ho otočiť,
pomyselné prázdne miesta
niekde uprostred môjho sveta
doplniť....

Diana Serenčková, 21 rokov

Gymnázium Nové Zámky

Bydlisko: Nové Zámky

Anjel na zemi

V jednu noc zletel anjel z neba.
Chcel spoznať svet, spoznať samého seba,
túžil spoznať radosť i pocit smútku,
túžil spoznať pocit dobrého skutku.
Prišiel medzi ľudí, stal sa jedným z nás.
Chcel spoznať tajomstvá, svet plný krás,
žil tu medzi nami, záhadný a tajomný,
duchovne bohatý, majetkom chudobný.
Žobrák pýtajúci kúsok chleba,
spoznať ľudstvo, len to mu k šťastiu treba,
nikto ho nevidí, tvária sa, že nie je,
on chudák nechápe kam tento svet speje.
Len osamelá matka s deťmi sa mu prihovára.
Posledný kúsok chleba s láskou mu dáva,
deti jej však plačú, chcú niečo jesť.
On chudák nechápe, ako to vie zniestť.
Na druhej strane ulice zlodej sa obhliada,
na lavičke dievča plače, že má chlapca rada.
Hlad a bieda nesie sa mestom.
Muž zvádza dievča nevhodným gestom,
úplatok do vrecka zákon dostáva,
zlodej už úlovkom na priateľov máva.

A tak spoznal anjel tento svet.

Roztiahol krídla a vrátil sa späť.

Lavička pri cintoríne

Starý kabát, prehryzený moľou.
Zatuchnutý časom, zatuchnutý bôľom,
v kabáte odetá tvár plná vrás,
tvár stará bez mladosti a krás.
Na prašnej lavičke každý deň sedela.
Že sa mladosť nevráti to dobre vedela,
že sa nevráti ani jej láska,
od žiaľu, so slzami nevydala hláska.
Lavička pri cintoríne prachom zapadnutá.

Babičkina láska tajne zabudnutá,
aj keď mala muža, ľúbila nevinne kruto,
spojilo ju s milencom milenecké puto.

Čas sa náhlil, vrásky pribúdali.

Spomínala na chvíle, keď na lavičke spolu sedávali,
spomínala na chvíle, keď ju mal tak rád,
spomínala na chvíle, keď prišiel tvrdý pád.

Ona bola vdova, on stratil ženu.

Od tej chvíle dýchal len a len pre ňu,
hladil jej ruky, prácou zvráskavené,
hladil jej srdce, samotou ubolené,
hladil jej dušu, tak nevinne jemnú,
hladil jej oči, čo starobou blednú.

V mladosti bola ich láska zakázaná,
s ich vzťahom nesúhlasil otec ani mama,
sľúbili ich iným, cesty sa rozišli,
o nádej byť spolu obrúčkou prišli.

Časom prišli deti, ostala len spomienka.
Zdravie a šťastie dali deťom do vienka.

Po mnohých rokoch zastihla ich polku smrť.

Ostali sami, žiaľom utápaný.

Ostali tak pusto, svetom nechápaný,
a tak mnohí ľudia časom spomínali,
ako starček s babičkou na lavičke spolu sedávali.

Ako spomínali na staré krásne chvíle,
ako dožívali spolu v tej záhadnej sile,
no choroba ho skolila a zostala sama.

V starom kabáte zvráskavená dáma.

Čakala na lavičke vedľa cintorína,
choroba skolila aj jej jediného syna.

Vídali ju tam sedávať každý deň.

Potajomky tam snívala svoj tajný sen,
túžila byť s mužom, s deťmi a s ním...

Nechat? Či nenechať?

Po vášnivej noci všetko stíchlo.
Do ženského tela niečo život vdýchlo,
V tom tichu počuť srdce biť,
Nový život v tele začal žiť.

Pri každom dotyku cítiť jeho telo,
Vieš po čom túži, čo by chcelo.
Rastie v tebe niečo tak nádherne krásne,
Rastie v tebe niečo tak nesmierne vzácne.
Oči ti šťastím matersky svietia,
Anjeli lásky k tebe letia,
Nesú ti to, čo si žena najviac môže priať,
Nesú ti to, čo najvzácnejšie ti môžu dať.
Telo máš plné nežnej lásky.
Tak by si už chcela hladiť jeho vlásky,
Pred spaním počuješ jeho hlas,
Oddávaš sa celá do nehy krás.
A keď sa konečne zahľadíš do jeho očí,
Pocítiš ako sa zem pod tebou točí,
Omámi ťa jeho vôňa sladká,
Staneš sa ženou, je z teba matka.

Vráťme sa však na začiatok, keď po noci všetko stíchne.
Obava a strach ťa v srdci pichne,
Nechceš počuť nové srdce biť,
Násilím zabrániš životu v tebe žiť.

Smer života

Z južnej strany cítiš teplo lásky hriať,
zo severu ti na chrbát fúka žiaľu chlad.
Z východu ťa ovieva hlad a veľká bieda,
na západe zasa klamstvo pravdu strieda.
Úrodné pastviny vidíš z južnej strany,
sever ti zas otvára nepoznané brány,
z východu ťa vábi noc a jej sila,
zo západu sa ti však už rozkoš do tváre vrila.
Z juhu ťa lákajú slané moria,
na severe ti však dravé rieky dvoria,
na východe volá tvoje meno malá rieka,
na západnej strane len krv vo vodopáde steká.
Juh ti ponúka vôňu kvetov,
sever zase vôňu nepoznaných svetov,
z východu sa vôňa lesov šíri,
na západe len vôňa slz kvíli.
Stojíš v strede a ako kompas hľadáš sever.
Ručička sa krúti, no ani tej never,

je len na tebe, ktorým smerom pôjdeš,
aj keď nevieš kam a kedy dôjdeš.
Možno na konci juhu bude chlad fúkať,
možno na konci severu sa bude teplo núkať,
a čo keď z východu príde nával hriechu,
čo keď na západe nával smiechu?
Stojíš sám a nevieš kam vkročiť.
Možno sa budeš len dookola točiť,
no smer ti neukáže nik.
Možno na juhu nájdeš raj.
A možno tam bude len pustý kraj,
možno na severe budú púšte,
a možno tam bude trnie a húštie.
Možno na východe nájdeš dúhu,
možno tam budeš robiť len sluhu,
možno na západe vystrieda krv med,
a možno tam nájdeš pravej lásky kvet.
Len stojíš a hľadáš do zeme.
Tak by si chcel počuť, že to spolu zvládneme,
čakáš kto by ti poradil,
kto by ti nohu správnym smerom obrátil.
Čakáš kto by ťa vrátil späť, keď stúpiš zle.
Niekoho, kto by ťa budil v najhoršom sne.
Možno nájdeš lásku, šťastie a možno len klam,
nezabudni- rozhodnúť sa musíš len ty sám.

Túžim

Túžim byť slzou na tvojej tvári.
Túžim, aby sa tvoje smutné oči o ňu báli,
aby nepretiekla chladne cez tvoje pery,
aby stiekla do srdca, ktoré jej verí.

Túžim byť smietkom na tvojom tele.
Túžim byť smietkom, ktoré tvoje telo hreje,
smietkom, ktoré by si aspoň chvíľu na perách mal,
hoc ma potom vietor odveje v šíri diaľ.

Túžim byť iskrou v твоjich očiach.
Túžim byť leskom očí, čo svietia v tmavých nociach,
iskrou, ktorú vidieť len vo vášnivej chvíli,
iskrou, ktorú si stratil, keď tvoje oči snili.

Veronika Pachová, 19 rokov

Gymnázium Revúca

Bydlisko: Vyšný čaj

Veril

Zatvoril knihu a pustil ju na zem. Zhlboka sa nadýchol. Spokojne zaspal.

Keď trávil hodiny v knižniciach mával pocit, že sa v nich stráca. Už asi milióny krát stál pred regálom a bezstarostne sa usmieval. Knižnica bola obrovská a pocit, že on sám je po kúskoch poukladaný do tisícok kníh ho nútil poznať všetky, ktoré ho kdekoľvek obklopovali.

Vytiahol ďalšiu knihu a so zvláštnym nadšením ju držal v rukách. Možno bola len ďalšia z množstva iných, ale pre neho bola jedinečnejšia ako človek. Človek má len vlastný osud, ale kniha popri vlastnom osude obsahuje niekoľko ďalších, na ktoré sa nezabudne. Akoby posvätné knihu otvoril a privoňal. Otočil stranu. Tváril sa ako pri dlhé roky očakávanom stretnutí. Vedel, že si navždy zapamätá vôňu a zvuk, ktorým ho kniha celý čas sprevádzala...

Zobudil sa. Znepokojený zo sna si prudko sadol a obhliadol sa. Následne sa usmial a pokojne sa zhlboka nadýchol. Videl a cítil celú svoju knižnicu a to k šťastiu stačilo. Pohľadom pozdravil knihu pri posteli a jeho vnútorná dilema mu ubližovala ako hádka s priateľkou. –Teraz nemám čas, už nič nevrav...nemôžem ťa počúvať...- povedal jej v duchu a s pocitom viny odišiel. Vedel, že keby jej začal načúvať, nedokázal by ju zastaviť. Hltal by jej slová, bodky, čiarky, otázniky, medzery a ani výkričníky by jej nevyčítal. Všetky nad ním mali moc a on sa nechal. S neustálou výčitkou zamkol byt. Zježili sa mu chlpy pri pohľade na mlčanlivé studené steny a schody vzdychajúce pri každom dotyku. Vybehol na chodník. Niekoľko plakal na jeho kroky. Vymýval blato z jeho topánok a knihy z jeho hlavy. Ale každé písmeno malo prihrubý motúz. Mal slzy vo vreckách, topánkach i vo vlasoch. Cítil sa ťažko. Nevládal. Vytiahol veľký zväzok kľúčov a odomkol bránu. Vošiel do priestrannej miestnosti v dome, kde sa znásobil jeho dych. Počul aj svoje srdce. Ani jemu nerozumel. Mal pocit, že sa točí. Prižmúril viečka. Pri krátkom ochabnutí mu vypadli kľúče a vykrikli pri dotyku s geometrickou dlážkou. Otvoril oči. Z bielych stien na neho vystupovali muži i ženy...

...Peter a Lucia sa schúlili vo vášnivom objatí pod múr...Jozef K. medzi dvoma mužmi prevínol sklónil hlavu...Antigona hladila závoj...v Hamletovej ruke sa z posledných síl triasol meč...hlaveň pištole sa odrážala aj vo Wertherových očiach...na posteli ležal opustený Goriot...v Lennieho dlani sa chúlila myška, ktorú sa snažil pohľadiť...do veľkých plameňov sa vrhol Ondráš za najmilšou husičkou...pod skupinou ľudí sa rozpadával Grenouil...Berlioz si nevšimol rozliaty olej...Kristus sa na kríži bolestivo napäl...

Zvuky ohňa, tečúcej krvi, výstrelu, slov, slz, trhaní mäsa, kriku, posledných výdychov a

jazdiacej električky odnikiaľ nikam sa zmiešali do jedného.

A potom bolo ticho.

Oplakaný muž vydýchol za všetkých. Slzy, čo si priniesol, sa mu v jazvách po živote zmiešali so slanými kvapkami. Steny skryli svoje posolstvá. Sklonil hlavu. Jeho nepokojný rytmus znel čoraz prudšie. Cítil ho v ušiach, zatvorených očiach, otvorených dlaniach. Zrazu zodvihol sklamaním pokrčenú tvár a zameral sa na kríž (stál tam ako zodvihnutý prst Boha). Zhmotnil sám pre seba dávno znejúcu otázku: Prečo? No nikdy takto nesúcitil s vyhasnutým človekom. Pohľadal kopou hmoty, ktorú musel vyprevádzať pod nohy...

Cestou domov si kúpil noviny a pečivo. Cestou domov sa ponáhlal. Cestou domov mu už ani trpiace schody nevadili. Cestou domov mu aj z očí trčali trpiace knihy.

Hneď si sadol medzi pánov a panie knihy a roztvoril igelitku. Vytiahol najnovšie noviny, natrhal ich na pásy, povkladal nahrubo medzi pečivo a s chuťou začal jesť. Bola to najkrajšia časť dňa, keď sa najedený vrátil k svojej novej priateľke. Vhĺbil sa do jej riek a potokov a prežíval s ňou najintímnejší vzťah. Spoznával jej medziriadky. Vtesávala do neho vlastný záhyb. Vedel to. Nechal sa. Keď mu už viečka skrývali svoj poklad, umlčal dialóg s knihou. Uložil ju na nahú hrud' a dovolil viečkam zhasnúť aj tým v hlave...

Zobudil sa. Znepokojený zo sna si prudko sadol a obhliadol sa. Následne sa usmial a pokojne zhlboka sa nadýchol.

Všetky rána boli pre neho rovnaké. Každé ráno bolo pre neho iné. Vždy sa budil s rovnakým strachom o stále inú priateľku. Budil sa so stále rovnakým pocitom zodpovednosti za všetky potrhané, spálené, zakázané, odvrhnuté knihy. Len on im rozumel. Len jemu rozumeli.

Dni plynuli tiež rovnako. Menilo sa len počasie. Vyšiel vždy na ten istý chodník, kráčal po tej istej ceste v tých istých nohaviciach, topánkach, vlasoch. Vošiel do tej istej budovy, vykonával tú istú prácu. V sebe bojoval ten istý boj. Boj medzi svetom rúk a svetom strán. Svetom pokožky a svetom papiera. Svetom krehkým a... svetom krehkým.

Človek je krehký. Preto si potrebuje, možno nie sám v sebe, ale navonok všetko podmaniť. A tie krásne dlhotrvajúce, človeka samého naplňujúce knihy, ktorých existencia závisí od človeka, počnúc vznikom až po chladnokrvný zánik, ktoré netrpezlivo šepkajú človeku rozbor jeho vnútra, ktoré sám nikdy nespozná, si nezaslúžia podmanenie človeku...

Bojoval so sebou. So sebou ako človekom, so sebou ako knihou. Nezažil boj o zrovnoprávnenie bielej a čiernej, o zrovnoprávnenie mužov a žien, o zrovnoprávnenie silných a slabých. Bol to však len nezmyselný boj samého ľudstva v sebe. A teraz boj ľudí a kníh bezprostredne spojených recipročne podmanených. Boj jeho ľudskej a literárnej podstaty. Boj dvoch ríš v ňom, ktorý je ich telesným i duševným spojením.

Kráčal do knižnice. Spravila sa mu škvrna v oku. Cez ňu zabudol vnímať chodník. Videl len po svoje oči. Za nimi sa približovalo rozlietané dieťa s kvetmi z jabloní pri ceste. Mohutné rytmické kroky na chvíľu vyrušil mäkký pád. Kvietkované očká sa na neho žiadostivo pozreli s nastavenou rúčkou špinavou od uduseného prachu všetkých zbavujúcich sa. Zanechal tam len ďalší prach. Aj pod nohami milencov vykonal isté zbavenie. Ani klobúk

bezdromovca v deravých ponožkách a poštopkaných myšlienkach nevyrušil jeho nutné poslanie.

Do bytu vkročil rozhodnutý. Nové členky rodiny vložil do novej police, novej izby. Ten deň mal pôst. Vytiahol noviny. Jedol ich. Nezapil. Sadol si doprostred izby. Doprostred svojho sveta. Musel sa rozhodnúť. Vedeli to. Veril tomu. Jeho a ich osud sa nespojili len tak. Vedeli to. Veril tomu. Výhodisko je zrovnoprávnenie. Zrovnoprávnenie je spoločný osud. Spoločný osud je spoločný koniec. Vedeli to. Veril tomu. Mal dostatok ich krvi v svojich bunkách. Mali dostatok jeho potu v svojich stranách. Zapálil sviečku. Oheň očisťuje. Spája. Zrovnoprávňuje. Veril tomu.

Vzal poslednú stránku novín. Pripálil ju. Človek je len prach. Kniha je len prach. Díval sa na jej horiaci papier, na jej horiace myšlienky a názory. Tá už nebude trpieť pre opovrhnutie, nevypočutie. Prečo by mali ostatné knihy? Vzal svoju priateľku. Privoňal jej stranám. Vábila. Plakala. Vyrhol poslednú stranu. Ochutnal a zvyšok po strane pripálil a položil na koberec. Pred ním sa vytvorila skupina dokonávajúcich strán. Vzal ďalšie a ďalšie. Vždy privoňal, ochutnal, zapálil. Okolo neho už vystrájal len očisťujúci plameň. Muž dvíhal horiace strany a rozhadzoval ich do políc, skriň, škatúl. S túžbou o bezhraničnú rovnosť siahol po horiacich knihách. Musel ich jesť. Veril tomu. Dokončil však len spojenie v sebe navonok dávno spojeného...

Prečo má stonožka sto nôh?

Prečo nemá vták sto krídel? Ryba sto plutiev? Básnik sto srdc...? To je fakt, že sto srdc by sa dlho zaplňovalo a ťažko hojilo. A čo ak je láska taká veľká, že by sa do všetkých sto zместila jedna jediná...?

Zamýšľanie sa občas bolí. Nie rozum. Srdce. Dušu. Bolela ju. Každý mesiac. Každý týždeň, deň, hodinu. Každú hodinu vedela plakať. Aj pot pod pazuchami to vŕavel. Okolo vedeli, že plače. Len to zabudli pomenovať.

Ostávala nemá. V svojich pocitoch. Les bol jej kostolom. Aj ten má svoje požehnanie. Kládol na ňu ruky. Hral jej listami orgánové piesne. Šepkal jej: Písi! Písi! Zapisuj! Krič a mlč v jedinej chvíli. Nerozumela. Nezapisala. Podrobne počúvala kôru stromov. Odpadávali im tajomstvá. Každý šepkal svoje dejiny. Dejiny milencov, vandalov, bláznov, zúfalcov. Dejiny jarí a jesení. Húb a sŕn. Dejiny miliónkrát vyrúbaných stoličiek, huslí, skriň, polien. Nie každý si mohol vybrať svoje poslanie. Aj jej poslanie bolo v nich dávno vžit.

Vystúpila z prímestskej linky. Popamäti kráčala cez košickú stanicu a chladné zasnežené chodníky do centra mesta. Zastala len z akéhosi vnuknutia seba samej, či nejakej inej seba v sebe pred chrámom. Prsty sa jej skryli do dlaní a zakvitli načerveno. Len jej nos vedel, kam sa pozerá a nezamľal to. Kričal a ona sa nezahanbila. Nevedela, že za lásku sa patrí hanbiť. Nevedela, že jej láska sa patrí volať láskou. Nevedela, že pred chrámom musela stáť...

Keď už sedela v autobuse a mala pred sebou 2 hodiny už dávno preskúmaného cestovania,

oprela sa o okno, akoby chcela byť naozaj len o to sklo vzdialená od slnka, čo zapadalo. Presne tak. Presne tak poznala tú cestu, ako sa dá poznať po dvoch rokoch cestovania jedna trasa. Presne tak nepoznala tú cestu, ako sa jedna cesta po dvoch rokoch každý deň môže meniť. A presne tak ju nepoznala, ako sa môže po dvoch rokoch zmeniť vnímanie jedného človeka aj pri pohľade na jednu cestu.

Zakaždým sa menilo mnoho. Mnoho v prírode, mnoho v ľuďoch, mnoho v spoločnosti. Áno, výsledok pozorovania závisí od pozorovateľa, ako vraví Ondro kamarátom (či len sám pre seba) pri pive v Bistre u Jozefa. Ale raz to musí byť aj trochu naopak. Zmena pozorovateľa závisí od výsledkov pozorovania. Výsledky jej pozorovania rôznych svetov, ľudí, spoločností ju nenápadne formovali po svojom. Musela si začať uvedomovať vinu sveta. A odsúdiť ho, alebo sa mu prispôbiť. Ignorovať ho, alebo ho chcieť bezvýsledne meniť. A v nemožnosti zmeniť svet stratiť samú seba...

Áno, všetko už tušila. Lenže sama nevedela, čo tuší. Vznik? Zánik? Prerod? Bol to začiatok významného procesu, ktorý by ona sama teraz aj tak nevedela pomenovať. Ktorého význam a dôsledky na seba sami ukázali prstom až po výslednej explózii. Preto to ani nesmela vedieť, čo sa v nej začína. Keďže človek si vie všetko priveľmi zlou cestou zidealizovať, ona na to radšej nedostala nárok.

Sedela tak tesne natlačená na okne. Vždy chcela obojstranné spojenie sveta, čo ju obklopuje a jej vnútra, ktoré túži všetok svet cítiť. V tomto duševnom opojení veľkým dlhým svetom zaspala. Nemohla inak. Bez toho by opojenie zostalo na hranici telesna, zostalo by pri zmyslovom vnímaní s neúplným prenikaním do duše, neúplnou premenou na práve v nej rodiaču sa emóciu, ktorá by po čase vyprchala ako smrad z nových topánok. Lenže spánok je hranicou medzi telesným a večným, cez ktorú dokázala zvesmierniť svoje pocity.

Zobudila sa. Vlastne to nebolo ani zobudenie zo spánku, či zo sna. Bolo to dozretie. Dozretie bolesti. Bolestí, ktorým sa v nej núkal iný, nový tvar. Aj les jej to vŕavel. Dookola naliehal. Už vtedy tušil, že raz objaví v sebe jednu novú veľkú existenčne potrebnú izbu...

Autobus ju opustil na stanici. Kým bola? Jedným stromom v lese? Nie, ten má svoje pevné miesto. Tak ako strom vytvárala časť spoločnosti, necítila v nej však správne umiestnenie. Necítila, že ju spoločnosť potrebuje ako osobnosť, len ako strom do veľkosti lesa. Mala nepomenovanú potrebu sama sa odtiaľ vyrúbať.

Kráčala ako farebná v čiernobiely svete. Každý sa tváril, že mu záleží na správnych veciach. Že je vhodné oblečený a vie, kam sa vybral. Že má dostatok diskriminujúcich x- korunáčok v kabelke, že má mobil, ktorý letí v každej reklame. Že vie, čo písali v najnovšom bulvári...že vie, čo sa patrí. Ona si všimla tváre, slová, výrazy...každej vložky, čo jej letela pred nosom. Síce narážala do rozhorčených ľudí, čo mali prehľad vo svete, ale práve sa snažila preložiť reč vložiek, ktoré plné ilúzií sa tešili vlastnej existencii nevediac, že dopadnú len na špinavý chodník...

Internát ju už z diaľky zdravil. Žmúril konzervatívne oči a prísne sledoval každého, kto sa približoval. Tešila sa. Na čo? Rýchlym nadšeným krokom udupávala natlačený sneh. Vbehla do výtahu a nedočkavo stlačila gombík. Cestou klepala po stenách a po zastavení vyletela ako Chaplin na úteku. Vletela do izby a už sa jej na čele vytvorili jazierka, keď ju uradostená spolubývajúca nadšene objímala. Najgeniálnejší pocit prišiel po zatvorení

najkrajších dverí v meste. Musel to byť kurva inteligent, čo vymyslel záchod... Ktovie, prečo sa práve tam nachádzajú všetky hlboké slová.

Konečne si sadla na posteľ. Vždy sedávala v rohu izby a ticho čumela do zošita, do knihy, do časopisu. Nemala právo prejaviť svoje myšlienky, ktoré zahнала klipnutím viečok. Mala právo počúvať a usmievať sa, byť ticho a mlčať. Mala povinnosť. Plakať. Vankúš mala plný slaných vaní a horkých slín. Bol každé ráno plný o celodenne naklipté myšlienky. O všetky sentimentálne predstavy nástročného dievčaťa. Každé ráno v ňom zanechala kúsok svojej detskej duše a z vrchovata odprášila to ľahšie cez okno. A mesto sa stávalo o jej sny skutočnejšie.

Všetky kvety otvorili ústa. Ešte nikdy takto nahlas. Nikto ich nepočúval, ale ony vraveli. Chceli všetko vykričať. Že zima bola dlhá, že im stuhli všetky bunky, že ich mlčanie ich dusilo. Prvý nádych sa dá kúpiť len za vhodné slová. Slová sa dajú kúpiť za čerstvý vzduch.

Mala na tvári oči. Aj ústa mala. Celkom plné. Stále nevedela, kto v nej dusí celé bibliu. Potrebovala nielen rozprávajúce kvety, nielen kupujúci vzduch. Potrebovala slnko. Veľké, prenikavé. Čo by dokázalo rozpustiť tú ťažkú ľadovú zámku na jej rukách. Čo by dokázalo nájsť také pero, čo samo píše všetky roztratené oslobodené myšlienky. A taký deň, ktorý by sám vedel, pre koho práve nesmie utekať.

Až vtedy sa to stalo. Pozbierala všetky plachty a džbány, všetky plače pobalila. Zatvorila poslednýkrát svoje obľúbené dvere. Čakali ju iné. Krajšie a múdrejšie. Prijemnejšie a veselšie. Také, čo ju chceli počúvať. Také, čo jej otvorili ústa.

Mala novú posteľ. Nebola v rohu izby. Stála takmer uprostred. Vedela prečo.

Každý deň sa dozvedala nové. Nové zmysly, nové potreby. Nové možnosti. Našla i nové pocity v novom byte. Nové spolubývajúcce jej nedovolili mlčať. Prišla, sadla si na posteľ a mlčala. Pýtali sa. Počúvali. Vybalila svoje plače a našla im hmotný tvar. Ony to chceli. Preto rada vybaľovala a zhmotňovala, rada kričala a...otvárala dvere. Rada odchádzala s nimi na iné svety, ktoré doteraz len ľutovala, že neexistujú. Zrazu boli. A boli stále iné. Jeden sa roztápal v pivovej pene a smial sa, otváral dlane, v ktorých ukrýval pierka. Viseli v ňom modré plachty a hrnčeky s voňavým čajom vyrastali zo zeme. Iný svet bol poskladaný z hnedých suchých listov. Z každého listu vyrastal púčik. Bol taký živý a plný prevkapaní. Oči mu žiarili pri pohľade na slnko. Ďalší svet bol izba. Oblepená novinovým papierom. Vo vzduchu plávali písmenká a fotky. A uprostred izby rástol veľký zelený strom s množstvom slnk. Také boli tie svety. Mala v nich diery v topánkach. Cítila v nich každý jeden svet. Jeho autentický pach a farby. Ale nielen to si z nich odnášala. Nechcelo sa jej vracaf. Ale keď sa vrátila, svietilo slnko. A deň vedel, pre koho nemá utekať...

Zošit oťažieval. Vláčila v ňom nedopovedané hanby. Chcela ich dopovedať. Chcela povedať, kto jej vtlačil prsty do dlaní. Kto jej pohľad držal na chráme. Kto jej myšlienky trhal a rozfúkal ich. Kto ich nikdy nechcel nechať pokope. Potrebovala Mariku. Marika mala v sebe chaotický pokoj. Chytila jej ruku a písala. Naučila ju spájať rozfúkané myšlienky, nájsť im pár, uložiť ich do básne, do príbehu. Dopovedať. Uveriť (sebe). Uvedomila si, že jej láska láskou nebola. Bola to duchovná potreba mať niekoho rada. Niekoho, komu jej

duša nie je len stromom do veľkosti lesa.

Odpila si z pivovej peny. Cítila jeden z tých svetov, v ktorých našla vesmírny pocitov a nezmyselnosť bolestí. V ktorých bola všetka pokora poézie. V ktorých sa stretli asi všetci umelci sveta ako košickí básnici v jazzovej krčme Stockholm. Sedela v tom Bistre u Jozefa, kde Ondro kamarátom rozprával. A zistila, že postoj mení skutočnosť. Že pivová pena mení svet na skutočnejší, ako jej detské sny. Že cigareta v pľúcach rozhybe všetky bunky v tele a všetci opití chlapi ožijú, keď donúti krv prudšie pulzovať. Cítila, ako jej telo horúčavie, ako vrie. Nedokázala sedieť. Vyletela na ulicu. Chladná nočná obloha blikla všetkými očami. Chcela ich všetky zrátať, alebo aspoň udržať na oblohe naveky. Cítila, ako sa všetky krútia. Tancujú. Keď sa zrazu premenili na tvrdý chodník. Jej ruky ho pevne držali. Cítili v ňom všetky sklamané vločky. Vločky sa mýlili. Chodník je špinavý, ale tvrdý betón v ňom ukrýval množstvo poézie. Vie, prečo vždy facká opilcov. Vie, prečo okráda o nezmyselnú špinu všetky topánky a derie ich dlane. A dáva im niečo zo seba. Jej topánkam už nemal čo dať. Vyčítal z nich celé krajiny a nočné stráže pri najhriešnejších posteliach. Všetky cudzokrajné pachy, ktoré si rád zapamätal. Chodník vie, prečo facká opilcov. Aby ich poslal o krajinu ďalej.

Už nemusela ignorovať svet. Ani ho chcieť zmeniť. Nemusela ho odsúdiť, ani sa mu prispôbiť. Dokázala ho vnímať. Vychutnať jeho bezhraničnosť, drzosť, lenivosť. Jeho lenivosť nájsť si ju. Preto ho chcela hľadať ona. Stále dotrhanejšie topánky ju ťahali po mestách a dedinách, k lesom a topánkam. V každom prístave našla človeka. A nezabúdala na ľudí.

Domažlická stanica kývala vlaku. Takmer bez nadšenia poslala troch neznámych tulákov ďalej k mestu. Čo už, keď prišli. Vydĺždené chodníky tlačili ich rozrušené boty. Posúvali ich cez všetky uličky až k penziónu. Až do izby, kde sa hriešnilo. Ako dobre, že tam bola s Marikou. Že tam bola s Marikou celý deň. Že s ňou bola celú noc. Takmer.

Po poťahovaní sa z hospody do hospody a od poézie k poézii ona s Marikou a dvomi chlapmi navzájom ťahajúc a tlačiac sa došli do penziónovej izby. Spod podaktorého podpazušia sa vynorila fľaša Becherovky. Starší chlap si nedočkavo zošpúlil pery. Krivá sivá brada sa mu pri tom nahla dopredu. Neprestajne sa mierne pohupoval dopredu a dozadu, snažil sa odlepiť si topánky od zeme. Sedel na manželskej posteli v ich izbe. Vedľa neho mladý metalový básnik skúmal Marikinu spoluženu. Ležala na posteli oproti a na krútiacom sa strope hľadala hviezdy. Chcela ho pohľadom donútiť, aby stál. Aby jej nemotal hlavu. Aj Marika ležala pri nej a skúmala svoje viečka zvnútra. Ktovie, koho mala v hlave. Komu jej alkoholické myšlienky prečesávali bradu. Skúmanie očami chlapov a rozptýlené myšlienky slečien prerušil pán. „No čo s tou fľašou?“ Nasadil otázku doprostred miestnosti a čakal, kto si ju vezme. Nakoniec len sám otočením vrchnáka prerušil celistvosť fľaše a čakal. „Marika, ideš prvá.“ Povedal ležiacej Marike a podával jej voňavý nápoj. Dámy sa nepohli a mladý metalista s ateliérom v plzenskom byte sledoval, kto sa ujme. „Ber tú fľašu, nech ju nedržím ako starý kokot.“ A pijatika pochytila ďalšie kolo. Marikine miesto v izbe vystriedala brada metalového básnika...

Tak strašne nerád ráno vstávam zo zabúdacej posteľe...3 dni v Domažlických uličkách,

dve rána v penziónovej izbe veľmi určito vysvetlili verš. Ráno je múdre, preto bije...a bije poriadne. Bitka rán v hučiacej hlave povedala ostro do očí: Už nepi! A možno práve alkohol tak výrazne a tuho zakonzervoval spomienky na české mestá.

Prečo báseň vzniká s pocitom? Báseň mlčí...? v múdre ráno plné bitiek báseň veľa povedala. Ešte viac cítila. Báseň je pocit. Možno útek. Alebo iba útlý zlodej, strážca prejavových myšlienok. Opája dušu, sladký alkohol.

Ticho užnepijanských dní. Nastalo. Vrátila sa do skutočného mesta, na skutočné chodníky. Skutočne zistila, že české Domažlice a mladý básnik s metalovým hlasom, že starší pán so staršou bradou, že nič nebolo naozaj. Ako skutočne sa môže tváriť svet, keď je v hlave nejedného básnika. Chcela plakať pre neskutočnosť svetov. Ich začiatok zavádzal a ich koniec bolel. Každý jeden naplňal srdce až po penu z piva, každý jeden ju dotváral. Každým novým koncom túžila viac po nových začiatkoch, aby mohla byť dotvorená ako stonožka stou nohou.

Svet, ktorý zanecháva oblohu o mráček plnšiu, nemôže byť úplne neskutočný. Možno je načas nemý, lebo chce brať bez dávania, preto ho treba pokladať za ilúziu. Často v užnepijanských dňoch premýšľala nad učebnicami o metalovom básnikovi. Ona z českého sveta odišla, on z nej nie. A možno aj ona ešte vždy je v chodníkových kockách, pivových pohároch, metalistových rukách... Inak by jej neposielal náznaky, že tam ešte niečo má...

4 mesiace. Stačili. A srdce malo sto, ba ani tisíc nie je dosť. Rozutekané na všetky strany. Vykričané tráve. Nažmurkané oblakom. Všetko vedelo, kto kráča. V každom póre mala jeden metalový tón. Nežne ju dotvoril. Hrubo ju oddelil. Len jedna umelkyňa páchne najskutočnejšie. Len jedna skutočnosť je skutočne ďaleko. Jedna diaľka je najbližšie...

Ako dobre, že les skrýva stánky. Nech sami vedia, kedy vykvitnúť...

Radovan Potočár, 15 rokov

Gymnázium Andreja Vrábla, Levice

Bydlisko: Levice

Silvester

komu volať na slávu
moment doby nepozná

Ľudia sa vždy vynájdu
(preto doba hrozná)

sirup viery? neletí...
v sudoch šťavy z hrozna

vrany, vrabce, havrany
čudné zvyky nechápu

fľaše z chľastu na zemi
(silvestrovskú enklávu)

v nádrách mladých dievčatiek
smilné oči nehasnú

November

I.
kúsok bytia nemých
omotaný v drôte
zvieral v dlani
celkom skromný
obrázok
rozbitý na črepy

človeče kým kľáčš
zistíš že kľúče už
vyklíčia od kľučiek
zamknutých dvier
nie v augustovú jar
ale jarný november

II.

z popola nežného novembra
skromnučky prosbičky vzlietajú
že vraj ide
že vraj hurá
že sa vracia
(papierová)
demokracia

Črepy

Len čo otvoril dvere a zhodil bundu, zbadal ho. Stál oproti v plnej nádhere. Stál oproti a čumel naňho, akoby sa ani nepoznali. Akoby Samo odomkol celkom nesprávne dvere a drzo narušil jeho pokoj. V očiach oboch chlapcov sa však okamžite rozohorel plameň, ktorý ich oči spojil a nedovolil im rozdeliť sa. Samovo obočie pomaly oťažievalo a padalo mu do očí.

„Čo chceš?“ vyštekol Samo. Odpovede sa však nedočkal. Teda, ak za odpoveď nepovažujeme potichu stisnutú päť. „Čo - o - do - mňa - CHCEŠ !“ spýtal sa Samo, pričom intonáciu opytovacej vety premochol doposiaľ potláčaný výkričník. „Mám ešte niečo, čo si mi nezobral? Túžiš po niečom, čo si v mojom posratom živote ešte nestihol zničiť? Čo do pekla chceš?“ vytlačal Samo krv z pier, akoby sa snažil zakryť takmer polámané zuby. Z hrude sa mu po celom tele roznášali vibrácie a na niektorých miestach pulzovali v žilách. Zmocnili sa každého jeho slova, každého pohybu, každúčku myšlienky. Stál na mieste a chvel sa, ako keď vychádzame zo sprchy do studenej kúpeľne. A na pokožke mu poskakovali takmer rovnako veľké kvapky. Odpovede sa stále nedočkal.

„Ty prekliaty ignorant! Nepozeraš tak na mňa, nie nevyhral si!“ vreštal a už-už sa zahnal rukou. Na okamih však zvíťazilo ticho. Samo hlboko dýchal a jeho nočná mora oproti v sebe dusila smiech. Vedel, že sa mu smeje. Vedel, že ho nenávidí, že ho túži celkom zničiť a podráždenosť len hrá, aby Sama vyprovokoval. Na to sa ho už celkom zmocnili vibrácie, ktoré doňho medzičasom napumpovali konské dávky energie a v na prasknutie plnej hlavy sa mu pred očami stále smiali tie známe tváre.

Keď celkom stratil prehľad o tom, čo robí, zahnal sa a z plnej sily mu jednu vrazil. A potom ďalšiu. A ďalšiu. Doposiaľ nikoho tak surovo nemlátli. Doposiaľ nikoho tak surovo nenávidel. Zakrvavenými päťami ho zúrivo tíkol a vykrikoval pri tom také slová, aké síce veľakrát počul, ale nikdy nevyslovil. Šialene trieskal a trieskal svojimi na franforce dorezanými rukami, až pokým rám zrkadla neopustili aj posledné črepy.

Ručičky hodín sú ostré

Zdemolované vraky aut, kríže pri cestách, sanitky rútiace sa za životmi ... už to nikdy nebude ako predtým. Už sa nikdy nebude cítiť tak odosobnene, už si nikdy nebude môcť povzdychnúť, aká je to tragédia a o pár sekúnd sa zasmiať na ďalšej stránke v novinách. Už nikdy. Hoci od tragickej smrti Klaudiiných rodičov neprebehol ani týždeň a od pohrebu sotva tri dni, bola si istá, že tú diaľnicu bude do konca života obchádzať vedľajšou cestou. Radšej sa bude klepať na poľnej ceste pre traktory, ako sa klepať pri pohľade na zvodidlá, ktoré pre ňu už nikdy nebudú rovné...

* * *

V starom byte po Klaudiiných rodičoch odteraz zrejme nebude bývať plno. Aj na kar prišlo len pár známych a rodina, o ktorej existencii sa Klaudiu snažili rodičia presvedčiť z dvadsaťročných fotografií. V deň pohrebu bolo Klaudii úplne jasné, že teraz vidí svoju rodinu naživo prvý aj poslednýkrát a že sa z dvadsaťročnej študentky bude musieť stať zrelá žena. Alebo žena zrelá do blázince. Ani po týždni celkom nedokázala (alebo nechcela) pochopiť, čo sa to vlastne stalo a preto trávila 24 hodín v byte, kde vyrastala celý život (okrem posledných rokov na intráku), akoby dúfala, že za dverami sa ozve štrnganie kľúčmi a objaví sa v nich oco s kufríkom a vyčerpaným výrazom v tvári. Alebo mamina s ťažkým nákupom, ku ktorej pripočká ako srnka a pomôže jej ho vyložiť z tašiek.

V byte si Klaudia postupne začala baliť osobné veci, lebo vedela, že na mieste, kde urobila svoje prvé krôčiky, kde si písala domáce úlohy, kde papulnato umývala riad a kde si posledné roky vodila frajerov, už ani raz nedokáže zaspáť. Chlap z realitky povedal, že za taký fajn priestranný byt v tichej štvrti si bude môcť vypýtať dva milióny bez mihnutia oka, takže keď všetko pobalí, predá ho a nájde si niečo malé blízko pri škole, ďaleko od domova...

Nikdy predtým by jej neprišlo na um, koľko zaujímavých vecí sa dá po rodičovských šuflíkoch a za skriňami ponachádzať. V spálni napríklad našla maminu fotku, na ktorej sú tri ženské generácie : Klaudia, Kamila, Anna – vnučka, dcéra, mama – dievčatko, mladá žena, dáma v rokoch – opustená sirota a dve mŕtve ženy. Stará mama bola vlastne jediná, ktorú z rodiny Klaudia dôkladnejšie poznala. Pamätala si dokonca aj na vidiecky dom, nočnú košelu a malého zúrivého psíka starej mamy. Na dedka si spomínala len veľmi matne a druhých starých rodičov videla iba raz. Na náhrobných kameňoch

* * *

Keď takto ďalší deň liečila smútok spomienkami, vybrala zo schránky rodičovskú poštu, ktorou sa ju snažili rozveseliť ujovia z vodární, Západoslovenskej energetiky a sporiteľne. Všetky listy si čítala s rovnakou nechutou a nezaujmom a ukladala ich na kôpku nezaplatených faktúr. Keď však otvorila jednu obálku a začala čítať jeden popísmenkovaný list takmer bez čísel, zmeravela v strnulosti, do akej ju naposledy uvalil chirurg v nemocnici, keď sa jej snažil vysvetliť, že aj im je to veľmi ľúto... Odrazu olovenú hlavu držali na krku len dve chudulinké paličky, ktorých

rozstrapkané končeky so zvyškami odlupujúceho sa laku boli čoraz hlbšie a hlbšie vborené do peroxidových vlások. Aj zdurené clivotou posledných nocí ticha a samoty narušili svoj vlhký stereotyp a zasušili sa v teple vzrušeného dychu.

Napriek tomu, že aj tu koniec – koncov žiadali od Klaudie peknú kôpku peňazí, nebolo to vyúčtovanie za plyn alebo spotrebu vody. Z toho, čo tam písali, vyplývalo, že posledná takáto platba sa uskutočnila bezmála pred desiatimi rokmi a nikto nepredpokladal, že príde ešte raz. A niekto, napríklad Klaudia, nemal ani potuchy, že takýto list môže niekedy prísť a že jej rodičia niečo takéto niekedy zaplatili. Zmetená Klaudia, ktorá už prestávala cítiť istotu aj v otcovom kresle, do ktorého pohodila svojich 50 kíl, prstami nervózne prechádzala z čela na líce a z líca na bradu. Má v rukách niečo, čo je omyl, čo poštarka hodila do úplne nesprávnej schránky alebo drží v rukách čosi, o čom nemala nikdy vedieť? V ľavej ruke sa jej chvel list z Domova sociálnych služieb.

Znovu a znovu si čítala list od adresanta a adresáta až po podpis riaditeľky domova. A pri desiatom čítaní adresy, ktorú celý život uvádzala ako trvalé bydlisko a priezviska v texte, ktoré sa nápadne podobá rodnému priezvisku jej mamy, začala vyľakane strácať presvedčenie, že tento list je omyl. Hlava jej teraz oťažela na neúnosnú mieru a aby sa celá nezrútila na zem, musela si ju podoprieť kolenami a takto schúlená mlčky hľadiť kamsi medzi riadky papiera. Jozef Vrana. To meno sa kdesi v jej útrobach ozývalo tak hlasno ako zvony na pohrebe rodičov. Ťažoba, ktorá je zovrela srdce, akoby hovorila nie, toto si nesmela čítať, toto nebolo pre teba, mamička by sa hnevala... A neznámy hrubý hlas v nej dookola omieľal: Jozef Vrana. Ten fúzatý starý pán.... Áno! Ujo vedľa starej mamy, ktorého videla len na jednej jedinej fotke, z ktorej ho, nevedno prečo, mama nedokázala vystrihnúť. Mŕtvy starý otec.

Keď sa naučila list vari aj naspamäť, odložila ho a lačne prehltna pár dúškov nepríjemne pichľavej minerálky. Sťažka prešla pár krokov a do bolestivého ticha sa zarezalo nepríjemné skučanie parkiet. Okrem trochy trávy ešte na strednej nikdy nefajčila, ale v takomto duševnom rozpoležení oľutovala, že pri sebe nenosí aspoň trochu tabaku. Vytočila číslo, ktoré bolo na papieri v rámečku Kontakt a skôr než si stihla premyslieť, čo vlastne chce vedieť, ozval sa hlas panej, ktorú už poznala z podpisu na liste. Nebolo toho treba veľa („Dobrý deň,... ja som Pucherová“), aby ostrý hlas v telefóne chytil niť myšlienok volajúceho. Výrečná pani, ktorá si jednoznačne myslela, že hovorí s Kamilou a nie Klaudiou Pucherovou, Klaudiu dosť nespokojným tónom informovala, že im „na účtik nenabehli peniažky a keďže osoba v našich opatrovateľských službičkách mala pred desiatimi rokmi pobytík uhradený len do konca mesiačika, je potrebné platbičku okamžite uskutočniť.“ Keď si Klaudia po šprinte energických slov konečne dala do kopy otázku, hlas ju vyrušil : „Pani Pucherová, ste ešte tam?“ „Ja, no, ako? Áno, pravdaže som tu,“ vykoktala sa Klaudia. „Chcela by som, prosím Vás, vedieť, či .... ehm, či by som sa mohlo s pánom Pucherom stretnúť...“ Pani na druhom konci telefónu odrazu na dlhšiu dobu onemel. Potom nezvyčajne pomalým tempom prehovorila : „Ale veď ste ma predsa jasne požiadali, aby vášho otca neobťažovali žiadne návštevy. Aj ste mi to, myslím, podpísali...“Klaudia zavalená lavinou nových poznatkov nenašla silu

vysvetľovať, že nie je tým, za koho ju pani z domova pokladá a tak jej len slušne povedala, že svoje rozhodnutie zmenila a s pánom Vranom sa chce stretnúť. Zajtra !

* * *

Domov sociálnych služieb v neďalekej dedine, čo bol vlastne sofistikovanejšie pomenovaný domov dôchodcov (alebo ak chcete: starobinec) bola šedá budova s malým parčíkom na okraji obce. Pred vchodom sa blyšťala ceduľka, podľa ktorej boli plastové okná, asi jediná vec, čo sa tu za posledné polstoročie zmenilo, zaplatené z fondov Európskej únie. Keď sa snažila nájsť izbu, ktorú pred ňou mama tak úspešne schovávala a človeka, ktorý musel mať určite nejakú veľmi zákernú a nákazlivú chorobu, musela sa volky – nevoľky spoznať s pani Zámockou, ktorej hlas a výrečnú povahu už poznala. Teraz však nemohla tvrdiť, že má na krku päťdesiatku a preto pani Zámockej radšej všetko elegantne vysvetlila.

Izba číslo 61 bola asi celkom najzapadnutejšia miestnosť v tomto mŕtvom krídle, z ktorého je to najďalej do jedálne aj spoločenskej miestnosti. Klaudia cupkala za Zámockou asi ako kačiatko za starou kačkou, ktorej šedá a studená inštitúcia bola za tie roky zrejme celá nasiaknutá jej prenikavým parfumom. Cestou sa riaditeľka stále zastavovala a Klaudii vysvetľovala, že pán Vrana dosiaľ nemal žiadne návštevy a aj personál domova k sebe púšťa veľmi ťažko. Z toho Klaudia pochopila, že na jej starého otca tam prakticky dlabú a teraz sa chce z toho riaditeľka vyvliecť tým, ako ju to veľmi mrzí. Ale pri každom ospravedlňujúcom zastavení ju Klaudia pohnala ďalej a vysvetlenia typu, „že pánu Vranovi chceli dopriať čo najviac pokoja“, ignorovala.

Zámocká otvorila dvere izby 61 Klaudiu jemne postrčila dnu a hneď zavrela. Dokonca sa Klaudii zazdalo, akoby... nie, určite by ju tu nezamykala. V tejto malej izbe, ktorú by mal šikovnejší maliar hotovú za polhodinku, bola len jediná posteľ, skromná polica, plechové umývadlo a skriňa na zámok. Pohodovú atmosféru domova dopĺňali ešte mreže, ktoré sa na prízemí dali ako-tak pochopiť.

Hoci bolo v izbe nepríjemne teplo a zatuchnuto, starý pán bol na posteli statočne poprikrývaný a vôbec nevyzeral, že by sa potil. Hneď čo sa stretol nechápavý pohľad deduška a vystrašeného dievčaťa, Klaudia sa už – už otočila, aby utiekla a samu seba trýznila otázkami, načo, preboha, chodila za človekom, ktorého vôbec nepozná? Čo mu má povedať? Čo ak ju a celú jej rodinu nenávidí? Starý pán bol však rýchlejší a Klaudiu celkom prívetivo oslovil: „Ahoj Klaudia, Poď, sadni si, myslím, že tu bola niekde sto... nie, už ju odniesli,“ sklamane sa obzrel po izbe dedko. Klaudia si mlčky sadla k dedkovi na posteľ a ich očný kontakt tentoraz výrazne prekonal svoju pôvodnú dĺžku. Pravdupovediac, Klaudia nemala ani potuchy, odkiaľ ju starý otec pozná, ale aby hneď na začiatku nevyzerala ako teľa, bez otázok si sadla. „Mama ťa neposiela, pravda,“ uškrnul sa dedko. Keď u Klaudii nenašiel žiadnu odozvu, povedal, akoby ju chválil : „Prišla si sama, rodičia o tom nevedia.“ Avšak len čo povedal „rodičia“, Klaudia na to slovo zareagovala ako draslík na vodu a ešte stále opuchnuté oči sa rozplakali. Dedko nechápal, čo také dojímavé mohol povedať, no keď videl, ako sa jeho drobnučká vnučka chveje a po líkach sa jej gúľajú slzy, dotkol sa jej a šetrne ju objal. Klaudia jeho náruč

prekvapivo pokojne prijala a keď zistila, ako je v nej príjemne a teplo, vôbec sa objatiu nebránila. Cítila sa ako premrznutý človek, ktorý strávil dlhý čas na mraze a teraz ho zabalili do teplej mäkkej deky.

Trvalo hodnú chvíľu, kým sa do sýta vyplakala a uvedomila si, ako ju čias dľaň utišujúco hladí po vlasoch. Keby bola mačkou, začala by priasť. Už dlho potrebovala náruč, mäkkú náruč, ktorá by si vypočula jej slzy. Ale odkedy sa Klaudiin život zmenil len na plač a spomienky, nenašla náruč ochotnú počúvať. Počet ľudí, ktorí by jej boli ochotní utrieť slzy sa zúfalo blížil k nule. Hneď čo doplakala, vrátila sa do pôvodnej, neintímnej proxemiky a starý pán postrehol, že už môžu hovoriť. Že už si môžu navzájom klásť milióny otázok a dozvie sa, prečo mu vnučka zaslzila posteľ.

„Nie, neposielajú ma rodičia,“ začala Klaudia, keď bola presvedčená, že má svoje pocity opäť pod kontrolou. Aby predišla ďalším podobným otázkam a opakovaným náletom slz, povedala svojmu starému otcovi všetko. O smrti rodičov pri autonehode, o liste, ktorý dostala, o neznesiteľnej samote, ktorú doposiaľ nepoznala. Ten ju ochotne počúval a keď videla, že to, čo hovorí, mu nie je ľahostajné, pristihla sa v príjemnej atmosfére, kde jej chýbal už len kozub a rozprávky starej matere. Dedko sa s ňou tiež podelil o svoje trápenie, osud v opustenom starobinci, kam ho jej matka do čítania testamentu odložila.... Na Klaudiu jeho slová nezapôsobili len odľahčujúco, keďže kríž sa nesie ľahšie, keď vidíme, že nie sme jediní, ktorí ho nesú, ale vzbudili v nej ľútosť nad starým deduškom, ktorého údel nedokázala pochopiť. Prečo ho jej matka pochovala do zabudnutia ešte zaživa? Prečo ho pred ňou ukrývala? Prečo jej o ňom natárala, že je mŕtvy, odcestovaný, nezvestný...? Prečo, prečo, prečo? Ale cítila, že ich dvadsaťminútový vzťah by ešte nemusel uniesť tú najzákladnejšiu a najťažšiu otázku. Prečo ho jej matka tak nenávidela?

Keď sa vymanila zo svojich úvah a všimla si doposiaľ nenápadné, no všadeprítomné knihy, podľa ktorých ošúchanosti by sa dalo tušiť, že ich mal dedko v rukách prinajmenšom tisíckrát, prehovoril, akoby prečítal Klaudiine otázky z očí. „Vieš, vzťah medzi nami, teda mnou a tvojou matkou, bol v poslednom období dosť zložitý.“ Klaudia mala čo robiť, aby na sebe nedala poznať, ako na ňu zapôsobil pomenovanie toľkých rokov „posledným obdobím“. To je asi naozaj možné len u človeka, ktorý má 84 rokov. Rozprávanie starého pána Puchera bolo pomalé a rozvláčne, ale Klaudia chápala snahu opusteného človeka rozhovor čo najviac natiahnuť. Takmer biele a popukané pery si súčasne-načas oblizol a potom pokračoval vo svojom výklade posledných rokov pred starobincem, o ktorých sa od mamy dozvedela iba: „Neviem.“ „Nepamätám si.“ „Nepýtaj sa!“

Predtým, napríklad, vôbec netušila, že jej starí rodičia sa kedysi rozviedli pre akúsi Lucku, ktorú dedko až príliš dobre poznal už od vojny. Manželstvo uznávanej novinárky a akéhosi čudáka sa tak zo dňa na deň rozsypalo. Majetok bol, pochopiteľne, spravodlivo rozdelený – stará mama si nechala všetko, čo „vlastnými rukami nadrela“ a dedovi zostali spomienky. „Dobre, ale prečo ste potom prišli sem? To ste naozaj nemohli...“ „Ja som sem neprišiel!“ zatriasol sa starac ako komunista, ktorého sa pýtajú, čo robí v kostole. Keď som musel odísť z domu a skončilo sa to ja s Luckou, prechádzal som z lacnejšej ubytovne do ešte lacnejšej, až kým za

mnou neprišla tvoja matka a nepožiadala ma o peniaze, o ktorých som vedel iba ja. Iba ja! Anna nie. A ja som povedal, že ak vám, tebe, bola si možno druháčka alebo tvojej mame niečo treba, tak vám to dám. Ale tomu slizkému prašivcovi nedám ani deravý groš,“ zastavil sa, keď spozoroval vrásku na Klaudiinom čielku. „Mój otec?“ takmer šepky vyslovila Klaudia. „No, ono je pravda, že som, ehm... po tom rozchode trochu viac pil, vieš... Toho človeka som mal ale prekuknutého, už keď sa s ním vláčila cez vysokú. Nebyť mňa a tvojej starkej, boli by ste chudáci, nuly bez haliera. Aj byt, aj ten mladomanželom pridelili vďaka mojim peniazom!“ „Prepáčte, ale povedali ste, že pridelili... tak potom aké peniaze?“ nepochopila dedka Klaudia, no dedko jej zdvorilo vysvetlil, že aj keď sa byty pridelovali, bolo treba úradníkov k správne mu prideleniu tak trochu, nazvime to, motivovať. „Nuž a keď som jej povedal, že tých peňazí sa nedotknem, ale nebude ich mať ani on,“ pokračoval, „povedala mi, že ... skrátka ja nie som jej otec, že som vyšinutý, zaslepený a neviem, aký je Michal úžasný človek a tak ďalej a tak ďalej...Iba ja som vedel o jeho kšeftíkoch a biznisíkoch, ktoré hltali peniaze jedna radosť. Musel som, jednoducho som to musel zastaviť!“ zadýchal sa starký a Klaudia od neho na moment uhla, akoby čakala, že sa ju chystá oplúť. „A potom, keď som bol totálne na mizine, tvoja matka mi povedal, na čo nikdy nezabudnem. Povedala, že posledné peniaze, ktoré na mňa obetuje, pôjdu sem, aby som tu zdochol sám, keď už nikoho nemám rád. Prekliate peniaze!“ dokončil starý otec a z očí si utrel vlhkosť, o ktorej sám seba presviedčal, že sa na jeho očiach len vyzrážala.

Ich rozhovor by sa určite pretiahol do dlhých hodín a nebyť príchodu pani Zámockej, nevedno kedy by sa skončil. Klaudia vstala, pobožkala človeka, ktorého sa len nedávno ostýchala aj osloviť a chytila posledný spoj do mesta. V autobuse sedela takmer sama a preto sa mohla v pokoji sústrediť na to, čo počula. Vyšinutý starac? Starý intrigán? Alebo obeť prostučkého hladu po peniazoch? Jediné, čím si mohla byť istá, bol fakt, že sama už nebude...

* * *

O niekoľko dní sedeli obaja v obývačke rodičovského bytu, ktorý sa zatiaľ rozhodla Klaudia nepredať. Čerstvo uvarený bylinkový čaj a teplo šálok, ktoré ohrievali dlane starého muža a mladej ženy, boli však jedným z mála vecí, ktoré dokázali dvoch opustených ľudí spojiť. I keď dlhá prítomnosť výlučne vlastného bytia mučila starého otca neporovnateľne dlhšie ako pár dní opustenej dievča, Klaudia bola za pár dní zatrpknutejšia a opustenejšia, ako si vôbec dokázala pripustiť. Keď opadlo prvotné čaro, tajomstvo a napätie, s ktorým viedli svoje prvé rozhovory, ich dialógy často uviazli v slepej uličke snahy po konverzácii. Boli ako dvaja milenci, ktorí sa po rokoch odlúčenia stretli a snažia sa pobožkať cez sklo. Nepreniknuteľná bariéra medzi vnučkou a starým otcom väznila dvoch nešťastných ľudí, vzdialených len na 61 cm, do dvoch izolovaných pavučín samoty, z ktorých sa nedokázal vymotať ani jeden ani druhý.

Klaudia si namáčala ukazovák do takmer vriaceho čaju a keď bolesť dosahovala takmer kritický bod únosnosti, vytiahla ho a slastne ochladila v ústach. Bolesť prsta sa zbavila, ale bolesť, ktorá jej oči väznila do škáry medzi parketami, nebolo možné tak ľahko uhasiť. Aj keď dni (a najmä noci), kedy za

hodinu vyplakala ročnú spotrebu slz priemerného človeka, pominuli, Klaudiu bez prestania prenasledovali samota, beznádej, úzkosť a všetko ostatné, na čo psychiatri zatiaľ v človeku neuhasia pilulkami. Dobrý terapeut by jej teraz asi odporučil odísť z bytu, kde sa jej na každom rohu zjavujú rodičia a s čo najväčšou horlivosťou sa pustiť do štúdia. Tak by to možno aj bolo, nebyť toho listu, Zámockej, izby číslo 61 a .... starého otca. Výčitky, že otvorila ten prekliaty list, mali význam, ako odseknúť hlavu drakovi, ktorému z jednej odseknutej narastú dve nové. Len čo si to začala vyčítať, začalo ju kopať svedomie : „Ako môžeš? Zbláznila si sa? Je to tvoj starý otec. Starý otec!“ A tak sa jej nočné myšlienky zakaždým zmenili na tiché vzlyky do vankúša, ktoré boli prehlušované chrápaním zo susednej izby. Rozhodnutie nemohlo ďalej čakať.

* * *

„Odpusťte mi, ale ja už ďalej takto nemôžem. Keď mi teraz začne škola.... ja, jednoducho nebudem môcť. Nebudem schopná... Ale naozaj, naozaj veľmi by som chcela, pochopte ma, prosím. Veľmi ma to...“ snažila sa Klaudia čo najšetrnejšie vyjadriť. „Dost! Nič mi nehovor!“ zahriakol ju starký hlasom, ktorý v sebe hádam od vojny ani nenašiel. „Si úplne rovnaká. Vy obidve ste celkom zadebnené a sprosté ťavy! Aj tebe išlo len o peniaze, však? Mama ti voľačo natárala... Je mi z teba zle!“ rozplň sa starý pán a jeho dvakrát zinfarktované srdce o dušu trieskalo do rebier. „Nekričte na mňa! Vôbec netušíte, čo som prežila.... nič nechápete, keď ste tam len celé dni prdali so matraci,“ nakazila sa zúrivosťou aj Klaudia a ich túžba po komunikácii sa predsa len stala skutočnosťou. „S kým sa tak rozprávaš?“ stíchol a zvažnel. „Ja...ja...nechcela som, božemôj, neviem, ako to zo mňa vyšlo. Mrzí ma to. Ale ja viacej nemôžem...“ rozplakala sa Klaudia. Teplá náruč sa však vôbec neroztvorila, ale pomaly odkráčala spať. Klaudia zostala v studenej obývačke sama. Teda, nie celkom sama- hrialo ju jednoznačné rozhodnutie. Možno mal dedko pravdu s jej „pírsikom“, ako volá jej kovovú ozdobu. Možno mal pravdu, že sa potrebuje naučiť variť, možno mal vo všetkom pravdu... Ale dva živly pod jednou strechou ?

V poslednú spoločnú noc nespál ani jeden (ani jedna) z nich a obaja hľadeli cez okno na mimoriadne čistú oblohu. Dokonca je možné, že obaja hľadeli na tú istú hviezdu, odkiaľ sa na nich pozerala Kamila... Ktovie. Osemdesiatštyriročný starček s chronickým zápalom mandlí, dvoma infarktami, mozgovou porážkou, cukrovkou, zvýšeným tlakom a cholesterolom a dievča, ktoré od osemnástich nevidelo lekára, pozerali von oknom a obaja mysleli na niečo iné. Jeden sa, možno, pohoršoval nad neohrabaným správaním dnešnej mládeže a druhý, možno, v kútiku duše preklínal stareckú senilitu.

* * *

Po skúškach sa Klaudia vybrala na svojom maličkom tátošovi, na ktorý jej zostalo pár koruničiek, ehm... euriek z rodičovského, do Domovu sociálnych služieb. Na sedadle spolujazdca mala bonboniéru, ktorej receptúra, nezmenená od konca 19. storočia, by mohla niekoho horký jazýček aspoň trochu osladiť. Áno, išla za starým otcom, ale či sa mu chce ospravedlniť alebo ho pochovať v hurhaji, ešte sama celkom nevedela.

Vonku lialo ako z krhle a kvapky trieskali do cedule o peniazoch na novú okná tak zúriivo, akoby sa jej chceli pomstiť za to, že cez nové okná sa nedá dostať dnu. Kým jej pani Zámocká prišla otvoriť, Klaudia kvalitne premokla a už sa nemohla dočkať, kedy sa poriadne prehreje v dedkovej zatuchnutej kobke.

Pani Zámocká síce napokon vo svojom ružovom kostýmčeku so žltou mašľou pricupkala, ale nevedla Klaudiu do známych končín opusteného krídla. Vošli do riaditeľkinej kancelárie, ktorá bola len na skok od zadného vchodu, kde parkuje Zámockej autíčko. Obe ženy si sadli a zo zdvorilosti Klaudii riaditeľka niečo ponúkla na pitie. Srdce v tej chvíli Klaudii pracovalo rýchlejšie ako stierače na autách v ležaku za oknami. A keďže bola celkom premočená okrem vysušených úst, prijala šálku čaju. Vyschlo jej v ústach a to nebolo dobré... Šálku s čajom odložila na stolík a nemo čakala, čo také naliehavé jej chce pani Zámocká povedať. Riaditeľka si sadla do kresla za masívnym stolom a jej tvár začala naberať kontúry toho chirurga z nemocnice... Ten pohľad už Klaudia poznala.

Môj európsky sen

Poklad či bremeno?

1945. Zdalo sa, že v Európe už ničo miesta, ktoré by nebolo poznačené krvou. Že už ničo miesta, ktorého by sa nezmocnila zrada, rozvrat, nenávisť. Keď zlyhali všetky princípy fungovania európskej spoločnosti a vojna priniesla absolútny morálny, hospodársky a kultúrny rozvrat, Európa sa ocitla na jednej z najzložitejších križovatiek dejín. Na čom stavať? Na čom opäť postaviť spoločnosť, poriadok a vyživiť nové generácie? Môžu sa masové hroby umučených ľudí nechať zarásť trávou a premeniť na futbalové ihriská? Dajú sa z koncentračných táborov vybudovať kiná? Je možné z tovární na guľky, ktoré v Európe vraždili ľudí, vybudovať továrne na cukríky, ktoré by kazili detičkám zúbky?

Európa hľadala odpovede už od raných povojnových rokov a pátranie po spoločnej európskej identite trvá dodnes. Už od roku 1951 vznikali inštitúcie veľkolepých názvov, ktoré boli v tomto hľadaní príliš skromné. Európske spoločenstvo uhlia a ocele, Európske hospodár-ske spoločenstvo, Európske spoločenstvo pre atómovú energiu, Európske združenie voľného obchodu, Európske spoločenstvo, Európska únia. Zaujímavá je tá nepriama úmera: čím kratší názov, tým väčšie ambície.

Postupné zblížovanie zákopmi, múrmi a bunkrami rozdelenej Európy bolo jedným z najdôležitejších mílnikov v celom civilizačnom vývoji. Integrácia európskych národov do spoločných celkov sa stala majákom pre ďalšie národy sveta v ceste ku jednote a zároveň pamätníkom, ktorý vzdáva úctu obetiam ľudskej pýchy, nenávisti a ľudskej neludskosti. Pamätníkom, ktorý naše bolestivé skúsenosti stavali z kostí nevinných ľudí. Všetky rozumné snahy však už v počiatku narazili na ďalší problém. Lebo z oslavovaných osloboditeľov sa rýchlo stali zatracovaní zotročovatelia. Churchillova „železná opona“ rozpolila európsky sen vo dvoje.

Dnes máme, našťastie, možnosť písať do celkom novej kapitoly v kronike

európskych dejín. Do kapitoly novej Európy postavenej na nových politických princípoch, ale veľmi starých hodnotách. Korene poznanej slovenskej histórie siahajú minimálne do 4. storočia po Kr. a dejiny niektorých národov Európy ešte oveľa hlbšie. Práve na tomto môžeme novú Európu budovať. Zoberme si len to dobré z antiky, stredoveku, novoveku i moderných dejín a týmto historickým materiálom budujme dejiny, ktoré budú dedičstvom ďalších generácií. A vojny medzi starými Grékmi? Križiacke výpravy? Zverské zabíjanie v 20. storočí? Ani na to nesmieme zabudnúť, ale jediný priestor, ktoré si tieto časti dejín zaslúžia, je v múzeách.

Mozaika

V dnešnom európskom priestore má Slovensko veľkú šancu. Áno, rozlohou i počtom sme malí, ale prečo zdôrazňovať našu malosť, keď môžeme ponúknuť Európe také veľké veci? Slovensko vždy bolo, je a bude článkom Európy a tento fakt nezmení ani komunizmus, ani nacionalistický izacionalizmus. Či tu bol ostnatý drôt alebo Schengen, platila Ezopova múdrosť, že keď zafúka vietor, buď sa ohneme alebo padneme. Hoci našu vzájomnú previazanosť s Európou môže niekto vidieť len v tom, že nás západ v recesii ťahá v kríze ku dnu, je na omyle. My Európu potrebujeme. A keď úspešne nadviažeme na odkazy našich „európskych“ velikánov, akými boli Laco Novomeský, Milan Hodža, či M. R. Štefánik, nebudeme ľahostajní ani my Európe.

Pre relevantný pohľad na Slovensko v Európe si vezmeme, napríklad, mozaiku, ktorá predstavuje Európu a jeden malý kamienok, ktorý symbolizuje Slovensko (ako Slovák musím dodať: veľmi pekný kamienok). Mozaika, poskladaná z množstva malých kamienkov, by nikdy nebola úplná, ak by čo i len jeden, aj ten náš, chýbal. Spomínam si na mozaiku istej svätice, ktorá bola zobrazená so svojim srdcom. Keby chýbal hoci aj jeden kamienok v jej srdci, bola by neúplná, nedokonalá a (musím to povedať) nepekná. Ľudia by ju neobdivovali len kvôli jednému malému kamienku a radšej by sa pozerali na iné obrazy. A teraz z iného pohľadu. Skúsme sa vtesnať do role malého kamienka, toho nášho, slovenského. Ak budeme v mozaike na svojom mieste medzi kamienkami, máme istotu stabilného miesta na výslni, kde nás bude ako súčasť mozaiky každý obdivovať. Ibaže akonáhle sa z tejto mozaiky vytratíme, nenaruší sa len jej krása, strata to bude i pre nás. Čo bude znamenať taký malý, bezcenný kamienok kdesi na zemi? Kto si ho všimne, kto ho ochráni? Bezbranný kamienok na zemi môže ktokoľvek odkopnúť, ale trúfne si niekto kopnúť do mozaiky? Tam sú všetky kamienky v bezpečí.

Rozmanitosť vs jednota

Keď sme už pri tej mozaike, nedá mi nezamyslieť sa, čo za silné lepidlo to musí držať tak veľa kamienkov pokope. Pritom nie sú rovnaké – jeden je väčší a druhý

menší, jeden je ťažší a druhý ľahší. Možno vás sklame, ale nebude to lepidlo, čo ich drží pokope. Podobne ako v prípade slávneho oltára Majstra Pavla z Levoče, ktorý je vyrobený bez jediného klinca, ani tajomstvom európskej mozaiky nie je akýsi tajomný lep. Iste, mnohí skúšali vábivý lep zbraní, krvi a násilia, ale ako bol tento lep pevný? Impériá Rimanov, kolonialistov, Napoleona, Hitlera, Rusov, ktoré tomuto kúzlu verili, sa skôr či neskôr rozpadli – kamienok po kamienku sa rozsypala ich predstava o organizácii Európy či sveta. Ukázalo sa, že národy nemožno spojiť krvou. Skutočným tajomstvom mozaiky je fakt, ako úžasne do seba kamienky zapadajú. Jeden do druhého, akoby existencia jedného ihneď predpovedala existenciu aj toho druhého.

Ak raz budete mať jednu mapu Európy navyše, rozstrihajte ju! Rozstrihajte ju na presné malé časti – štáty (ak vás to s tou mozaikou ešte baví: kamienky) a pri troche trpezlivosti sa vám podarí zložiť celý obraz, kde jedna časť zapadá do druhej. To by bolo geografické vysvetlenie fungovania mozaiky. Podobne do seba zapadáme i politicky, hospodársky, energeticky... svoj význam má každý článok. Avšak celkom najdôležitejšie nie sú cesty, železnice, nadnárodné spoločnosti či ropovody, ktoré nás spájajú, ale naše jazyky, kultúry a kresťanské náboženstvá. Pečate Európy a Európanstva, ktoré sú v každom z nás.

Popri všetkých materiálnych a kultúrnych väzbách – nitkách, ktoré istia stabilitu našej mozaiky, je pre nás dôležité to, čo by sa zdanlivo mohlo javiť ako problém. Ako problém, ktorý našu stabilitu naštrbuje. Rozmanitosť. Je vecou známu, možno až priveľmi (čiže vecou otrepanou), aká je Európa rozmanitá. Len na samotnom Slovensku nachádzame tak veľa príkladov na rozmanitosť dialektov, ľudových zvykov, krojov, hospodárstva regiónov, mentality ľudí. Nemôže preto rozmanitosť znamenať akúsi nestabilitu? Nemôže ju chápať ako našu slabinu? Určite nie, ak si všimneme, ako blízko majú k sebe dva na prvý pohľad nezlúčiteľné pojmy: rozmanitosť a jednota.

Dokonalá jednota nevyklučuje dokonalú rozmanitosť a pre silnú Európu sú nevyhnutné obidve. Čo by to bolo za mozaiku, keby sme sa našu rozmanitosť snažili potláčať? Predstavte si pravidelné rady kameňov – na chlp rovnakých. Alebo ešte horšie. Jeden obrovský kameň. Umelec s takýmto dielom by mohol robiť v galérii pri najlepšom vrátnika. Európa poskladaná z kamienkov bez tej čarovnej rôznorodosti, by nebola hodnotným umeleckým dielom, nebola by mozaikou pestrých kamienkov, ale chodníkom. Nudným, šedým, monotónnym chodníkom vydláždeným z rovnakých dlaždíc. Chodníkom, po ktorom všetci bez výčitek šliapu, skáču, na ktorý vyplývajú žuvačky, odhadzujú ohorky cigariet alebo si nenápadne odplývajú. Odpusťme si na chvíľu mozaiku a vezmeme si (doslova si vezmeme) puzzle a pravidelné štvorce vystrihnuté z papiera. Keď z každého materiálu poskladáme akýsi tvar a fúkame, čo sa stane? Rozletia sa vedľa seba uložené a „jednotné“ štvorce alebo puzzle, ktoré sú síce rozmanité a „nejednotné“, ale zároveň sa pevne držia?

Nová Európa

V prípade, že sa odhodlane vydáme na cestu k silnej Európe, mozaike, kde dokážu všetky kamienky vyniknúť, musíme stavať na tom, čo už máme, čo nám nadelila príroda a dejiny alebo sme vlastnou prácou nadobudli. Musíme stavať na troch pilieroch: na skúse- nostiach, vzdelaných ľuďoch a ľudskosti. Skúsenosti nám hovoria napríklad o tom, do čoho sa oplatí investovať. Prinesie viac ovocia investícia do ostnatých drôtov alebo otvorenia hraníc, do jadrových zbraní alebo jadrových elektrární, do vývoja nových typov bômb alebo liečiv? Základom 21. storočia a hnacím motorom Európy už nesmie byť násilie, ale koncentrácia všetkých síl na ekonomický pokrok, solidaritu a kultúrny rozvoj.

Druhý pilier – vzdelaní ľudia sú to, na čom dnes stojí akákoľvek vyspelá spoločnosť. A i keď to môže znieť ako úryvok z budovateľskej piesne, musím poznamenať, že základným kameňom fungujúceho štátu je vždy pracujúci človek. Z politického hľadiska: jednotlivec s možnosťou krúžkovať. A tretím pilierom, je ľudskosť, ktorú by bolo po všetkých historických výkričníkoch obrovským hriechom zanedbať. Tak má vyzeráť naša nová Európa.

My chceme gól

Nie je však predstava o novej Európe len romantickým hrdinom európskych lídrov? Nie je to len prostučká snaha bruselských úradníkov nejako obhájiť existenciu svojich úradov? Odmietam takú Európu, ktorá sa správa ako 27-hlavý drak, ktorému pol miliardy ľudí poslušne stavia paláce. Chrámy byrokracie. Nikdy nesmieme dovoliť, aby naša snaha po jednotnej Európe sklzla do slepej uličky a svoj neúspech schovávala za bujnú byrokráciu, inštitúcie vznešených názvov a hlasné heslá plytkých ideí.

S modernou Európou a s pokusom o jej reformu je to podobné ako s naším školstvom. Tiež má neuhastený (ale nie neuhasiteľný) smäd po zmene. Avšak čo je pre zmenu dôležité? Obnoviť fasádu, vymeniť okná a pekne vymalovať triedy je z čisto praktického hľadiska nevyhnutné, pretože vzdelávanie si nárokuje seriózne materiálne podmienky. Konkrétne suché, teplé a čisté. Lenže na zmenu systému je to pramálo, zmena si vyžaduje nápad. Silnú, rozumnú a zároveň atraktívnu myšlienku, ktorá dokáže systém zefektívniť a nadchnúť pre jeho nový smer. Zmena potrebuje odvážnu myšlienku, ktorá nás posunie do celkom novej epochy. Do novej epochy vzdelaných ľudí a rozumného systému, ktorý nie je brzdou, ale hnacím motorom. Do novej epochy, kedy nebudeme na múry školy hľadieť ako na starinu, za ktorú sa hanbíme, ale ako na našu tradíciu, ktorou sa hrdíme. Presne takéto zmeny však nepotrebuje len naše školstvo, ale celé Slovensko a nie len naša krajina, ale celá Európa. Potrebujeme nápady, ktoré dokážu nadchnúť. A čo je ešte dôležitejšie – nestačia nám len odvážne nápady, treba aj odvážnych ľudí.

V novej epoche, o ktorej práve fantazírujem, bude dôležité ešte jedno. Ako. Ako budeme fungovať a čeliť výzvam. Dlhé roky v Uhorsku nám ukázali, o

čom musíme presviedčať všetkých zanietých nadšencov európskeho superštátu. Riziko, že v systéme rovných sa bude niekto cítiť rovnejší a niekto ešte rovnejší, je veľmi veľké. Toto poučenie, na ktoré by bol životný hriech zabudnúť, nás presviedča, že najrozumnejším modelom pre modernú Európu je model uplatnený v hokeji či futbale. V kolektívnom športe síce bojujú hráči každý sám, ale tak to funguje len navonok, pokiaľ máme problémy s videním farieb a nevidíme, že bieli hrajú s bielymi a čierni s čiernymi. Rovnako musí postupovať aj fungujúca Európa – premýšľať, nahrávať a spoločne sa tešiť z gólu.

Takýto gól a radosť po jeho vsietení je to, k čomu treba nevyhnutne na všetkých politických úrovniach smerovať. Európania sa nepotrebujú pozeráť, ako sa ich politici rozvážajú na bavorákoch, hádajú o zmluvách, utrácajú veľké peniaze na nechutne prerastenú štátnu správu a pritom sú ich jedinými výsledkami rovné uhorky v obchodoch či nové stavby v Bruseli a (keďže sme silne decentralizovaní) aj Štrasburgu. Aby myšlienky Európanstva a jednotnej Európy dokázali nadchnúť široké vrstvy Európanov a Európaniek, politici musia strieľať góly a reálne vyhrávať. Stojíme pred výzvami ako finančná a hospodárska kríza, rast nezamestnanosti, starnutie populácie, nelegálna imigrácia, energetická bezpečnosť, znečisťovanie životného prostredia, vonkajšie bezpečnostné hrozby... Bez silných hráčov a rozumne postavenej hry prehráme zápasy na všetkých ihriskách.

Michaela Laura Haceková, 14 rokov

Bilingválne gymnázium Milana Hodžu, Sučany

Bydlisko: Kysucké Nové Mesto

Vzbura zvierat

Sarah nebola len náruživou bádatelkou v oblasti vedy a techniky, ale predovšetkým milovníčkou zvierat, ochotnou urobiť čokoľvek pre ich ochranu. Sarah žila blízko washingtonu a vlastnila rozľahlú farmu postavenú na princípe dokonalého spolužitia s prírodou. Biely domček kraľoval zelenému okoliu a vodnej nádrži s kačkami a labuťami. Na tomto pozemku boli vítané všetky zvieratá: od myši cez prasatá až po cirkusové kone.

Po majetnom otcovi zdedila rozsiahlu haciendu. Väčšinu miestností využila na laboratóriá, tmavé komory na vyvolávanie filmov či pokusné siene. Vyštudovala veterinárstvo a špecializovala sa na výrobu liečiv. Najradšej pracovala samostatne – až hotové produkty predstavovala na zasadnutiach. Sarah mala zvyčajne dobrú náladu a rada sa usmievala. Takmer nič ju nedokázalo rozhádzať a rozhnevať, okrem jednej veci. Tou bola krivda páchaná na zvieratách. Sarah, inak mierumilovná a pacifistická, by ľudí, ktorí zvieratá týrajú, dokázala zabíjať.

„Už sa nemôžem pozerať, ako ľudia príšerne zaobchádzajú so zvieratami. V novinách sa opäť písalo, že nejaký muž utýral svojho psa na smrť: a kampani na ochranu zvierat sa nepodarilo presadiť, aby zakázali vyrábať kožuchy z líščích kožušín. Totiž dopyt ľudí je priv.

Vôbec si neuvedomujú, koľko zvierat musí zaplatiť životom. Sú to strašní egoisti!“ vyprskla nad ranným vydaním Washington News. Sarah zlostne odhodila noviny do kúta a rozbehla sa ku kotercu B7. Mala mizernú náladu. Správy, ktoré práve počula, ju úplne odzbrojili. Otvorila ťažké dvere a v svojom náručí zovrela šteniatko, ktoré stálo najbližšie. „Ľudia sú obyčajné zvery“, fňukala do jeho kožúška, „Mali by ste sa vzbúriť.“ Že vraj zvieratá sú menejcenné a podradené, vhodné ako len ťažná sila, v priemysle, či na pokusy! Už viac nedokážem počúvať také nezmysly!“

Búrliivo sa začala prechádzať po izbe. Toto bola posľedná kvapka, ktorá spôsobila, že pohár Sarinej trpezlivosti sa preliat. Najmä tento mesiac nepočula z médií nič iné, len ako ľudia hrozne zaobchádzajú so zvieratami. Zo všetkých strán ju zasýpali reportáže o týraní či ľahostajnom počínaní a znečisťovaní prírody, ktoré stálo život mnoho tvorov. Najviac však neznášala, keď ľudia vedome zabíjali zvieratá pre ich kožušinu či zuby, alebo vystavovali mnohým trápeniam pri testovaní kozmetiky a liekov.

Mladá žena zrazu rázne vstala. Myšlienky v hlave sa jej usporiadali do odvážneho plánu. Doteraz so zvieratami v laboratóriu pracovala len preto, aby lepšie spoznala ich telo a životné funkcie a mohla objaviť nové lieky. Niektoré z nich už predstavila verejnosti, no s tými najzaujímavejšími čakala na vhodnú

príležitosť. Avšak pri svojich výskumoch zistila, že mozog zvieratá je nesmierne hlboký a stačil by len maličký impulz, aby nadobudol minimálne také schopnosti, aké má ľudský. Tento poznatok doposiaľ nik neobjavil a Sarah si ho chránila ako oko v hlave. Teraz nastal vhodný okamih ho využiť.

Niekoľko zaklopal na dvere a vytrhol Sarah z myšlienok. Bol to Bob. Sarah naňho vychrlila svoj plán.

„Ale, drahá, dnes predsa máš ísť na stretnutie spolku rokujúceho o hneďom uhlí“, namietal. „Nepôjdem tam!“ vyprskla jeho spoločníčka.

„A ak ma máš naozaj rád, pomôžeš mi s tým, čo zamýšľam,“ dodala.

Jej bľiace oči mu napovedali, že nemá zmysel odporovať. Rezignovane mykol plecami.

„Fajn“, zamrmlal.

Sarah vstala a obliekla si bielu kombinézu aj hrubé rukavice. Pokynula Bobovi, aby si dal na seba podobný odev. Plán mala dobre premyslený. Nebola to tá najjednoduchšia cesta, no pre zvieratá úplne neškodná, teda mohla byť spokojná.

Zvierací mozog je mimoriadne citlivý na elektrické impulzy. Preto na zvieratá tak silno vplýva prítomnosť elektrického vedenia. Preto, rovnako ako pri počítačoch, keď sa správne vyše cez elektrické impulzy s rôznymi intenzitami a dĺžkami nejaká správa a zvieratá zachytí, silno si ju upevní v mozgu a má naň omnoho väčší vplyv než akokoľvek dobre naučený povel.

Sarah zobrala jedno zo škoricových šteniatok a posadila ho do plstenej okrúhlej priehlbinky na pracovnom pulte. Poprášila ho špeciálnym strieborným práškom, ktorý mal zabezpečiť zachytenie impulzu. Potom mu chcela dať na hlavu malú plastovú helpničku pripevnenú dvomi dlhými šnúrami k zdroju napätia, no zrazu sa zarazila.

„To nebude dobrý nápad,“ uvažovala, „musela by som podrobiť procedúre každé zvieratá v tejto miestnosti, a to by stálo veľa času aj energie.“

„Nie, urobím to takto,“ dodala a preinštalovala zariadenie.

Namiesto napájacích káblikov napojila na zdroj napätia veľmi rozširujúce sa slúchadlo. Predeň umiestnila sklenenú prepravku presne takej veľkosti, aby sa do nej vmestili všetky zvieratá. Všetky tvory v nej poprášila. Aparát upevnila a vyslala prvé vlny. Zvieratá boli ako paralyzované. Ich mozgy usilovne spracúvali vyslané impulzy.

Sarah dlho skúmala zvieraciu dušu a presne vedela, akú kombináciu má zvoliť, aby bolo jej posolstvo vhodne pochopené. Táto časť plánu bola teda úspešne splnená.

Strieborný prášok skopíroval novopriaté impulzy. Každé zrnko prenášalo celú informáciu a vysielalo žiarenie, ktoré sa späť napájalo na mozog. Sarah do správy okrem iného zahrnula aj túto úlohu: zvieratá s práškom sa mali pokúšať priblížiť k ešte nepoprášeným zvieratám a preniesť aspoň niekoľko zrníek prachu na ich kožuch. U nich začalo zrnko pôsobiť ihneď, ako sa dotkne teplej pokožky

a preorientuje aj ich zmýšľanie. Primárnou úlohou zvierat bolo rozšíriť všetky zrnká. Túto činnosť mali vykonávať rýchlo a sústredene, kým im na srsti nezostane presne jedno zrnko. To si kvôli zapamätaniu správy už mali ponechať pre seba.

Sekundárnou úlohou bol boj o oslobodenie. Táto druhá časť bola sčasti záhadou aj pre Sarah, pretože pri mozgu preorientovanom na takú vysokú úroveň, ako je ľudská, niekedy nie je isté, čo vykoná.

Kontrolka na vysielací impulzov zablíkala. Prenos sa skončil. Zvieratá sa začali pomaly pohybovať. Sarah prepravku otvorila a opatrne vyložila von najbližšie zviera. Otvorila dvierka v stene spájajúce koterec B7 so susednou B5-kou. Sledovala, čo budú zvieratá robiť.

Spokojne sa usmiala. Správali sa presne podľa jej predstáv. Vyskákali z prepravky a cez spojovací tunel prešli do susednej miestnosti, kde začali jazykom, či labkami prenášať kusky prachu na kožušky iných zvierat. Tie ihneď, ako boli označené, začali robiť to isté svojim ešte nepoprášeným spolubývajúcim.

Sarah pootvárala všetky spojné tunely medzi koterami.

Zvieratá usilovne pracovali a o 5 minút boli všetky živé tvory v Sárinej haciende oboznámené so svetoborným plánom.

Sarah sa medzitým presunula do haly. Horela vzrušením, keď uvidela usporiadaný zástup štvornožcov vchádzať do miestnosti cez hlavné dvere. Na čele radu kráčal bernardín Pegas, ktorého si očividne zvolili za vodcu. Mierne sa Sarah uklonil a prehovoril pomalým, ale zreteľným hlasom. Používal ľudské slová.

„Dovoľte, aby som Vám poďakoval, že ste nám osvietili rozum a rozšírili schopnosti. Konečne sa nám otvorili oči a vidíme, aké nepravosti sa páchali na našich bratoch a sestrách, predniesol“, „dohodli sme sa, že sa pomstíme ľuďom, ktorí nám spôsobili toľko utrpenia.“

Sarah prikývla: „To bude správne Pegas.“

Pes k nej pristúpil a jemne sa dotkol ňufákom jej ruky.

Potom zvieratá prešli k dverám, no najprv jednohlasne povedali: „Ďakujeme, Sarah, za všetko, čo si pre nás urobila. Máš dobré srdcevoči živému, si perlou medzi ľuďmi.“

Sarah naskočili do očí slzy dojatia.

Skupina živočíchov usporiadane vybehla von a v šiku postupovala po krajine. Za kopcom sa Sarah stratila z očí. Zvieratá hľadali ďalších spojencov. Najprv museli poprenášať prach, až potom sa chystali na ďalšiu akciu.

Sarah sa rozhládla po prázdnych miestnostiach. Ticho v dome ju drvilo. Preto rýchlo zapla rádio aj televíziu. Čoskoro čakala správy ...

Pegas bol spokojný. Jeho armáda už mala 10 tisíc členov všetkých veľkostí aj druhov. Prevažovali mačky a psy, pretože tie sa vo voľnej krajine potulovali v najväčšom počte. Teraz sa museli prepraviť k parlamentu. Keďže labky ich boleli, Pegas ukoristil z parkoviska niekoľko kamiónov. Hoci podobný stroj nikdy nevidel, rozumel jeho zariadeniu a dokázal ho šoférovať. Rovnako to bolo aj s ďalšími 4

zvieratami, ktoré boli tiež zvolené za vodičov.

* „Ešte sa musíme vyzbrojiť,“ skonštatoval spoza volantu Pegas a opäť vecne vysvetlil, ako ukoristia zbrane z policajnej stanice. Priatelia prikývli a na spečatenie dohody si tľapli labkami, nôžkami, krídlami, paprčkami, alebo čímkoľvek, čo mali na mieste (namiesto) rúk.

Akcia prebehla hladko. Fenka Machuľka, keďže bola malá a vrtká, rýchlo prenikla dnu a zrušila radary. Potom určená skupina vnikla dnu. V budove sa nachádzali len dvaja policajti. Zvieratá, ktoré mali zabezpečiť bezpečnosť a mužov odzbrojiť, nemuseli ani len chvostíkom pohnúť, pretože chlapi boli takí prekvapení, že nevyvíjali absolútne žiaden odpor. Mlčky ostali sedieť na stoličkách a ústa im zostali otvorené ako vráta.

Na poludnie kamióny zastavili pred parlamentom. Chodci znehybneli ako sochy, keď uvideli promenádu zvierat vystupovať po mramorových schodíkoch.

„To nemôže byť možné,“ šepkali.

Práve prebiehalo prvé zasadnutie a medzi členmi Greenpeacu a niektorými predstaviteľmi vlády sa strhla ostrá hádka.

„Prepáčte, že vyrušujeme, ale aj my k tomu máme čo povedať.“ Zahrmel od dverí hlas.

Ludia sa otočili. Zvieratá vnikli dnu. „Prisľúbte nám slobodu!“ skandovali.

„Čo, čo ... čo to má znamenať!“ zajachtal jeden z politikov.

„Chceme len to, čo nám patrí: Pokojný život bez utrpenia.“

Do čerta s nimi, zderte ich z kože, upražte na grile, kožu rozpredajte, vyrobte kotlety ...“ praskli nervy jednému z mužov, ktorý bol na prvý pohľad zaujatý negatívnymi predsudkami voči zverom.

Nestihol dopovedať, lebo rýchlosťou blesku k nemu priskočili Machuľka aj Bubles a namierili naňho pušku.

„Ešte slovo, pane, a to všetko sa stane s vami,“ precedila cez zuby Bubles, ryšavá mačička s huňatým pásikovaným chvostom..

Hlavný minister si odkašľal: „Pokoje, pokoje. Kto ste a čo vlastne chcete?“

„Sme inteligentné zvieratá, ktorým veda otvorila oči a presvietila rozum. Chceme, aby sa na ostatných nášho druhu prestali páchať nepravosti. Chceme vlastný svet, kde budeme slobodní. Ak nám človek nepomôže, nech nám aspoň neblíži“, predniesli zborovo.

Príslušníkom Greenpeacu prišiel vpád zvierat vhod. Doteraz vyzeralo, že sa im nepodarí vybojovať potrebné práva, no odrazu sa situácia zvrtila. Prešli na stranu zvierat a vášnivo ich podporovali.

„Áno, majú pravdu! Každý tvor má právo na život“ vykrikovali, „roberte si pokusy na sebe.“

Príslušníci vlády sa neopovážili ani pohnúť. Hlavne pušiek im stále hrozili.

„Čo konkrétne chcete?“ zmohol sa opýtať jeden minister.

„Ihneď rozpošlite správy po celom svete. Zabezpečte, aby sa prístup človeka k zvieratám zmenil. Prebudujte útulky a zatvorte farmy, kde zvieratá trpia. Zastavte

zabíjanie, vyrábanie kožušín, týranie a pokusy!“

Zlostný muž, ktorý protestoval na začiatku, chcel opäť vybuchnúť, no spolusediaci ho drgol a položil mu ruku na plece.

„Vlastne majú pravdu, Scott,“ povedal, „myslím, že máme len jednu možnosť. To MY sa musíme úplne zmeniť. Sme hlavou štátu a preto je hanbou najmä pre nás, že sme proti tomu všetkému ešte nezakročili.“

Muž, ktorý sa zvierat zastal, sa postavil a predniesol slávnostným hlasom: „Vážené zvieratá, musíme sa Vám ospravedlniť. Je nám ľúto, že veci museli nabrat až takýto rozmer. Pravdaže, je to chyba ľudí, no ja sľubujem, že urobím všetko pre to, aby sa krivdy napravili. Prosím, zložte zbrane.“

Hoci zvieratá odklonili hlavne iným smerom, nechystali sa na odchod.

„Nechceme len prázdne sľuby, ale činy,“ povedal Pegas.

Aby ho aspoň trochu uspokojil, muž ho zaviedol do svojej kancelárie, odkiaľ pred bernardínovými očami vybavil niekoľko telefonátov.

Musíte nám sľúbiť, že už neprenesiete inteligentný prášok na ďalšie zvieracie tvory. Priveľa rozumných zvierat by spôsobilo len ťažkosti,“ znela požiadavka ministrov.

Zvieracia eskorta si vyžiadala malý salónik, kde sa chvíľu v tichosti radili.

Napokon pristúpili na ponuku ľudí. Súhlasíme, že keď do mesiaca zariadite všetko, o čo sme žiadali, my na oplátku neprenesieme prášok na ďalšie tvory,“ predniesli riešenie.

„Súhlasíme, ale aj vy musíte sľúbiť, že do jedného mesiaca splníte naše požiadavky“, predniesla Machuľka

Chvíľu ešte obe strany upresňovali, čo presne očakávajú. Potom sa zvieratá začali rozchádzať. Vytvorili páriky a nahlas uvažovali o novom živote. Novonadobudnuté schopnosti im otvárali mnoho ciest a horizontov.

10-členná skupina zostala na ministerstve. Chceli dohliadnuť na plnenie požiadaviek.

Ministri sa zhodli na jednej veci: všetkých ľudí, ktorí videli pochodovať zvieratá musia presvedčiť, že to bola len fingovaná scéna k novému filmu. Nech už by sa na vec pozerali akokoľvek, vznik mimoriadne inteligentných zvierat by zaiste nespustil pozitívnu reakciu a vyvolal by zbytočný rozruch.

„Chodcov na hlavnej ulici pred ministerským palácom prekvapil usporiadaný zástup psov a mačiek,“ zaznelo večer zo správ, „hoci scéna vyzerala mimoriadne reálne, všetko to bol len efekt k novovznikajúcemu filmu, ktorého meno je zatiaľ neznáme.“

Sarah, sediaci pri rádiu, sa usmiala. Na takúto správu čakala celý deň.

Ráno dovandrovalo na farmu asi 20 zvierat a všetko jej vyrozprávali. Tiež spolu hovorili o budovách a nejakých plánoch. Zhodli sa, že zvieratá budú chcieť

vykonávať úplne iné aktivity, ako doposiaľ, keďže ich mozgová kapacita bola úplne zmenená. To však nebolo nereálne. Stačilo len trochu ponamáhať rozum. Čoskoro spísali mnoho dobrých nápadov. Zvieratá môžu pomáhať vedcom v laboratóriách. Títo učení ľudia Sarahin experiment určite pochopia. Sarah skonmtaktovala niekoľko svojich priateľov a ponúkla im šikovných pomocníkov. Tí sa veľmi potešili a v priebehu nasledujúceho týždňa si prišli psíkov a mačičky vyzdvihnúť.

Takmer každý deň sa z masmédií šírili správy, čo sa vykonalo na pomoc zvieratám. 10 členov, ktorí zostali na ministerstve, malo na tom najväčší podiel. Nebyť nátlaku, ktorí každodenne vyvíjali na príslušníkov vlády, ctení muži by nespavili ani desatinu.

O mesiac boli všetky útulky prerobené, nevyhovujúce zrušené, mnoho zvierat zverených do slušnej opatery, alebo zapojených do verejnoprospešných prác. Všetci aj oni chceli spraviť za svoj život niečo užitočné! Najdôležitejším krokom, hoci podľa mnohých poriadne pritiahnutým za vlasy, bolo vydanie dekrétov, ktoré odsudzovali každého človeka, ktorý zabije psa alebo mačku, na doživotie. Za ublíženie na zdraví či iné trápenie boli postihom také tresty, ako pri človeku.

Sarah pomohla zvieratám nájsť spravodlivosť. Už neboli len bezmocnými bábkami, zákon ich chránil rovnako ako ľudí.

POSTAVY:

Pegas (hnedo-biely mocný bernardín

Marhuľka (drobná fenka)

Bubbles (ryšavá mačička s huňatým pruhovaným chvostom

Kristína Dunajová, 19 rokov

Univerzita Konštantína filozofa, Nitra

Bydlisko: Kováčová

XXX

oči máš zlepené pieskom
preto nevidíš čo ti píšem
prsty máš spálené od ohňa
preto sa ma nemôžeš dotknúť
bolí ťa celé telo
chceš sa pohnúť ale dav ťa nepustí
nevieš rozprávať
lebo si sa stratil v púšti
a uviazol si tam na stovky rokov
vlasy sa ti splietli do slnečných lúčov
pokožka popraskala
a pery stíchli
tri dni a tri noci v hĺbkach nevedomia
videl si bránu
bránu na druhú stranu sveta
strážil ju had
jeho slizká chladná pokožka
sa ti ovíjala okolo chodidiel
pobozkal si ho na jazyk
a on ti neublížil
lebo vedel
že si už dávno mŕtvy

XXX

temný oblúk na tvojej tvári
čo schováva dvojaké oko
hada bez šupín
nespadol a neudrel sa
vypľul ho oceán
na rozpálený piesok
a potom si ho vzal späť
aby plával tak ako predtým
len úplne inak
s otvoreným tretím okom
pomedzi lúče slnka
šialené farby pomiešaných
dúhoviek dravých rýb
lesknúcich sa tesne pod
hladinou v hĺbkach

medzi všetkou tou vodou
a rozmočenými plutvami
mávajúcimi vo vzduchu
bez pocitu vetra
chladu umierania radosti
zo smrti a oboch strán

XXX

nežne nahé
viečka nahneš
náhodne placho
nad klavír
zvukov
ľudských nerestí

XXX

spomienka na teba ma páli
ako včerajší deň
alebo ako kameň
na ktorom sme v lete sedávali
a čakali
že sa vyparíme do ovzdušia
prestupuješ celú moju bytosť
úplne ma prestupuješ
šepkali mi
tvoje ústa
a teraz
mám len
spievajúci hrnček

XXX

hľadel si na mňa
zvysoka
za modrých večerov
v šere púpav
milujem ťa
zostali sme osamote
každý zvlášť
pod hladinou
svojho
ticha

Zuzana Hrubá, 21 rokov

Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra

Bydlisko: Senica

OFF-LINE

prestrihla som

S
P
O
J
E
N
I
A

L A N Á

a E

= všetky žily =
prerezala
na topánkach
zauzlené synapsie
slUčky

odpojila som sa

DREŇ

tvoje svetlá

lákajú posunkovou rečou

krásne sa vieš stmievať

naslepo

trhám nočným motýľom krídla

hlboko

chcem nájsť dušu

narazila som na kosti

TVÁRENIE

tvár JE tvar

preTvARuje sa

JEDNOtvárne

PLANÁ

kôstka
z nedozretej čerešne
uviazla
v planom úsmeve

prehltnutá ilúzia
v medzere
medzi nami

ZA HORÚCA

hlávky žltých púpav

pretekajú letom

cez zlatú obruč na poludní

prevlečiem prstence vlasov

do bledomodrej nahoty

od slnka upálená

Simona Krovinová, 22 rokov

Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra

Bydlisko: Kováčová

Obrady

Mráz vysušil pery oráčinám.
Drobné pukliny zeme sa poroztvárali
a žiadali obeť za svoju bolesť.
Stovky prázdnych zobákov

tupo hľadiacich na sklené jablone
s priesvitnými plodmi, aj stratený palčiak
Milana Rúfusa- všetko pochovali pospolu
v skromnom, priliehavom odeve.

Slnko do krvi vyštípané
sa z posledných síl vyškrabalo
za horizont & v zákulisí si
priložilo na omrzliny termofoar.

Raňajšia hmla zarážala svojou
absolútnou hustotou & mliečnou konzistenciou.
Ludia ešte netušili, že ich žeravý kotúč
sa v noci celý vyparil.

Dym z komínov, ten vrtošivý kúdel
ako prvý vnikol do hmly, pochopil svoj pôvod
a zanikol. Hmla je najspoľahlivejšou
špongiou sveta.
Spravodlivo do seba pojíma úplne všetko

Balkónové návraty

Aké ľahké je vôbec nič nerobiť.
Celé leto presedieť na balkóne
cez vysoké ihličnany pozorovať
siluety ľudí, podľa kolísania chôdze hádať
ich identity.

Myslieť na jablkové pyré z Amsterdamu,

Číňana z newyorského metra,
vybrnkávajúceho melódie na jednostrunovej lutne
a slepého černocho, ktorý zatiaľ

tancuje opreteký s prichádzajúcim víchrom
podzemia. Horizont ako čiara neznámych
tvárí. Vlk zjavený vo sne značí utápanie sa
v samote.

Podľa Henryho Millera je nebeská klenba
miskou. Musím si dať načas. Polievka je nabratá
len dokiaľ nevyjde prvá hviezda.

Stopy

Každým žmurknutím zotieram
zarosené okná svojich dní.
To kvôli lepšiemu výhľadu
na stopy zanechané v snehu.

Obývam byt vlastných
nedostatkov. Nesmiem z neho
vykročiť a odtlačky chodidiel zahľadiť.
Zostanú tak. Už naveky.

Aj po mojom zmiznutí z tohto sveta
budú učiť druhých ako sa vyvarovať
chýb.

Stopy sú jediným viditeľným
odrazom našich životov.
Nastaveným zrkadlom skutkov,
karmickým testamentom zblúdilcov i budhov.

Dajú sa objaviť a nasledovať
až do opätovného vykročenia von,
do nerozpustného snehu.

Čiernobiela

Tá istá straka
sedí každý deň
na vrcholci nášho smreka.
Už takmer patrí do rodiny.
Vymýšlam jej meno.
Nedarí sa.
Ľudské mi k nej akosi
nepasuje.
Veď predsa
to nie je bežné pre ľudí:
Sediť na vrchole a nespádnúť.
Stáť na úplnom vrchole
len kvôli lepšiemu výhľadu.

Ultrafialová

Stromy ako zdrevnatení ľudia
zasadení hlavami do zeme.
Z ich končatín vyviera rýchlotuhnúca
hnedočervená miazga.

Žujem ju namiesto žuvačky
spolu s rolkou škorice.
Kopce sú plešaté koberce
po ktorých sa prechádzajú

ultrafialové obryne.
Prúťikár uplietol plazmový košík
a na trhu hádže po okoloidúcich
perzeidy.

Z iskrenia nesplnených želaní
sa vznietili plamene.
Všetko pohltili
a opätovne vyvrátili.

Chlapec, ktorý upadol do kómy
a potom sa prebral,
zmenil svet na nepoznanie tým,
že najprv zmenil seba.

Ivana Polčíková, 20 rokov

Filozofická fakulta UKF, Nitra

Bydlisko: Hlohovec

Idiognomia

Nepoznal ju. Ona ho poznala.
Nevedel o nej. Ona o ňom vedela dokonale.
Sledovala každý jeho krok.
Stopovaná krysa.
Vedela kedy si umýva ruky , vedela v ktorej ruke drží pero , prečo a kam ráno
vstáva , prečo má vzadu pri hlave vrkoč a prečo sa spolu musia stretnúť.
Častokrát sa kúpala vo vani , fajčila dym tam , odkiaľ vyšla a myslela na neho.
Vedela, že asi číta a že si masť bruška palca na ďalšie strany a ďalšie strany ,
ktoré musí dozajtra opraviť.
Videla sa s ním niekoľkokrát za deň.
Najčastejšie okolo nej prefrčal ako rýchly nemý film, ktorý režiruje.
Nevedel nič.
Zdanlivé blbosti ,ktoré vykonával obaľovala do neznesiteľných výšok existencie.
Ona zatiaľ doma na posteli ležala a pomaly zatvárala oči.
Dotkla sa ideality.
Za jej očami sa odohrával nekonečný príbeh , z ktorého prepaľovalo ľudský
rozum.
Videla ho pri sebe , posadila sa a začala sa s ním rozprávať.
Cestami počúvala hudbu a šuškala mu do ucha nech zatvorí oči a počúva vtáky.
Cez prechod načahovala ruku.
V duchu kričala „ Pod!“ Imaginárne na neho dýchala , aby mu bolo horko,
nadvihovala mu nohy , aby sa neporezal na skle, česala mu gaštanové vlasy plné
vodných škorpiónov , ukazovala mu najkrajšie filmy, ktorým nikto nerozumie ,
kúpila mu bielu šálku s červeným menom , posadila si ho pri seba , fajčila mu na
nos, písala mu knihu .
Bol opretý v zelenom svetri o dvere a sledoval ju.
Častokrát si ho len tak postavila k sebe a začal mu fúkať na čelo.
Nevedela aký je , preto sa neopovážila fúkať inam.
Raz sa chcela dotknúť!
Keď to postupne zisťovala, jej úžas pre neho bol taký silný až stvrdla na sochu ,
ktorá sa nedokázala pohnúť.
Niekoľkokrát do týždňa sa zavrela do kúpeľne a presviedčala sa o tom, že to tak
nemôže byť , pretože je presne taký ako v jej predstavách. A on mal byť reálny. A
predsa nebol.
Stál na rozžeravených kameňoch a na členkoch mal nalepené ružové ryby.
Mal ruky vo vreckách a bol bosý.

Čakal.

A ona ho sledovala ako taká čierna vrana spoza stromov , v červených šatoch s neprekonateľnou túžbou a porezaným zápätím.

Ešte ju nevidel.

A potom prešiel istý čas.

A ona videla zrkadlo , v ktorom bola ona.

A tie malé strieborné nabrúsené kurvy zabalené v bielych obdĺžnikoch , ktoré si ženy dávajú do nadstavcov a prechádzajú si nimi na miestach, ktoré vypudzujú pach, kvôli ktorým si mužský mozog vyberá partnerku.

Muži si nimi hladkajú tvár.

Nikdy nepritlačia! A ona potrebovala tlačiť. Hladkala si nimi ruky. Nikdy to nebolo rovnaké.

Žiletkový rituál bol ďaleko premyslenejší a zmyselnejší.

Zakaždým mala na zápästí iné rany.

Iné spomienky , iné nezačaté celkom načrtnuté ťahy , ktoré plánovala a ktoré kolísali, nevedela či vyšli a či vyjdú.

Iné neosídlené mapy.

Kolonizovala ju šialenosť.

Ležávala na zemi a začala fajčiť štyridsať denne.

Silno stiahnutý obvaz hltal krv.

Suché telo sa strácalo v dyme.

Pila litre kávy a prestala jesť.

Bola sama.

A keď zistila, že aj on je sám, bolo jej ešte horšie.

Kúpala sa v černicovej vani plnej kociek ľadu , v ktorej plávali jej zmrznuté priesvitné kúsky kože a jej cudné nehybné telo.

Ako veľryba sa snažila vyliezať z jej bielej panenskosti a hľadala strieborné kamarátky, ktorých nikdy nebol dostatok.

Pozoroval ju opretý s prekríženými rukami.

Ironicky jej hľadel na prsia.

Vyliezala z vane a rozopínala mu nohavice.

Potom sa stratil.

Bol všade.

Bol v zrkadle, plával vo vode ako taký ostriež pod jej zapálenými stehnami , bol v pare kávy, vo všetkých knihách , ktoré držala v rukách , na prechodoch , v kaviarni , v nej.

A písal.

A ju to čakanie už nebavilo a preto v jeden deň odišla čumieť do čiernej kávy a zatvárala pri tom oči.

Chcela ho zmazať ako nevhodný program pre maloletých.

Bola oproti nemu decko s nevyvinutým pohlavím a nesmiernou túžbou V to ráno jej zostávala posledná cigareta a posledný krát myslela na to, ako jej pozerá do očí a ona si drží pri spánkoch pištoľ.

Urobila si fotku a nosila ju v peňaženke.

Nasadila si na oči čierne okuliare a išla zabudnúť.

Niečo cez ne videla. Silueta dokonalého muža.

V havranom kabáte stískala jeho fotku až ho nepridusila.

On pokojne učil.

Bolo jej to ľúto ,ale musela.

Prechádzala úzkou ulicou a voňala po káve a krvi.

Vyzerala ako vrah.

Blížila sa k niečomu , kde bolo niečo, čo jej zmení život.

Pomaly zaostrovala svoje hnedozelené šípy a jej pozornosť sa lepila na jeden výklad.

Skladala okuliare a z úst jej vytekla mokrá slza víťazstva a nových začiatkov v podobe skutočnosti.

Bol tam on.

Mal to isté čelo, ktoré vyčnievalo a do ktorého ona tak rada fúkala, na krku mal čiernu šošovičku , ktorú schovával na svojej bielej koži a v jeho drieku boli schované jeho nádherné nepoškrvnené ruky, ktoré sa nedotýkajú žiadnej panvy ženy.

Bol jej.

Vedela to a rýchlo sa k nemu chcela priblížiť.

Bol vyššie, pretože ho postavili na nejaké drevené dosky, a on tam lacno stál a ona ho potrebovala cítiť.

Odhodila kabelku, vyhrnula si rukávy a postavila sa na starý železný kôš.

Prisunula ho k výkladu.

Pošmykla sa a natrhla si lýtko. Krv pila jej čierne pančuchy a predierala sa na okrasu von.

Začala krváčať.

„ Všetko, čo krváca nebolí, bolí iba to, čo nevidíme!“

Necítila nič, lebo stála zarovno neho . Všetko ostatné stálo za hovno.

Mal ju pre očami a ona mu potrebovala veľa povedať.

Pritlačila si svoju rozpálenú tvár k výkladu a pobozkala ho.

Sklo začalo praskať.

Jej jazyk sa lepil na sklo výkladu. Jazyk silno krvácal.

Našla ho. Cestou domov ho nahého šúchala po zemi a celú cestu mu hovorila, prepáč.

Nebol ďaleko , bol blízko.

Bývala s ním. Kupovala mu svetre, prala mu čisté trenírky, umývala mu umelé zuby a česala mu nepoddajné vlasy.

Nevyžadovala veľa.

Jedla s ním, počúvala s ním opery, pravidelne mu ustielala ako chlapcovi a nikdy sa ho nedotýkala .

Nedokázala prelomiť to, čo ešte nebolo.

Čakala.

Ležal jej na bruchu, opierala ho o okno a pozerala mu na spánky.
Fotila, maľovala, pridržavala ho o linku, aby sa pozeral ako mu varí.
Čakala.
Nepísal.
Vzala ho do divadla a sedela pri ňom v červených šatoch.
Držala mu studenú ruku a položila si ju na stehná.
Snažila sa v jeho zamrznutých perách nájsť kúsok tepla, ale nebolo nič.
Bola trpezlivá. V jej izbe mu púšťala svoje obľúbené platne , jedla s ním zmrzlinu
, utierala ho a objímala.
Na plecيا mu striekala šľahačku.
Nelízala.
Písal.
Mali sa stretnúť.
Chytila umelého muža a uložila ho medzi jej zimné svetre.
Zamkla ho.
Stretli sa .
Bol sivý.
Jej bolo zle, pretože v nej bolo všetko, o čom nevedel a ona mu to nemohla
povedať, lebo u nej idiognomia klíčila zo zeme ako taká burina , ktorú treba
dorezať na franforce a čo najskôr sa jej zbaviť.
On ju začal cítiť a pozeral sa jej hlbšie do očí. Začal sa jej báť , aby niečo
nepokazil. Skazil ju. Celú. Prerezal ju ako britva.
Potili sa mu čiarý života, rozprával dookola to isté a bol zúfalý.
Jeho telo sa rozpolilo a polovica jej tela odišla preč.
Nebolo tam nič.
Všetko hnije a rozkladá sa v smradľavej krvi.
Sedela na zemi a pozerala do okna.
Zaspávala , keď sa v jej tele dostala k moci neprekonateľná samota a zúfalstvo.
Stál za dverami a čakal kým sa otvoria dvere.
Otvorila skriňu a schytila ho za vlasy.
Začala ho vyzliekať a odtiahla ho ako takú korisť do svojej postele.
Vyzliekla sa donaha.
Položila si jeho studené telo na svoju hrud' a hľadala ho.
Dýchala za tisícich a zohrievala mu svojimi pľúcami ľadové pery.
Koodinovala ho ako gašparka, ktorého ironicky natahujú.
Hýbala jeho nehybnými bokmi , tlačila ho k panve a neprichádzalo nič.
Posadila sa naňho a držala ho za paže.
Pozeral sa na ňu.
Zatvorila oči.
Bol ako mŕtvoľa, na ktorej sa pasí ako červená električka.
Zlakla sa a odskočila z postele.
Schúlila sa do kľbka a plakala. Zataťými päšťami udierala o zem.
Nechty zadierala do kože.
Nahá a studená. Z rozkroku jej vytekla tekutina.

Lahla si do nej a plakala.
Dohrala opera a ona sa uistila, či spí. Jej posledné dejstvo.
Zatvorila mu palcami oči a vyparila sa ako Kafkov Samsa spolu s jej tekutinami
Nechýbali cigarety.
Skončila v kúpeľni.
Pustila si ľadovú sprchu a lahla si mimo prúd vody.
Pochopiteľne..
Fajčila.
Stretla sa tam s kurvami , boli ako parné víly , s ktorými sa nemusela rozprávať.
Zaspala v krvi a v pare.
Zobudila sa na posteli a vonku lietali labute.
Narážali do nemocničných okien.
Mnohé mali hnedé krky, ktorými sa uchytili o mreže a niektoré fialoveli.
A jej fialoveli ruky.
Niekto jej niečo napichol na ľavú aj na pravú ruku a ona sa nemohla hýbať.
Každý deň jej obväzovali zápästie nanovo, mladí doktori jej pozerali na
obnažené lýtka a nikto ju nechcel chodiť pozeráť.
Denne na chodbe stretávala pacientov, ktorí videli na chodbe kilové pavúky, na
záchodoch stretávala ženu , ktorá si nožíkom prechádzala po čele a hovorila jej
, aby držala hubu , nech to nikomu nepovie, pretože by ju potom dali do čiernej
samotky a tam by sa nezmohla na nič.
Veľa pacientov sa rozprávalo samo so sebou, raz po nej niekto na chodbe strieľal
a ona sa hrala na mŕtvu. Raz si v zápale hry vyvrtila členok a skutočne zostala
ležať.
Odpočúvala ju mladá doktorka , ktorá sa jej pýtala veci, na ktoré si ona
nepamätala a tak si vymýšľala a cítila sa originálna.
Potom raz ráno za ňou prišiel primár a povedal jej, že môže odísť.
A ona si zbalila detskú pištoľ ako výhru a odišla.
V stánku pri parku si kúpila cigarety.
Sadla si oproti zamrznutému rybníku a fajčila.
Chcela sa vyzlieknuť a ľahnúť si na jazero a čakať na labute.
Krúžili okolo nej a ona mala zatvorené oči.
Narážali jej zobákmi do tváre a ona musela vydržať.
Mali hnusné čierne oči a fialoveli.
Otvorila oči.
Vyzula si topánky a odišla na vlak.
V kupé pozorovala krajinu a na sklo si kreslila srdiečka.
Boli prázdne , bez mena!
V byte mala poriadok a keď položila na zem tašku, rozhodla sa, že začne
odznova a že si urobí pre začiatok kávu.
Medzitým natrhla obálku a rozhodla sa , že začne normálny život, že si nájde
toho, čo ju vtedy chcel a ona mu hádzala pod nohy sklo , že mu dá a že s ním
bude mať veľa detí.
Že si nájde novú prácu a nebude čítať Kafku.

Že vyhodí do záchoda všetky žiletky a že už nikdy nebude pozerat ťažké filmy a po nociach písať.

Káva vyvrela a ona hľadala smotánku.
Medzitým sa posadila a začala čítať list.

Bol stručný.
Stála tam jedna veta:

„ Stretneme sa ?“

Zatvorila oči a predstavovala si jednu scénu z filmu.

Cítila sa ako prípad, ktorému zistili diagnostikovali rakovinu hrdla.

Dlhý čas prehľadala.

MLčala.

Mala zasnené oči.

Odišla do obchodu pre žiletky.

Potrebovala sa porozprávať s kamarátkami.

Pokračovala ďalej.

Plánovala , že sa stretnú v jeden deň , na nejakom mieste v nejaký čas. A potom

sa do nej zamiluje.

A tak sa aj stalo.

On sa zamiloval.

Ona nie.

Písala.

Nevideli sa dlho.

Nechcela, aby sa ešte vôbec niekedy videli.

A preto mu poslala knihu o umelom mužovi.

Netušil.

Pozvala ho k sebe domov, aby sa presvedčil.

Myslel si, že sú dvaja.

Neboli.

Oslovovala ho jeho menom, starostlivo mu nakladala večeru a darovala mu k

narodeninám knihu.

V deň jeho narodenín.

Nemlčala.

Pochopil.

Považoval ju za blázna a nesmierne sa opovážil ju milovať.

Schytil jej obe ruky a ona začala vriekať.

Stále boleli.

Potiahol jej vlasy a stiahol ju k zemi.

On plakal a ona sa smiala.

Objal ju a ona mu napľula do tváre.

Nechcela , musela.

Postavila sa zo zeme , oprášila sa od prachu a lahla si na starý kolenný gauč do

lona umelému mužovi.

Jemu.

Zapálila si.

Vzal si svoj kabát a odišiel.

Až teraz to skončilo.

Až teraz si vydýchla.

Až teraz začala žiť a prestala sa riadiť mapami.

A už nikdy nevidela žiadne labute.

Woodoo Panenka

Stojí uprostred izby a bojí sa, že sa pomaly rozbije.

Má totiž porcelánový driek.

A je chladivý.

Kto by sa čo len opovážil dotknúť, dozaista zmrzne.

Nikto ho nikdy neumýval.

To si však tak celkom nepamätá.

Nerada klame.

Radšej trpí.

Nestretla ho.

Nebol za knihami, nebol v meste , nesedel v žiadnej kaviarni na stoličke , nevedela o ňom.

Častokrát ležala na zemi a počúvala ticho.

Nezatvárala oči, pretože sa bála, že k nej niekto príde a rozpáli ju.

Mala stuhnuté svalstvo, veľmi sa škriabala na rukách a bola sama.

Sama v kúpeľni , v studenom byte , na posteli.

Začala sa jej šúpať koža.

Postupne sa strácala v jej priesvitných úlomkoch až prišiel niekto, kto ju poškriabal, aby sa z toho celého nezbláznila.

Nebolo to však naddlho.

Dva dni.

Na stolíku jej nechal lístok s odkazom: „ Mal som desiatky žeravých, ty si studená!“

Snažil sa ju rozpáliť, ale nepomohlo to.

Ďadovela.

Pred spaním si zohrievala horúcu vodu a nalievala ju do umelej plastovej fľaše ,ktorá sa pomaly začala scvrkávať a nikdy ju nepálila.

Cez deň chcela so sebou no nosiť sáčky, ale nestíhala ich naplniť a vždy , keď sa jej to podarilo, tak jej ich niekto prederavil.

Taká bola v zime.

V lete jej tam dole rástla husia koža.

Bolo to aj kvôli chlapcom, ktorý jej často pozerali dole .

Nechodievala na kúpalisko, nestretávala chlapcov , nemilovala.

Raz sa pokúšala rozbiť.

Všetko na jej tele malo takú vláčnu hmotu , bolo to dokonca aj teplé, hlavne jej ružovo-porcelánové spánky, ale drier sa nemohol prehriať.
Hľadela nahá do zrkadla.
Postavila sa na stôl, ktorý položila do stredu izby a sledovala z okna susedov.
Všade bolo ticho.
Holé okná.
Bola nahá a čakala na tú chvíľu , keď sa vo vysokých čižmách potkne.
Rukami merala svoju novú výšku.
Opierala sa o biely plafón a pomaly zatvárala oči.
Cítila ten prievan , ktorý hýbal dverami jej izby.
Bol chladivý ako mužská voda po holení.
Nikdy ju neovonia.
Skape.
Začala sa nahýnať smerom nazad.
Jej končeky prstov sa zarývali do bielej omietky, ktorá začala vlhnúť.
Svoje nohy v obrovitánskych čižmách posúvala na koniec starého stolíka.
Blížil sa koniec.
Za chvíľu sa rozbije.
Padla.
Susedia počuli buchnutie .
Ľudské buchnutie.
„ Au!“
Zašeptala.
Zostala ležať.
Nehýbala sa.
Dýchala.
Ležala tak niekoľko chvíľ a potom sa chcela postaviť.
Podarilo sa jej to.
Padla na riť.
Mala tam fialovú modrinu.
Nieko ako keby jej na kostrč rozotrel čučoriedku.
Myslela si, že si zlomí panvu, ale asi zle skočila.
Rozmýšľala, ako to urobiť správne.
Prechádzala sa nahá po izbe , fajčila a rukami si súchala o drier.
Nevedela, či je to zase vyjde.
Poškriabala si riť a išla na stolík znova.
Nakláňala sa a zatvorila pri tom oči.
Opäť si prstíky položila o plafonik.
A čakala.
Nahnula sa dopredu, aby si ju buchla viacej.
Aby konečne pocítila teplo.
Padla .
Rovno na brucho .
Pošmykla si nohy a ležala na stolíku.

Ako na pitevnom stole.
Zase nič.
Otočila sa smerom k plafónu, poškriabala si ju a sledovala omietku.
„ To bude tá chémia!“
Bola modrá.
Bolel ju zadok.
Sedávala na boku a škriabala sa tam.
Všimol si ju.
Všimla si ho.
Mal flanelovú košeľu .
Jedol polievku a sledoval ju , ako sa škriabe.
Ona si naberala ľavou rukou soté a sledovala ho, ako ju on sleduje, ako sa ona škriabe.
Obaja sa na seba pozerali.
Vedela, že im to bude klapať, lebo väčšina ľavákov sú umelci a oni to skrátka vedia.
Cestou domov sa tešila.
Už sa nebude musieť plieskať o stôl a čakať , kým sa rozpáli.
Neznámy Rozpaľovač sa k nej blížil.
Na tretom obede si dali rande.
V knižnici na záchodoch.
Fajn.
Čakala ho na schodoch v priliehavej sukni a dúfala, že bude mať na sebe flanelku.
Smola.
Prišiel v tričku.
„ ..Dobre!“
„ Kondomy máš?“
Začal hľadať vo vrecku.
„ Mám , banánové.!“
„ ..Dobre!“
Zavreli sa na záchode a pozerali po sebe.
„ Tak, kto začne?“
„ Ja neviem, asi by sme sa mali najskôr pobožkať!“
„ Bozkávala si sa už niekedy?“
„ Čo si myslíš, áno či nie?“
„ Si pekná, určite si ich mala dost..“
„ Mala nemala, nezdržuj!“
Stiahla mu gate.
Potom si vyhrnula sukňu a vyzliekla si nohavičky.
Neprichádzalo žiadne teplo.
Začal sa jej dotýkať.
Všade.
Bolo to ešte horšie.

Začala sa triasť , od zimy.
Keď bol pripravený , spojila nohy k sebe.
Ľad.
Spláchla.
„ Tak , keď sa ti teraz nedá , tak ja prídem inokedy!“
Akože ju objal.
Odišiel.
Sadla si na záchod a zapálila si.
Dvakrát si buchla do brucha .
Zapálila si a vypadla domov.
Premýšľala o sebe.
Prečo sú pre iných ľudí tieto veci hračka a prečo ona všetko prežíva inak.
Prečo je žena na pol úväzku.
Prečo je tam dole studená.
Stretli sa zase.
Na obede jej dal lístok , kde boli inštrukcie a návrh.
Odpísala mu že pôjdu k nej.
Prišiel.
Nemal flanelku, mal len tielko.
Naliala mu víno, najedol sa a poslala ho do kúpelne, aby sa umyl.
Ona sa zatiaľ pripravovala.
Ľahla si na posteľ a čakala.
Počula prúd vody , ktorý stekal cez jeho telo.
Predstavovala si s ním lásku.
Ako si všetko prejdú a ako je to teraz správne, že sa u nej umýva.
Ako začne fajčiť.
Ako pomaly otvára dvere.
Ako sa k nej približuje a ľahne si na ňu.
Má mokré dlane a jemné paže.
Chlapčenské.
„ Tak čo?“
pokrútila hlavou.

„ A už si aj mala!“
„ Ja neviem, asi nie!“

„ Tak ja si počkám!“

„ Počkaj , zhoď ma a potom to trochu pôjde!“

Nerozumel jej.

Otvorila skriňu a vybrala si z nej čierne čižmy.
Natiahla si ich na seba a postavila sa na stôl.

Zatvorila oči a zakričala:
„ Zhoď ma!“
nerozumel jej.
„ Len do mňa buchni a ja zletím!“
nechápal.

„ Buchni!“

Ešte chvíľu čakala a potom ju trochu buchol.
Spadla.
On zatvoril oči.
Nevedel, prečo to urobil.
Otvoril oči a videl ju celú.
Ležala na zemi s otvorenými očami a krvácala z drieku.
Na jej tvári bol blažený úsmev.
Už nebola ľadová kráľovná.
Vyzerala ako panenka.
Usmievala sa, lebo teraz pocítila dole teplo.
Rozkoš nepríde nikdy.
Ležala na zemi ako panenka.
Trochu znetvorená, trochu Wodoo.

Prechod

Sedím na dlhej chladiacej študentskej chodbe a mlčím do blba.
Občas mi nadskočí sánka.
Párajú sa mi kamašle a často mením názory.
Nad mojou bielou suchou hlavou leží dokorán otvorené okno.
Je rozbité.
Viac nepotrebuje.
Obaja sme sa porezali.
Ja ešte krváčam.
Kričalo na mňa: „ Skoč!“
Tak som skočila do skla.
Moju ťažkú riť drží slabá gravitácia.
Prstami klopecem po drevenej lavici.
Som bosá a pod nohami ma štekliar larvy.
Dookola myslím na jeho čisté vlasy a mladistvú príťažlivosť.
Pociťujem v sebe predátora mužských typov, ktoré majú to čo ty.
Začínam sa meniť na chameleóna.
Všetko sa na mňa lepí.
Prestávam byť človekom .Som niečo iné. Ešte neviem čo , ale keď sa iných spýtam, tak mi to povedia.

Očakávam od nich pravdu.
Asi ma kopnú do riti.
Dýcham dych cigariet a žijem mimo svet.
Svet ma mal asi kedysi tak trochu rád.
Čakám na jeho pomalé kroky a na pokrčené staré ruky.
Umelecké ruky.
Ďalšie, ktoré sa mi páčia.
Neviem prečo.
Zistím.
Prichádzajú vtedy , keď ma všetko opúšťa.
Chvíľu ma tam na chodbe hreje.
Potom zatvorí dvere a zase som v tom istom.
V prelomoch sekúnd a svetla sa lámu a menia sa na tisíce príjemných chápadiel,
ktoré hľadia tam dole.
Do čoho všetci kopú.
Dnes som sa rozhodla, že celý deň presedím na stoličke.
Postavím sa , prehodím ju cez plece a prášim na prechod.
Zapálím si dve cigarety.
Vypijem na nej kávu a na pár minút zaradím šlofíka.
Potom ma niekto kopne do nohy a prebudím sa.
Takto by som to mala robiť každý deň , aby som sa nezbláznila.
Rada ich sledujem a pozerám im na zadky.
Mnohí sa otáčajú a vtedy sa robím, že miešam kávu.
V skutočnosti sedím na prechode pre chodcov a čakám, kým si ma niekto všimne , aby ma odsunul na chodník, pretože sa oproti mne rúti nákladiak s nechutným nadržaným vodičom, ktorý páchne po pote a strašne ma chce.
Našťastie ma nezrazil.
Jemne vystrašil.
Stačí.
Bojím sa , že sa to bude opakovať znova a znova.
Že budem pri slychoch počuť rázporok jeho zamastených nohavíc a že sa to raz stane.
Stále sedím. Okolo mňa práve prešiel jeden pekný mladý muž.
Nepozrel sa na mňa ,pretože so mnou nič nechce mať.
Ani ja by som nechcela mať so sebou niečo.
Stačí , že som.
Okolo mňa prebehujú autá, ľudia, spotené ženy , hulvátski muži , náruživé mačky, dvaja milenci , jedno dieťa , ktoré niekto naučil behať po prechode, dve ženy po prechode a potom to bol môj duch, tam niekde tuším vzadu.
Spoznala som ho podľa rite.
Nepriznávam sa a zostávam sedieť.
Ignorujem smery , ktoré mi určujú križovatky.
Sedím a zatváram oči.
Čakám, čo prvé ma prejde.

Všetko naokolo sa bojí dotknúť sa ma.
Možno mám vírus , možno počúvam nekvalitnú hudbu, možno nie som človek.
Možno sa ma boja , že by som ich k sebe stiahla a priviazala o stoličku.
Tak tam sedím sama a vyťahujem si cigy. A zvrchu sa na zem odráža jeden pohľad.
Zapaľujem si a pozerám sa do neba.
Je tam okno, rozbité a v ňom je On.
Pozerá sa s obdivom.
Pozeráme sa. Potom sa statí, rýchlo odkopnem stoličku a utekám na to najvyššie poschodie za ním.
Utekám poschodiami, rútim sa ako blesk a začínam sa potiť.
Je tam!
Sedí schúlený pod oknom a uvoľní mi miesto.
Prisadnem si .Z menžestrákov ho vyťahuje.
Fialový zapaľovač.
Zapáli si.
Odpáli mi .
Kukáme po sebe ako dvaja blázni.
Navzájom sa len tak na chvíľu dotkneme, aby sme vedeli, že sa nám to nesníva.
Ee.
On sa neprebúdzá a ja nezaspávam.
Smejeme sa a sme ticho.
Tu kdesi získavam presvedčenie, že som našla to, čo mi v detstve odišlo, v mladosti sa to vyparilo , lebo nebolo nič a teraz to malo začať.
To medzi dvoma.
Bol to On.
Ten v studenej chodbe s popraskanými rukami.
Ja som si pripadalo ako jeho jediná Lolita a oprela som sa o jeho plece.

Žltá hviezda

Všetci vypadli z bytu.
Neviem ako sa mi to mohlo podariť, kto zariadil toto úžasné nasledujúce šíalenstvo, ale pravdou je , že nakoniec sa zobrali a povedali si, že mi doprajú tú slasť , po ktorej dlhé roky slintám.
Je to jediná vec a tou je prázdny byt.
Vyčistili zo mňa smog.
Pozametali mi z tela chumáče nespokojnosti a na čelo mi nalepili biely žltý lístok, lebo žltá lieči z depresie s titulom: „ S voľným bytom až na večné časy!“
Zatvorili sa dvere a ja som si pripadala ako neskonale škaredý a páchnuci Quasimodo, ktorý si ide šchnúť prvý raz po toľkých rokoch s tak peknou kozatou hnedokožkou , že sa po „ tom“ určite narovná a začne žiť inak.
Nevadili mi. Ja ich milujem , ale pozeráť sa ráno na tiché prázdno, na

vystupujúce lúče , ktoré hladia nábytok a pavučiny v hranách stien a k tomu to ticho, ktoré ťahá znovu do postele spať a váľať sa a fajčiť a ujeďať z torty a zase sa prejsť nezmyselne na záchod a zase lahnúť a spať a zobudiť sa naobed.

Uznať , že obed je dobrý , ale po jedle ma láme a tak si môžem znovu nahá lahnúť do makkých voňavých perín a ukazovať prská perinám , ktoré ma prikrývajú.

Za nimi je červená stena.

Občas mi to pripadá ako v bordeli.

Ako keby odišli zákazníci.

Všetko som mala v hlave a vedela som, že to bude už zajtra ráno, lebo teraz bolo už jedenásť a nasledoval obed.

Veľmi rada varím.

Nalúskala som si do hlavy , že syr a ešte raz syr a k tomu syr a k tomu zeleninka s dezertom s ľadovými černicami a mandľami so šľahačkou sú stokrát lepšie než tri po sebe idúce nepretržité orgazmy s tým, koho ste vždy túžili mať , ale akosi nechodil a keď chcel tak ste hlavu zarývali do perín toho, koho ste nikdy nechceli.

Tak to píš v časopisoch.

„ Všetko je to tu!“

Vystrela som sa na dlhej chodbe a sledovala som siluetu svojej dvadsaťročnej existujúcej postavy , ktorá sa práve plánuje nehorázne napráskat a nezaújíma ju , že priberie, lebo je sama a kludne si môže váľať celé dni šunky.

Nahodila som do zrkadla zvodný pohľad a pobožkala som ho.

V knihách píš a o sebamilovaní, takže čo....

Vyzula som sa a prechádzala som sa po chodbe bosá.

Prach sa mi lepil na mäkkú kožu , brušká palcov a mne to bolo jedno.

Inokedy mi to dosť vadí, ale teraz to nebolo nič naproti tomu, čo ma čakalo.

Mala som chuť vyzliecť sa donaha , vytiahnuť si z mrazáku colu a vypiť ju dodna na kuchynskej doske.

A po ruke niekoho, kto to cvakne a nalepí si to na záchod.

Vždy ma na nich niečo fascinoval, asi to bol omieľaný fakt, že sa to tam dobre klže , že to majú muži radi a že ženy sú spokojné, lebo tam to presne chceli, lebo tomu fakt akosi podvedome podľahli a preto to chcú.

A píš to v novinách.

Mne nikto nepodľahol a preto som sa tam mohla kludne posadiť , rozkročiť sa a čakať večnosť.

Pre zmenu som teraz sedela na stoličke, to ako prevencia pred tým skôr ako mi začne šibať.

Pozerala som sa na hodiny a potom na moje zničené brušká na končekoch palcov.

Boli v nich priehlbinky, praskajúca koža a v nej som videla štyri roky driny hry na hudobný nástroj.

Ja som robila všetko naopak.

Chcela som byť pianistka a namiesto toho hrám na gitare.

Takže z toho vyplýva , že určitú časť môjho života ovplyvní pianista.

Lebo som to strašne chcela a viem, že na učenie Melódie pro Elišku už jednoducho odznelo.

Odznelo viacero melódií a vypršalo aj veľa ľudského.

Ale chcela som mať pekný deň a nezaneprázdňovať sa tým, čo jednoducho ešte nie je.

Prdla som si.

Len tak a prišlo mi to strašne spontánne a ľudské.

Inak aj toto sa týka vzťahu.

Nakoľko sa musia dvaja dobre poznať , keď začnú pri sebe poprdkávať a cikať si do vane.

Počítala som , teda v mojom románikovom živote to bude tak v päťdesiatke, lebo som sa nezačala ešte ani len bozkávať nieto pri ňom prdieť.

Ale s prdením ma napadla ešte jedna súvislosť.

Veľa iných sa na ma v živote fakt vyprdlo.

Môžem byť celkom primárna a preto primárne tvrdím že to bol prvý chlap, ktoré učilo vajíčko a uzavrelo s ním dohodu, že z toho vyjdem ja a ja som potom musela súhlasiť.

Nesúhlasím však s tým, že zbytok môjho života budú pri mne poprdkávať zlí chlapi a ja im dovolím plodiť také úbožiatka, na ktoré sa v adolescencii vyprdnú ďalší a potom ich bude viac lebo to dievča si nebude vedieť vybrať až sa našťve a urobí to isté. Vyprdne sa na nich!

Ja som sa na to vyprdla hneď na začiatku.

Oprela som si hlavu o stôl a túžila som mať pri bosých nohách chvost psíka. Vždy keď na mňa prišiel smútok, tak som sa pozerala do neba a potom rýchlo na zem, aby som videla jeho odraz.

Viem ako vyzerá, ale ešte neprišiel a ja si počkám, lebo viem, že sa na mňa nevyprdne.

A ak ho nestretnem v tomto živote , tak si nájdem ženu , a potom v ďalších sa objaví on.

Jednoducho raz sa musíme stretnúť.

Či to bude na záchodoch alebo v inom nevhodnom čase či veku , je mi to jedno.

S ním bude všetko nekonvenčné.

Možno práve preto ma pochopí.

Mala som to šťastie , nešťastie, že som mala susedov, ktorí bývali doma večne a mali päť detí.

Absolútne ticho bolo vylúčené.

My so sestrou tvrdíme „ zničený život“, ale ja z dvojice moc nekričím, pretože ten svoj som ešte nezačala ani len žiť a preto radšej držím hubu.

Zapli si vežu a kričali.

Naháňali sa po byte a potom niečo padlo.

Asi vykotili hrniec.

Potom niekto zakričal rokatizovaným r a potom bolo hrobové ticho.

No nič!

Mám vek na to, aby som si užívala, deti a muž budú až keď sa dostanem do fázy ,
rob si so mnou čo chceš, čo bolo v mojom prípade na tri roky vylúčené.
Dôvody? Škola, tam dole a karma...
Z chladničky som vytiahla uhorky, zemiaky a potom rajčiny , čínsku kapustu a
smotánku do káfé.
Všetko som nahádzala do veľkej misy , ktorú dostala mama od otca k
narodeninám , v čase keď ju bil ako koňa a doteraz sa nerozbila.
Zvláštne , čo všetko zostáva po takých , ako bol on.
Ale jem z nej.
Neuvedomujem si to.
Iba keď som sama.
Nahádzem tam provensálske korenie, nastrúham syr a celý encián.
Premiešam, pridám semiačka, sójovú omáčku a v zadku si napravím gaťky lebo
ma kvalitne režú.
Opláchnem si ruku.
Do pohára si nalejem citrónovú minerálku, po ktorej sa fajnovo vyhádzem a
potom umyjem riad.
Utriem linku a idem si osladiť kávu.
Zapnem si Brehy a otváram balkón.
Vonku je teplo.
Jar.
Cítim tam život.
Ja taká skapacinka sa prebúdzam k životu.
V palcoch klíči energia.
Nevydržím to!
Asi ma roztrhá!
Chlípem z kávy a ťahám do seba dym.
Imaginárne!
Neopísateľná kombinácia.
Misu položí na dosku a utekám do izby pre cigy.
Mám ich schované v čiernej malej krabici a na vrchu je Mozart.
Pod nimi sú cigánskej karty a nad nimi anjelské.
Tie prvé používam , keď je fakt zle a tie druhé , aby som sa cítila bezpečnejšie.
Úplne najvyššie je dolámaný Mozzi , ja som mu ublížila, lebo cestou z Viedne mi
padol vo vlaku na zem a prišiel o pravú nohu.
Pozbierala som jeho končatiny a doma ho mamín priateľ lepil.
Postavil ho do kuchyne a mamina ho pri braní cigaretovej krabičky opäť
zrámovala ako takého pouličného chudáka, ktorý práve prišiel o obe nohy.
Sestra sa prejde okolo a povie: „ Aj by som ti hodila centík Bach či čo si , ale je
kríza, včera ma vyhodili z roboty a ešte mi má prísť faktúra z mobilu, takže ak
ešte postojíš, raz sa dočkáš!“
Definitívne ho naši odstránili z parapety vtedy, keď mu bratranec , predškolač,
odtrhol hlavu , položil ju naspäť , chytil ho za zadok a hodil ho o zem!
Zostali husle a talent!

Dostala som sa ku krabičkám cigariet.
Fajčím slimky.
Začala som v lete , v prvom ročníku na vysokej škole, keď ma vzali na katedru
umenia.
Prišlo mi to úplne normálne a nechápala som ako som to nemohla robiť už
predtým.
Bojím sa, že takéto to bude aj so sexom.
Lenže to chce binárnosť a mňa sa asi všetko bálo.
Pod stolíkom som hľadala zapaľovač.
Bol v jednej z nekonečného radu tašiek, v ktorom ich mám aj zo päť, len nikdy
nie toľko, koľko by som potrebovala.
Našla som.
Postavila som sa , vyrovnala som pokrčené kolená a oproti ne ležali dve nahé
ženy v lese.
Ani jednej to nerobilo dobre.
Fotila ich žena.
Neviem, prečo som si to capla na nástenku.
Pozrela som sa do okna a myslela som na to, ako mi je dobre.
Že je to tak ako má byť, že sa raz aj tak všetko skončí a že je to momentálne
dobré.
Po chodbe k balkónu sa mi na nohu prilepili ďalšie špinky, lebo som behala bosá
a myslela som si, že to bude prehnane romantické.
Na päte sa mi prilepil kameň.
„ Au!“
Malý, drsný kameň.
Vyzeral ako zmenšenina a bolel.
Nehnevala som sa na neho.
Určite ma bolel menej ako on.
Keď neprišiel.
Vzala som ho so sebou na balkón a povedala som si, že keď budem trpieť
samomluvou , budem sa otáčať k nemu, aby to malo zmysel.
Kto vie, možno sa dočkám odpovede.
Vyhrieval sa na slnku a kým som si stačila zapáliť, už sa na ňom pasil smradlák.
Nazýva sa to odborné bzdochy obecná, ale všetci panelákoví to nazývajú
smradlák.
Vypúšťa obrannú tekutinu , keď sa nasere , a tá dosť smrdí.
Nenávidela som ich.
Raz mi jeden pristál na posteli.
Tak som revala, že sa divím, že sa mi nevystriekal do huby!
Teraz im závidím, pretože keď s niečím nie sú nespokojní dajú to pocítiť.
Ale čo ja?
Ja nemám tekutiny , ktoré páchnu.
Som žena!
Občas je to na škodu.

Lyžičkou som si nabrala veľkú rajčinu a scucla som ju spolu so syrom ako svoj osud.

„Mnam!“

Strašne som rada ,že viem variť, a viem dobre variť a som na to pyšná a je veľká škoda, že varím iba sebe , čím vo mne rastie egoizmus a narcizmus, lebo teraz samú seba chválím.

Sedím na balkóne , počúvam tony hudby a niečo mi chýba.

„Vino!“

Utekám do obývačky a spod baru vyťahujem Moravský sekt!

Kameň nestíha pozorovať moje reakcie.

Otváram ho na balkóne a nalievam do pohára v tvare víťazného pohára , aký dávajú športovcom, ja si myslím, že sme na strednej predsa len vyhrali a nalievam doňho červenú tekutinu.

Nahádzem do nej jahody.

„Jahodové víno!“

Mám chuť sa vyzliecť z kože tak inak a ukázať ľuďom svoju pravú tvár.

Začalo to už vtedy keď som bola decko.

Nemyslím si , že je podstatné uvádzať kedy to bolo , samotný fakt, že som decko je dosť poznačujúci na moje cítenie k zvieratkám, zvlášť ku skutočnému vrabcovi, ktorého spastačili , vypadlo z hniezda, nemalo perie a ja som sa ho ujala.

Vzala som si ho do pásikavého trička a prášila som odtiaľ preč.

Bála som sa , že ma za to vydrbú.

To neboli dedinskí chlapci.

Na balkóne som mu urobila dočasný pobyt , krmila som ho ryžou a učila som ho lietat.

A na nôžku som mu pripevnila červenú nitku, aby som vedela, keď sa vráti, aby som ho identifikovala, nehovorila mu od veci, čo všetko sme spolu zažili a aká som rada , že s ním môžem kecať. Ja som sa potrebovala rozprávať s opačným pohľadom ale ono to neprichádzalo pretože oni pri mojich rozhovoroch odchádzali na záchody a potom ma tam nechali sedieť samu.

A preto mi Boh zhora posielal veci, ktoré nekvákali a ktorým som mohla kvákať ja.

On to ešte nevie, ale vyliečil a stále mi tým lieči dušu.

Spomínala som.

Potom mi do toho prišla škola, intrák a potom som si spomenula na neho.

Stále sa na to odvolávam , ale keď budete nabudúce na balkóne , s vínom , s cigaretou a vo vedľajšej izbe vám bude hrať Muller tak vás premôže sentimentalita.

Začalo ma bolieť bruško.

Jasné, chvíľu mi bude dobre a potom tak striedavo oblačno.

Dostala som to.

To asi to víno.

Alebo tie myšlienky.

Tie moje museli zraniť aj maternicu.

Bola som najedená, vyfajčila som a dosiahla som hladiny alfa.

Bez následkov gravidity , špiny alebo inej ujmy.

Oprela som sa o zábradlie a sledovala som moment.

Hudba silnela a mne začalo byť priúzkou.

Priúzkou na to ,aby som sa mohla vrátiť na naspäť a milovať vás aj seba.

Kričalo na mňa zábradlie.

Otváralo mi neviditeľnú cestu, za ktorou bol ešte priesvitnejší horizont a na konci bola harmónia.

Lákalo ma to.

Bola to veľká červená svietiacia guľa , ktorá mi štípala tvár.

Tak som sa postavila na bedničku a oprela som ju o stenu.

Som vysoká.

S bedničkou som bola ešte vyššie, predstavovala som si na nohách modré topánky a zatvorila som oči.

Zostala som tam stáť.

Ticho.

Tony hudby ležali v mojich žilách a čakali , čo spravím.

Nerozmýšľala som , lebo sa to v tej situácii nehodí.

Je to tak nezmyselné.

Spomenula som si len na svoje detstvo.

Ako po nás neznesiteľné kričal a ako mi raz povedal, že ide do lesa pozabíjať ľudí, v ruke držal nožík a vyparil sa .

A vtedy som nevedela, čo sa deje, lebo som bola dieťa.

Nepoznala som strach.

Teraz je pre mňa všetko citlivé a poznateľné natoľko, že strach sa neustále stupňuje a preto tam tak stojím a čakám na pokyny.

Hocikedy , hocikde, v hocijakom stave , v hocičom, proste vo všeličom, ak je človek citlivý , tak ho to premôže a ja som rada , že som si mohla dovoliť chvíľu na vyhrádzanie.

Dohrala platňa , odfúklo kamienok , dohasila cigareta.

A ja som počula zvuk auta.

Otvorila som oči , on sa stratil a zostúpila som z bedne.

Na členku som cítila žltú lienku.

Neviem, kto ju za mnou poslal, ale asi ma dobre poznal, lebo bola žltá a mne nebolo dobre.

A dolu bolo odparkované žlté auto.

Žltý šíp , ktorý voňal na metre svojou čistotou a parfumom majiteľky a vystúpila z neho blondavá hriva s čiernymi hrubými okuliarmi a s taškou v ruke.

Párkrát si pohrešila a potom zamkla auto.

Pozrela sa hlavou nahor a ja som vedela, že moje ďalšie dva sny vyplní Jahna z Lakčian.

A že dnes to ešte nechám tak.

Svojrázny krokom prešla na chodník a povedala: „ No , písala si mi tak

dávnejšie , že keď raz budeš doma sama, tak sa napijeme, zafajčíme , prejeme, objednáme pizzu a potom sa tvrdo zaspíme, takže otváraj dvere krásavica ide sa piť!

Utekala som k dverám a vedela som, že som zachránená, že nirvána , že táto duševno-fyzická očista sa spečatí nielen na záchode štvrtého poschodia , ale aj na papieri.

Vtedy som bola presvedčená o tom, že by to bola blbosť a zatvorila som dvere.

Jahna sa usadila a bytom sa rozlievala vôňa kávy a jej podmanivého tela.

Odišla si zapáliť na balkón.

V kúpeľni som si umývala ruky a keď som zhasínala, tak stál v odraze zrkadla a v ruke sa mu blyšťal strieborný nožík!

„ Prečo tu máš beďnu. Chcela si sa zabiť?“

„ Hej, ale nevyšlo to!“

„ Tak na to si zvykaj, lebo ja ťa z tohto sveta nepustím!“

Oprášila ju a sadla si na ňu, rozprestrela svoje biele lýtka a začala: „ Vieš, možno to bude znieť hlúpo, ale celkom ti rozumiem!“

Pozrela sa na mňa a na oči si nasadila čierne okuliare.

Schody

Dnes som umývala schody.

V týchto pekelné manuálnych situáciách si hrozne rada predstavujem svoju budúcnosť a rozmýšľam nad tým, čo sa mi zatiaľ podarilo stihnúť.

Zo schodu na schod si opakujem, že som zvládla veľa a že ak sa nebudem posúvať dopredu, padnem na hubu a aj tak mi nikto nepomôže.

Pokračujem ďalej smerom na vysokú školu, na tie nevydarené platonické nelásky, ktorými som zbytočne plnila voľné stránky plochy obrazovky a presedela som nad nimi pol storočia než som prišla na to, že si aj tak vezmem raz toľko starého umelca ako som ja a zatiaľ kým on bude niečo komponovať , ja mu budem sedieť pri nohách a čakať , kým nám vyvrje káva.

Potom ju vypijeme a pomilujeme sa.

S tými predošlými som sa dostala len k neskonalej predstave , že by sa so mnou rozprávali, o káve a o milostnom akte ani nehovorím.

Som dospelá!

Zistila som v momente, keď som odhodila špinavú handru a večer v ten deň som prechádzala po umytých schodoch smerom von a tam som v jednom podniku skutočne zistila, že to , čo nás učia v siedmom ročníku na biológii a pred čím všetci zatvárajú oči a dievčatá si nesmelo preglgajú , skutočne funguje a ak žena fakt nie je Panenka Mária, tak počne, tak inak.

„ No a? Tak ti do auta kúpime autosedačku a budeme ti ho , či ju či čo to bude brávať von!“

Mala dvadsaťdva , tehotná , chlapca v kamióne a bála sa mu to povedať!

Bála sa, že odíde a on a že príde dieťa.

Mňa desil vlastný odchod.

Ja som bola o rok mladšia, chlapca som nikdy nemala a podobná predstava mať v tomto veku a ešte v mojom tele a ešte s niekým bola pre mňa tak absurdná, že som si objednala v ten večer tri ľadové kávy , dva pivá a potom som do rána nad tým rozmýšľala, že to fakt možné nie je.

Prechádzala som po schodoch a v ušiach mi doznievala jedna známa pieseň , ktorú si púšťam vždy , keď niečo má skončiť.

Malo sa niečo končiť a vedela som, že všetko je v mojich rukách.

Šmykla sa mi čižma a z rúk mi vypadli kľúče.

Cítila som, že všetko doznieva a musí doznieť!

Vo výťahu ma napadlo, že by som možno aj ja bola tehotná , keby som sa rozhodla s ním niečo začať.

Že by si ma možno vzal, že by sme mali možno deti a že by som nikdy nebola šťastná, pretože som sa desila všetkého, čo bolo normálne.

Už dávno som pocítovala v sebe nekonvenčnosť a nezadržateľnú späťosť za slobodou, ktorú mi ponúkne muž , s ktorým dopredu nemusím dopredu rátať , že si ma bude chcieť vziať , že bude chcieť so mnou plodiť a že sa nikdy nedožijem toho, že si ma k sebe pripúta.

A hlavne , ktorý nebude rátať so mnou, pretože ja mu možno aj tak zdrhnem.

Zapálila som si. Sedela som na schodoch a hlavou mi prebiehali celkom biologické veci zo základnej školy.

O čo by to bolo ľahšie, keby muži tam dole nemali spermie a ženy by neprodukovali vajíčka , to sa mi zdalo byť však ešte normálne naproti tomu ,čo som riešila celú svoju mladosť a ešte to stále riešim, a je to čas , v ktorom sa nikdy nestretnú dvaja vtedy , keď sú rozpalení a milovali by sa.

S deťmi, bez detí, s ochranou , bez , v čase nečase, milovali by sa.

Všetko iné mi pripadalo iba ako čakanie.

A mňa čakať nebavilo.

Zahasila som cigaretu.

Zatvorila som za sebou dvere a začala som v sebe cítiť zodpovednosť.

Vyzliekla som si z tela čierny kabát, zamkla som za sebou a ľahla som si na gauč.

Fajčila som ešte tri cigarety, umyla som si zuby a vypadla som spať.

Prežila som jeden krásny čas a videla som už len jeho oči.

Boli všade, kde som nechcela byť ja.

Cítila som ako sa kľžu po mojom chrbte a ako by sa chceli na mňa spredu pozeráť.

Ja som nechcela.

Ráno!

Mal prísť za dve hodiny.

Nervózne som pobežovala v podprsenke po byte a fajčila som.

Ako absolútny náznak nevráživosti som zvolila čierne pančuchy s pavúčím vzorom, silný parfum a nechala som si rozpustené vlasy.

Stále som si opakovala , aby videl, o čo prišiel.
Teraz som ďakovala za to, že som žena , keby som mala dole semenníky,
nezviedla by som ani kravu.
Bola som pripravená ako gymnastka na svoj záverečný gymnastický výstup, ako
modlivka na svojho milého, ako štetka, ktorá čaká na svojho zákazníka zahalená
v červenom kabáte s možnosťou náказы.
V skrini ma čakal môj čierny šál a mne sa nikam nechcelo.
Vedela som, že príde.
Že už je vo vlaku a že nevie ako vystúpiť , ako sa tváriť a či mi má napísať , či to
teda platí.
Blížila som sa na stanicu a v kabáte som stískala kožené rukavice.
V žalúdku som nemala motýle ale lišaje , ktoré prejavovali chabé známky života
a mne sa chcelo vracať.
Zo seba!
Nebola som šťastná , išla som to ukončiť , niečo nezačaté, čo sa asi malo začať
, ale ja som sa bála žiť normálne a preto som so sebou schovala všetky ilúzie ,
ktorá vznikali prevažne na schodoch a zabila som to.
Myslela som na mužské spermie, ako mi môžu ublížiť, ako mi môže muž urobiť
dieťa , neskôr modriny a potom zostanem sama a preto som volila samotu hneď
teraz.
Pre istotu.
Na úvod.

A možno jeho, toho staršieho.
Vonku bolo celkom pekne.
Príliš pekne na to, čo som chystala.
Cítila som zďaleka vôňu mierne teplých železníc.
Bola jar.
Nekorešpondovala som s ničím.
Vonku sa všetko prebúdzalo a na mňa hádzali hlinu.
Nad hlavou mi lietali krvavé vtáky a pod nohami sa mi lámala zem.
Prišla som na miesto.
Nechcela som si predstavovať všetko, čo nasledovalo, najhoršie bolo, že sa to
dialo práve pred mojimi očami.
Posadila som sa na lavičku na stanici a začala som plakať.
Slzy mi stekali cez čierne okuliare a padali na čerstvo nový kabát.
Pod nohami mi fúkal jarný vietor.
Vonku sa hrali deti.
A vlak prichádzal.
Ten sírový pach mám v nose doteraz.
Začalo mi byť zle , lebo neprichádzal.
Asi sa na to vykašlal! Hrozne som si to želala, pretože by som to nemusela tak
feministicky ukončiť.
Stál oproti mne , skôr než som si stačila niečo uvedomiť.

Mal na sebe všetko, čoho som sa chcela vtedy dotýkať a nemohla som.
Voňal tým, čím voňala chodba mojej strednej školy.
Všetko sa mu hralo s jemnými vlasmi , ktoré som sledovala za tým nespočetným
množstvom krásnych kníh , za ktorými stával každý deň po piatej hodine.
A teraz stál predomnou a ja som sa ho mohla dotknúť.
Pozdravil ma a prechádzal popri staničné dvere.
Bol taký jemný, že som sa neopovážila k nemu priblížiť.
Myslela som na spermie.
Prechádzal sa a potreboval si kúpiť spiatocný lístok.
Čakala som ho pri staničných oknách a strašne som chcela fajčiť.
Myslela som na všetky polohy muža so ženou na svete a myslela som na moju
tehotnú kamarátku.
A na normálny život.
Nič však nebolo tak silné ako on.
Stál na mieste a o pravú nohu mal podopreté svoje krásne telo.
Chcela som sa zastreliť.
Čakalo ma všetko strašné, lebo ja som bola strašne strašná a nevedela som sa s
ničím normálnym zmieriť.
Východiskom bola samota.
Stála za ním jedna pani.
Zakrývala mi jeho siluetu tela.
Čumela som mu na jeho zadok.
Predstavovala som si ako sa ho dotýkam ako je celý môj a ako to zároveň
nechcem.
Prechádzala som s ním po meste.
Bola sobota.
V jednej uličke bol hudobník , ktorý prekrásne hral na husle.
Priblížil sa k nemu a hodil mu peniaz.
Mal na sebe krásny zelený sveter , mal tak krásne uložené ruky popri tele, že
som sa skrývala popod okuliare a cítila som sa ako posledný hmyz , ktorý treba
zašliapnúť.
Bol opäť všade.
Sedel na stoličke a pil kávu.
Ten klud ,v ktorom som s ním zotrvala ma prebúdzal čoraz ďalej a vytriezvenie
bolo horšie a horšie.
Nohu mal prekríženú cez stehno a ja som celú chvíľu čumela do blba a na zadky
neznámym mužom.
Vždy som ho chcela mať pri sebe a nikdy som na to neverila.
Teraz tomu tiež neverím, ale ako sa hovorí čo je horšie.
Bol v galérii.
Očami sledoval všetky farby , ktoré sa v ňom odrážali.
Ruky mal opreté o tie majstrovské boky a sledoval hru maliarov.
Niekoľkokrát si podopieral bradu rukami.
Dusila som sa vo svojom tele.

Chcela som otvoriť oči a zobudiť sa na svojej posteli s presvedčením, že sa mi to iba nesnívalo. Podísiť k nemu potľapkať ho po pleci a hneď sa zobudiť.

Alebo zaspať naveky.

A nič.

Stál tam.

„Musím na toaletu!“

Pozrel sa na mňa a odvetil, že ma počká.

Odišla som na záchod a zamkla za sebou dvere.

Na dvakrát .

Pre istotu.

Sadla som si na záchodovú misu a želala som si spláchnutie , aby ma už nikto nikdy nenašiel.

Aby ma on neľahadal.

Fajčila som dve.

Vyšla som odtiaľ a on stál vonku.

Čakal ma .

Pozeral sa mi do očí.

Nepozeral sa mi na nohy ani na prsia ani na driek, pozeral sa mi do očí!

Ešte chvíľu som pri ňom sedela a potom som sa mu pozerala medzi nohy.

On by to neurobil nikdy.

Ja som stále pokračovala.

Pozeral sa na nebo a potom sme sa rozprávali.

Mal všetko.

Ja som pri ňom nemala nič.

Dýchal jemne , ruky si šúchal o nohavice a vlasy sa mu leskli v slnku.

Opretý .

Jemne.

A v ten moment mi niečo vypadlo z ruky.

A on mi to zodvihol a ja som mu pozerala na chrbát a opäť sa pozeral do boku.

Na brade mal chlípky, na boku jemne starostlivo oholené a mierne prižmuroval oči.

Bola to chvíľa mňa napadol ten nezmyselný moment fúknutia do tváre.

Ten cit , ktorý začal kvitnúť.

Zastavil sa pre mňa čas.

To teplo a pokoj , ktorý som pocítila.

A túžila som tam s Tebou presedieť celý život a pozeráť ti do vlasov a fúkať ti jemne na spánky.

Zabudla som na spermie, vajíčka a všetky deti.

Bol si zase živý.

Mala som Ťa v sebe.

Každý kus Tvojho milimetra tela.

Každý pohyb, dokonale predvedený, každé nadýchnutie a každý Tvoj krok.

Zabudla som na schody , pretože som sedela pri Tebe hrozne vysoko.

Pod našimi nohami prileteli zrazu biele holuby.

Skackali pri nás a neboli to žiadne vrany ani fialové labute.

Nebola som biela pani v nemocnici.

Nemusela som umelému mužovi šetriť na náhrady.

Bola som tu a teraz.

Odišiel.

Jeho líce sa dotklo môjho.

Nič viac sme nechceli, lebo sme pochopili.

Stratil sa v diaľke a ja som z kabáta vytiahla žiletky , tie lesknúce kurvy , ktoré v tomto momente stratili na svojej hodnote.

Odhodila som ich do koša a začala som novú kapitolu , v ktorej som vedela, že dopredu víťazím , pretože som už vyhrala.

Sama nad sebou!

Ďakujem Ti!

A to boli štyri hodiny , vonku sa k životu predieralo slnko a ja som sa prebúdzala k životu v obývačke na kresle.

Chlipkala som jej sladkasto-horkastú chuť a vypala som telefón.

Nikdy nebolo nič.

Nenapísal.

Preto sme sa nikdy nestretli a ani sa nikdy nestretneme.

Preto sú sny , aby sme chvíľu uverili tomu, čo chceme.

Lebo častokrát to možné nie je.

Odkráčala som po schodoch do práce a stratila som sa v dave.

Zlobrý

Na svete je naozaj veľa ľudí. Skutočne neskutočne obrovské množstvo ľudí. Je ich tak veľa, že sa snád ani nedajú porátať. Často sa zdá, že väčšina z tohto veľkého množstva sú dospelí a detí je omnoho menej, no nesmieme zabudnúť, že ani títo dospelí neboli odjakživa dospelými. Medzi ľuďmi to už tak chodí. Čo je, je najskôr malé a až neskôr veľké. A podobne ako pri ľuďoch to platí i pri zvieratách. Najskôr sú malé, potom rastú, až sa stanú veľkými. Nie pre každého však platia rovnaké pravidlá, ako pre ľudí či zvieratá. Je mnoho bytostí, ktoré nemusia byť najskôr malé a neskôr veľké. Napríklad víly ostávajú stále mladé a krásne a bosorky sú vždy len staré a škaredé. Trpaslíci sú vždy maličkí a obri jedine veľkí. Sú démoni, ktorí sú najskôr malí a neskôr veľkí, ale aj takí, ktorí rastú akoby naopak – sú najskôr veľkí a s pribúdajúcim vekom sa zmenšujú. Niektorí démoni vôbec nestarnú a nemusia o tom dlhý čas ani vedieť. Len si jedného dňa uvedomia, že sú už dvesto rokov deťmi a za ten čas sa im ani vlas na hlave nezmenil, ani roh neotupil, ani krídlo nestvrdlo. A nakoniec sú tu bytosti, ktoré nestarnú, nikdy sa nenarodili a ani neumrú. Boli tu pred začiatkom sveta a nezahynú ani potom, čo sa svet pomínie. No nad takýmito vecami sa sotva niekto zamyslí. Možno učení starci nad svojimi múdrymi knihami, ale istotne nie malý chlapec či malý démon. Malý chlapec sa nad takýmito vecami nezamýšľal, pretože sa teperil s vedrom po vodu k starej opustenej studni a na duchov, škriatok a podobné veci beztak príliš neveril a Malý démon sa nezamýšľal nad starnutím a ani nad sebou, pretože sa sústredil na chlapcove kroky a tešil sa, že chlapec prichádza sám. Keď tento spúšťal vedro do studne, na chvíľu sa mu zazdalo, že z hlbky začul tichý hlások. „Po... pomoc...“ Zavrtel však hlavou a hneval sa sám na seba, že sa s ním takto vlastná fantázia zahráva. To sa môže stať nejakému soplavému strachopudovi, ale nie veľkému chlapcovi, akým podľa vlastného mienenia malý chlapec bol. A neurobil nič, ani keď začul po druhýkrát o niečo silnejšie: „Prosím... pomoc...“ Keď však vytahoval plné vedro a podvedome stále viac napínal uši, volanie sa už nedalo prepočítať. „Pomoc... pomôžte, prosím...“ Malému chlapcovi sa zježili všetky chlpy i vlasy na hlave, ba keď sa načiahol nad otvor studne po vedro, urobil to tak chvatne, až z neho takmer polovicu vody povylieval. Vtedy sa zasa nahneval sám na seba, že sa tak bojí, a silil sa k odvahe. Poriadny chlap sa predsa nebojí. A malý chlapec sa už mal za chlapa, a nie za malé decko. Pozbieral teda všetku smelosť a nahol sa do pol pása nad otvor studne. „Je tam niekto?“ zakričal dovnútra a dbal na to, aby sa mu hlas nezachvel, no z hľbokej tmy mu odpovedala iba ozvena. Pazúry Malého démona sa ho zmocnili skôr, než naňho stihol opäť dolahnúť strach. Chlapcov výkrik zanikol v prudkom zabublani, keď sa jeho pľúca naplnili chladnou vodou a zakrátko sa úplne prestal hýbať. Malý démon bol na seba hrdý. Netúlal sa po svete len tak pre nič za nič, vedel, čo sa na malého démona sluší a patrí. Vedela ale, čo sa sluší a patrí, mladá dievčinka, zametajúca sneh pred chalupou? Vedela-nevedela, ktoré dievča by na to dbalo, ak by sa jej uprostred dlhej a treskúcej zimy, keď je dreva nedostatok a niet čo do úst vložiť, náhle zjavil princ na bielom koni? A princ mal nielen bieleho koňa, ale aj šaty a plášť, i tvár mal celkom bledú ako ten sneh, čo mu padal na plecيا. A tak dvakrát nepremýšľala, keď jej pokynul rukou, a nasledovala ho s myšlienkou, že teraz sa jej život od základu zmení. Ako ľahko mladúčku panna podľahla tejto rozprávke, tak ľahko sa jej kráčalo za bielym koňom, ba čo viac, sama si ju vtlačila hlboko do mysle a nepúšťala sa jej, ani keď ju princ vyviedol z dediny. Mladé rozochvené srdce sotva postrehlo, že vchádzajú

do lesa a vietor silnie, a princ ešte nevyriekol ani slova. Nezišlo jej na um, že skutočný princ by ju hneď posadil do sedla za svoj chrbát a tak by ju uniesol do svojho kráľovstva, nenechal by ju brodiť sa vysokým snehom v stále prudšom vetre. Ale mladé dievča sa už videlo obľetované služobníctvom, v krásnych šatách a drahých kúpeľoch, nedbalo na varovania pod kožou, brodilo sa teda usilovne ďalej, hlboko, ďaleko do lesa. V jednu chvíľu sa dievča pošmyklo a padlo do snehu, no princ jej nepomohol vstať. Pozviechala sa celá upotená a zadýchaná, a keď pozdvihla zrak, princ na bielom koni bol preč. Bolo to akoby ho odfúkol vietor spolu s bielym snehom, trblietajúcim sa všade navôkol. Miesto neho tam stál Malý démon a šklabil sa tak kruto, ako to len deti dokážu. Dievčina ostala najskôr stáť ako primrazená, tvár sa jej skrútila do bolestnej grimasy – ozaj to bolí, a bolí veľmi, keď rozprávky v človeku umierajú. Hneď potom si však uvedomila, čomu stojí zoči-voči. Malý démon urobil prudký krok, ako keď plašíte malé zvierata, a dievča v hrôze vykričlo. Dalo sa na útek, no bolo príliš vyčerpané výstupom sem, kľzalo sa a padalo a doudierané sa plazilo ďalej. Malý démon ju pomaly a s veselým záujmom nasledoval tak, aby ju nahnal presne tam, kam bolo treba. Mladá dievčinka si ani nestihla poriadne uvedomiť, čo sa stalo. Nevšimla si silnejúcu hukot, blížiaci sa z kopca, a tak ju prekvapil prudký náraz, ktorý jej zlomil nohu. Chcela vykriknúť, no do úst sa jej vovälil kopec snehu a ďalšie chladné masy ju prikrýli. V ten večer sa Malý démon díval cez okienko do chalupy, kde sa preklínala lavína a oplakávala dcéra. Chcel sa niekomu pochváliť, no nebolo komu. Chváliť sa chcel i bohatý kupec, ktorý žil na opačnom konci krajiny, no narozdiel od Malého démona sa však mal i komu chváliť, a tak sa chválil veľa. Chválil sa svojim statkom, peniazmi, ženou a deťmi, schopnosťami a tým, že je najdôležitejším človekom v dedine. Bol na seba tak pyšný, že akýkoľvek iný názor by ani nestrpel. Keď teda v jednu noc počul, ako mu niekto pod oknom vykrikuje a nadáva mu do žobrákov, bol plný jedu, len tak vyskočil z postele a utekal von z domu vymlútiť toho opovážlivca. Keď však vybehol pred dom, nebolo tam nikoho. „Špinavý luhár!“ zakľal do tmy. Zdalo sa však, že jeho hnev nočného návštevníka len pošmelil. Hneď v nasledujúcu noc bol totiž späť a zdalo sa, že si priviedol i spoločnosť. „Žobrák prašivý!“ ozývalo sa spod obloka. „Neschopný hospodár!“ kričali mu do spánku. „Okráda dedinu!“ ozývalo sa mu akoby priamo pri ušiach. Bohatý kupec rozrazil okenné tabule ako zmyslov zbavený, no napriek tomu, že z postele vyskočil rýchlo ako blesk a rovnako rýchlo utekal k oknu, nepodarilo sa mu nikoho zahliadnuť. A takto to šlo noc čo noc, hlasov bolo čoraz viac, drzé urážky nedali kupcovi spať a dokonca sa stávali čoraz odvážnejšími. „Hnusný zlodej! Len sa na iných prizívuje...“ „Nič nezvládne, i chalupu si ako budú pre psa postavil.“ „Ťuhohý tajtrlík! Staraj sa oňho treba!“ A bohatý kupec po nociach klial a škripal zubami a zúfalo dusil hnev. Nemohol myslieť na nič iné, než ako dolapiť nočných návštevníkov, a myslieť mu to už mútilo natoľko, že si ledva všimol, že nočné urážky sú z noci na noc zvláštnejšie. „Každá žena v dedine je krajšia než tá tvoja striga!“ „I hen cigán si postavil lepší dom, než je ten tvoj chliev.“ „Naše domy sú pevné a silné, akýže si ty stavbár, keď v takej chatrči bývaš!“ Jedného dňa sa bohatý kupec na počudovanie všetkých prítomných vrátil do krčmy a reval na všetkých, až mu sliny od úst odlietali. „Tak vy sa mi, papľuhy, nenažranci, somráci, budete vysmievať?! Akýže ja som chudobný žobrák? Kdeže sú vaše vaše ženy krajšie než moja?! Vaše domy pevnejšie než môj! Veď vy uvidíte. Všetkým vám ukážem, kto som!“ A odišiel prudko a s dunivým krokom, dobreže dvere od krčmy nevyrazil. Kupec sa konečne cítil dobre. Videl, že každému v krčme nahnal poriadny strach. Viac než strach to však bol údiv, ba mnohí si dokonca mysleli, že pán bohatý kupec sa pomiatol. A možno neboli ani tak ďaleko od pravdy. V tú noc si kupec ľahol spať po dlhých týždňoch konečne pokojne, no už po chvíli ho obudili hlasy pod oknom. Bol ich toľko, že sa tam musela zísť priam celá dedina. Kričali však len jediné. „Naše domy sú pevné a silné, akýže si ty stavbár, keď v takej chatrči bývaš!“ „Dom ti zhorí, len čo slnko prudšie zsvietí! Naše domy aj hurikán pretrvávajú.“ „Susedov sa ti ani požiar nedotkne, a ty sa krčíš v tej smradlavej chajde!“ A bolo počuť mnoho škodoradostného smiechu. Bohatý kupec si pritiskal

vankúš na uši takou silou, až ho rozbolela hlava, ale hlasom ujst' nemohol. Nakoniec to nevydržal, opäť vybehol k oknu a rozrazil okenice takou silou, až sa z nich vysypalo sklo. Cívil do tmy a nevidel nikoho, no posmech neprestával. „Naše domy nezhoria! Naše domy nezhoria!“ A stále hlasnejšie. „Babrák! Ničomník!“ V bohatom kupcovi sa čosi zlomilo, oči sa mu zakalili, vbehol do domu a vzápätí vybehol von s horiacou falkou. „Teraz uvidíme, koho dom nezhorí!“ kričal ako zmyslov zbavený a so škodoradostným smiechom podpálil najbližšiu chalupu. Rýchlo vzbĺkla, no bohatý kupec na to nedbal a utekal ďalej a páľil a páľil a ponáňľal sa, aby narobil čo najviac škody. „Vaše domy sú pevné a silné a môj nie, čo?! Vaše i hurikán, i požiar pretrvajú, há?!“ kričal zbesilo do noci. V tú noc zhorela polovica dediny, kupcov pozemok, jeho dom a v ňom i celá jeho rodina. A Malý démon bol vytešený, ako dobre sa naučil napodobňovať ľudské hlasy. Malý démon bol na seba hrdý a žil takto dlho. Túlal sa po svete a robil neplechu, ubližoval a zabíjal, klamal a márnil a robil podobné veci, ktoré by ste očakávali od zlých démonov, no postupne začal byť napriek tomu nespokojný. Všetko robil šikovne a správne, no nemal sa tým komu pochváliť, nemal sa s kým podeliť o radosť, zahrať sa alebo sa vyzozprávať. Malý démon bol sám a sám bol smutný. Dlhو nad tým hútal a kváril svoju myseľ, až sa nakoniec rozhodol: Nájde si priateľa! Veľakrát videl ľudí uzatvárať priateľstvá, priateľit sa a družit'. A vravel si: „Ludia vedia byť dobrými priateľmi.“ Na lúke sa teda prihovoral malému chlapcovi: „Ahoj. Nechceš byť môj priateľ? Budeme sa spolu hrať.“ Chlapec sa však Malého démona veľmi nalakal a s krikom od neho zutekal. V prvej chvíli sa za ním chcel Malý démon rozbehnúť a roztrhať ho na kusy, hneď sa však zarazil a povedal si: „Chcel som predsa, aby bol mojim priateľom.“ A sklamaný odišiel. Inde sa zas objavil priamo vo dvore veľkého domu, kde práve pracovalo veľa ľudí. „Prajem pekný deň,“ povedal srdečne Malý démon, „chcem byť vašim priateľom. Pomôžem vám pri práci.“ No nik nemal o jeho pomoc záujem. Namiesto toho sa všetci s krikom rozutekali, niektoré ženy v hrôze omdleli a odvažnejší chlapi sa chytali sekier. To Malého démona veľmi zamrzelo a zmizol tak rýchlo, ako sa objavil. Večer toho dňa sedel na brehu veľkej rieky a premýšľal. Vedel, že je sám a sám bude smutný, dokiaľ si nenájde priateľa. Ľudia ho však nemali radi a báli sa ho a Malý démon sa spytoval sám seba, prečo je to tak. Pre Malého démona to nebola vôbec ľahká otázka a v rieke pretieklo mnoho vody, kým na ňu našiel odpoveď. Nakoniec si však už s istotou uviedomoval, že si nikdy nenájde priateľa, pretože je, ako každý správny démon, i keď možno maličký, vo svojej podstate veľmi, veľmi zlý. Vtedy sa udiala vec, ktorá sa na svete až tak často nestáva a mnohí by nad ňou krútili hlavou. Malý démon sa rozhodol, že už viac nebude zlým, ale dobrým démonom a takto si nájde veľmi veľa priateľov. Keďže však Malý démon nemal takmer žiadne skúsenosti s tým, ako byť dobrým, nebolo to zo začiatku jednoduché. „Iste je to môj hlas,“ hútal najskôr. „Je tak škaredý a hrôzostrašný. Keby som nemal tak škaredý hlas, bol by som dobrý a ľudia by sa ma nebáli.“ A rozradostený, že ťažký problém vyriešil, utekal hľadať priateľov. Na lúke sa veľmi jemným a vlúdnyh hlasom, ktorý bol úplne iný, než jeho skutočný hlas, prihovoral malému chlapcovi: „Ahoj. Nechceš byť môj priateľ? Budeme sa spolu hrať.“ Ani nový hlas však nepomohol. Chlapec sa Malého démona opäť veľmi nalakal a s krikom od neho zutekal. Malý démon ostal na lúke sám a po chvíli sa vrátil k rieke. Tam v tichosti smútil a nemenej dlhо než predtým premýšľal, ako byť naozaj dobrým. „Mám to!“ vykrikoval napokon. „Musím zmeniť nielen hlas, ale i celý zovňajšok. S peknou tvárou a pekným hlasom si nájdem isto mnoho priateľov.“ A nemeškal s uskutočnením svojho nápadu. Tak sa opäť objavil priamo vo dvore veľkého domu, kde pracovalo veľa ľudí. „Prajem pekný deň,“ povedal srdečne Malý démon, „chcem byť vašim priateľom. Pomôžem vám pri práci.“ A ľudia pekného mladého muža so zvučným hlasom veselo prizvali do práce. Malý démon jasal radosťou. Konečne si našiel priateľov! Práca mu síce veľmi nešla, o to viac sa však so svojím šťastím chcel podeliť s ostatnými. „Som tak rád, že som si konečne našiel priateľov,“ vyhlásil nahlas. Ľudia si vymenili pobavené i začudované pohľady a jeden z chlapcov sa zdvihol, aby Malému démonovi podal ruku. „Zdravím ťa!“ hlesol a uchýtil démonovu dlaň. „Volám sa Ju...“ Viac už však nepovedal. S

dotykom ruky ho prekol taký chlad a strach, až ho mrazilo do špiku kostí, cítil toľko zla, až sa nezdržal a zúfalo vykrikoval. Malého démona to veľmi prekvapilo i vyľakalo, a tak na chvíľu pozabudol na svoju masku a ukázal sa ľuďom vo svojej pravej podobe. V okamihu bolo vokol len veľa vystrašeného kriku a zhonu a Malý démon ostal vo dvore po chvíli sám. Bol tak smutný, že sa div nerozplakal, a vrátil sa na breh rieky. Tam premýšľal omnoho dlhšie než oba posledné razy dohromady, a i keď bol veľmi veľmi smutný, nevzdával sa svojho predsavzatia byť dobrým. Celé dni sedel nešťastne na brehu rieky a díval sa, ako voda unáša po prúde listy a vetvičky. Premýšľal o ľuďoch a premýšľal o sebe. Malý démon už vedel, že mať príjemný hlas či vzhľadnú tvár nestačí. „Je mnoho pekných ľudí, a predsa ich nik nemá rád,“ vravel si v duchu. „Je mnoho ľudí so škaredým hlasom, a predsa majú veľa priateľov. Býť dobrým musí znamenať niečo iné.“ Malý démon dumal a dumal a možno by dumal i celé roky, ak by sa neprihodilo niečo nečakané. Povyše rieky, neďaleko miesta, kde Malý démon sedel, nešťastnou náhodou spadol do rieky malý chlapec a prúd ho uniesol až k Malému démonovi. Keď Malý démon uzrel v prúde rieky topiaceho sa človeka, nevdojak si spomenul na chlapca, ktorého raz utopil v studni. Pri tejto príjemnej spomienke sa pousmial, no vzápätí dostal aj skvelý nápad. „Ak som bol vtedy zlý, a teraz chcem byť dobrý,“ zamyslel sa nahlas, „mal by som urobiť opak toho, čo predtým!“ A hneď v tej chvíli sa rozradostil. „Áno, to je ono! Konať dobré skutky! Len tak sa stanem dobrým a nájdem si veľa priateľov.“ A plný radosti zo svojho objavu hneď v tom okamihu zachránil malého chlapca z dravého prúdu. Chlapec bol už celý bledý, nedýchal a bolo mu treba z plúc vytístať von vodu. Malý démon sa zhostil svojej novej úlohy záchranára a zatlačil chlapcovi na hrud'. Ale beda! Pazúry Malého démona sa zaryli do chlapcovho tela, ľahko prenikli dovnútra a namieste ho zabili. Malý démon sa díval na zmračené telo, z ktorého vyšplechlo veľa vody a krvi a veľmi sa čudoval. Konal s tým najlepším úmyslom, a predsa sa stala tak škaredá vec! Malý démon sa však nenechal tak ľahko odradiť. V iný deň v zasneženej krajine vyslobodil spod lavíny umrznutú dievčinu. Bola studená ako ľad a srdce jej bilo už len tíško, preto ju Malý démon naskutku začal zohrievať svojim dychom. Dievčina sa zohriala, pohýbala údmi a zaklipkala očami. Bolo to ako prebúdzat' princeznú bozkom. Avšak po krátkej chvíli jej zrak náhle zmeravel a dievčina sa prehla v bolestnom krči. Roztriasla sa, začal chrchlať krv a zakrátko umrela. Malý démon ostal stáť v ohromení. Prečo len nemyslel na to, že jeho dych je otrávený? Konal s tým najlepším úmyslom, a predsa sa znova stala tak škaredá vec! Už-už sa chcel rozplakať, no zľakol sa, že slzy by mohli spôsobiť ešte väčšie nešťastie, a preto sa rýchlo pobral preč. Myšlienok na dobré skutky sa však ešte nevzdal. Keď videl, že po období veľkého sucha v istej chudobnej dedine vypukol požiar, nemeškal a rýchlo utekal dedičanom na pomoc. Bez váhania skočil do studne a nabral do úst obrovské množstvo vody, potom vyliezol na kostolnú vežu a odtiaľ polieval celú-celučičkú dedinu. Aká však hrôza! Voda v jeho ústach sa totiž zázračne zmenila na olej a dedina vzbĺkla v ešte ničivejšom požiari! Celú dedinu zachvátilo zúfalstvo. Domy, ktoré sa už podarilo uhasiť, horeli i so svojimi obyvateľmi. Odvšadiaľ sa ozýval nárek a plač, ľudia blčali a plazili sa v bolestiach a Malý démon sa prizeral z vrcholca kostolnej veže. Veľmi nariekal. Konal s tým najlepším úmyslom a predsa sa znova stala tak škaredá vec! Malý démon sa vrátil na breh veľkej rieky. Tam sedel, plakal a premýšľal. „Prečo neviem robiť dobré skutky?“ pýtal sa stále dookola. „Prečo viem robiť iba zlo?“ nariekal. „Ako len byť dobrým?“ Akokoľvek veľmi sa snažil konať dobro, všetky skutky sa v jeho rukách menili na zlé. Malý démon bol však príliš malý. A nechápal. Predsa však bol veľmi bystrý. A vymyslel spôsob. Chvíľu sa díval do mútneho toku rieky a brúsil si svoje dlhé pazúry. Brúsil a brúsil. „Svet skrze mňa poznal iba zlo. Bezo mňa tu bude o niečo viac...“ dobra. „A Malý démon si pretal hrdlo. Keď sa díval, ako sa čierna krv stráca v žblnkote veľkej rieky, vedel, že konečne činí dobrý skutok. Otrávil riekú a spôsobil tak ťažké plagi, ktoré súžili ľudí ešte dlhé roky potom, čo ho už nebolo. Ktovie, či by bol Malý démon niekedy dorástol a stal sa veľkým.

Brigita Horváthová, 23 rokov

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Bydlisko: Kežmarok

Snívanie

Vždy keď nežne privriem lupienky svojich viečok, objavím za nimi záhony divých ruží a počujem žblnkotať tisíc dúhových fontán. V imaginárnych zreničkách magického tretieho oka mi vyrastajú trávnaté bochníky chleba, lúky posiate krehkými krídlami motýľov a na jemných chlpkoch nosných dierok cítim svieži dych nebeských záhrad...

Moje bosé nohy kráčajú po kvapôčkach rannej rosy.

Slnko v zlatom pohári vystupuje na olympijský stupeň víťazov a zalieva krajinu ligotajúcimi sa lúčmi svetla. (Nebo je modré ako duše nevädzí a nezábudiek...)

Vnímam tíš dravých hôr i šepot vlniacich sa riek..., pijem šľahajúce plamene vetra z nebeského kalicha bielych oblakov a prehltam silu veterných poryvov na ramenách horských strán plnými dúškami. Tými dúškami čo v duši dusia duchov všetkých zlostí...

Aby so sa mohla premeniť na láskajúcu ruku vánku aby som sa rozplynula ako medový plást, aby mi v hrdle rozkvitol huslový kľúč, čo otvára brány všetkým piesňam dokorán...

Na perách mi rozkvitla sladkosť čerstvých jahôd a za uchom mi voňal rumanček, keď sa čosi vo mne zlaklo. Bol to strach i vrele chvenie, bol to okamih i večné chcenie...

V tom sne som zbadala čiesi stopy... Potom nohy, neskôr ruky... Videla som cudziu tvár... Na nej oči, pery, nos a vlasy... Bola som ja a ešte ktosi...

Zrakom sme sa mäkko dotkli a krôčik za krôčikom sme sa pohybovali k sebe navzájom ako protilahlé figúrky na šachovnici. Ja som bola kráľovnou bielych koní, on zas kráľom čiernych veží... Po pár ťahoch sme sa stali vzorcom na výpočet obsahu štvorca na preponou a nastala patová situácia. Výsledkom bolo zblíženie dvoch protilahlých strán a naši pešiáci si podali ruky...

Snežili sme...

Potom čias ruka zaklopala na dvere môjho sna a on z neho odletel na pierku havrana...

Pulzovalo mnou milión citov a pocitov...krivdy a krutosti...

Z dvoch tvárí ostala jedna, jedna moja skrivená čriepkami zrady v zrkadle. V rukách som žmolila svoje pokrčené srdce a čarovné rozčarovanie včerajšieho večera čarovalo s čiernymi čiarami chvíľkového ošialu...

Po lícach mi pršali slzy a cudzinec z môjho sna bol stále drzý. Plakal deň a plakala i noc, no on mal stále nado mnou neblahú moc...

Smútok za súmraku menil svoju tvár. Raz bol strašidelným netopierom bažiacim po krvi z ľudského mäsa, inokedy pomstou z cukrovej vaty, mnohokrát šelestom

v mohutných korunách ševeliacich stromov...

Mizol v diaľke a znovu sa vynáral z hlbín bolesti...

Radosť sa vyparila ako dym z komína a ostalo z nej len množstvo žeravých uhlíkov a sadzí...

Spevavce prestali nôtť svoje ľubozvúčné melódie a namiesto nich sa v mojich ušiach rozozvučalo škrekľavé krákoranie vrán a havranov...

Všetko sa pokazilo...

Škodlivý „láskokaz“ sa zavrtal do môjho srdcového svala a vyhryzával v ňom drobné dierocky, ktoré sa postupom času spojili do obrovskej priepasti...

Padala som na jej dno, ale tá priepasť bola nekonečná, a tak som padala v každej sekunde, minúte, hodine, dni, týždni, mesiaci... Až kým ma niečo nezadržalo...

Bola to ruka. Ruka silná, mužská...

Áno, bol to on a ponúkal mi svoju pomoc. Vyťahoval ma zo zradných hlbín sršiacej zlosti a blčiacej pomstychtivosti. Opantal ma hnev a na nepatrný moment som uvažoval o tom, že sa pustím, že svoje bytie ukončím, ukončím hneď tu a teraz...

No len čo som začula veľavravné:

„Prepáč, odpusť mi...“, niečo vo mne sa roztopilo ako kus ľadovca a nechala som sa znovu namotávať na mužské motúzky.

Odvtedy vždy keď nežne privriem lupienky svojich viečok objavím za nimi záhony divých ruží a počujem žblnkotať tisíce dúhových fontán. V imaginárnych zreničkách magického tretieho oka mi vyrastajú trávnaté bochníky chleba, lúky posiate krehkými krídlami motýľov a na jemných chlpkoch nosných dierok cítim svieži dych nebeských záhrad...

A potom jedného dňa, nás znovu navštívi ten zášklbný „láskokaz“ a my opäť padneme do víru výčitiek a zlostí. Našťastie každá šarvátka má svoj koniec a odkedy svet svetom stojí, ak chceme žiť šťastne kým nepomrieme, musia v našich srdciach vždy víťaziť slová:

„Prepáč, odpusť mi...“

Európska únia a my

Ludstvo ako aj svet živočíšnej ríše, od nepamäti prežívajú vďaka integrácii do väčších či menších celkov v záujme pravidelného prísunu potravy, zachovania potomstva, strázenia vlastnej identity.

Z pohľadu „MY“ je nutné pripomenúť dávny odkaz, pečať zjednocujúcej sa Európy barbarov – príchod svätého Cyrila a Metoda k entite bez jazyka, aby pri odchode zostal jazyk a písmo. Kultúrne dedičstvo staroslovienciny patrí medzi nosné piliere Európy národov, Európy rozmanitej vlasti, symbióze materiálno – duchovnej podstaty Európana, žijúceho v jednom celku rôznych území.

Územie Slovenska bolo po tisíc rokov skôr historickým dejiskom, než kontext histórie. Prvé známky života, obrozenie spomedzi masového rozkvetu, prichádza v podobe koncepcií jazyka, neskôr v žiadosti o uznanie práva na vlastný národný život, ako aj prvotné snahy vydobýť si kus svojej zeme pre seba. Táto jar túžob vyplývajúca z autochtonnosti bola spálená letom sklamaní, prichádzajúca z cisárskeho dvora, aby ju napokon vybičovali dažde nútenej asimilácie.

Hlad po poznaní vlastnej otčiny bol sprevádzaný hladom fyzickým a dlhá púť Slovákov pri hľadaní inej – rodnej hrudy skončila vo svete, kde všetko nové znamenalo viac, kde rodová výlučnosť končila pri pohybe manufaktúr, kde zostalo miesto pre tvorivého ducha, pre prácu živú a nepoznanú.

Európa postupne chradla. Vo svojej rozpínavosti stratila kráľov a zároveň aj seba. Po prvom svetovo – vojnovom ničení získali len tí, čo ešte pojem „vlastný štát nepoznali“. Aj „MY“, ako národ zakliesnený na území stretov záujmov, prichádzame s vlastným záujmom, vlastnou koncepciou štátneho zrodu a panovania pre seba. Z farebných ideálov zostali najmä dva, ktoré nás identifikovali na mape počiatkov – spoločný štát a hlavné mesto.

Nový štát bol však podvrh, námorské zmluvy sa nenaplnili a národ, ktorý bol schopný zachovať len vlastnú tradíciu, nedokázal spravovať to, o čo išlo jemu a jeho predkom. Bratská pomoc sa zdala spočiatku vďakov, neskôr však záťažou, napriek tomu hlavný problém spočíval v inej, než „cudzej“ pomoci. Bol to najmä konflikt medzi tradicionalizmom a pokrokom, avantgardou mladíkov, ktorých činnosť nespočívala len v agitácii k socialistickej uvedomelosti, ale nachádzaniu spoločného postupu v mene národa a svojich ľudí.

Nevýčerpatelná energia zápasu triedneho boja, ako aj uznania autonómnosti Slovenska, bola napokon prerušená vývojom nových geopolitických podmienok, ktorých kontúry a budúcnosť načrtol Mníchov a jeho dohoda. Preto aj prvá republika, nesporné kolaborujúca s nacizmom, pri všetkých svojich negatívnych rozhodnutiach len reflektovala rozhodnutia veľkých hráčov. Akokoľvek je 14. marec zatracovaný, jedná sa o historický fakt, ktorý je aj po 70. rokoch predmetom historického posudku.

Druhé vojnové ničenie prinieslo so sebou absolútne nové politické usporiadanie sveta, nové vymedzovanie sa priestorov, blokov, z ktorého vznikol najzávažnejší stred v podobe studenej vojny.

Slovensko, opäť ako súčasť Československa, zotrúva štyridsať rokov v rámci východného bloku, so všetkými dobrými a zlými číslami.

Práve rozpad blokov, údajná revolúcia proti „totalite“ otvorila nový priestor euro – atlantických vzťahov, ktoré boli a sú novou modlou spoločenského vývoja.

Od prvého mája 2004 sa Slovensko stáva plnoprávnym členom Európskej únie. Toto úsilie bolo deklarované od vzniku Slovenskej republiky v roku 1993, odobrené väčšinou politického spektra.

EÚ a čo ďalej?

Stručná chronológia „MY“ prináša pre Európu cennú, historickú skúsenosť a slovami Solženicyna: silný charakter človeka. Nielen štyridsať „studených“ rokov, ale celá kultúrna rozmanitosť postsocialistických štátov je istým kódom k pochopeniu prapodstaty myslenia východo - európskeho človeka v celej svojej integrujúcej sa šírke.

Nemožno teda vzťahovať „MY a Európska únia“ len na slovenský priestor, nutný je pohľad na kontext rôznych ukazovateľov, ktoré vyplývajú z rozpadu hlavných geopolitických blokov, konca bipolarity a nástupu „svetového policajta“, architektka ekonomicko – politických kolapsov v rámci Európy aj mimo nej, a prototypu demokracie v jednom.

Ulrich Beck vo svojej knihe „The reinvention of the politics: rethinking modernity in the global social order“ upozorňuje práve na určitý pád jedného vnímania sveta, ktoré sa aj Slovákom v istých dobách javilo ako vnímanie „dobrého“ a „zlého“. Skutočne očakávania obyvateľstva po roku 1989 boli niečo medzi nádejou a prosperitou. Rozpadom mocenských centier, transformáciou hospodárstva, však nádej a prosperita pre širší okruh obyvateľstva neprichádzajú.

I keď je predovšetkým obdobie deväťdesiatych rokov na Slovensku ponímané výlučne kriticky, označované za krádež storočia a podobne, nemožno zabúdať, že všetky rodiace sa ekonomiky a štáty prešli podobným vývojom, ktorý bol spočiatku vnímaný kontroverzne. Nie je možné za tak krátku dobu, v tak vyhrotenej situácii rozpadov celých štruktúr hospodárskych odvetví a inštitúcií, vyhoteniť nových skutočností, ako napríklad dovtedy neznámeho pojmu „sociálny problém“, uskutočniť viditeľný pokrok smerom k „západnému mytu“ prosperity.

Problém deväťdesiatych rokov spočíval takisto vo vyhrotení spoločenskej polarizácie, ktorá vyplývala z udalostí na politickej scéne. Dnes je známe, že táto polarizácia bola podporovaná istými záujmovými skupinami zo zahraničia, tými istými, ktoré sa neskôr podieľali na prevratoch politických režimov v Srbsku, na Ukrajine, v Gruzínsku.

Práve voľby v roku 1998 priniesli koniec jednej politickej konštrukcie, koniec zásadného vplyvu ruky štátu na vlastné hospodárstvo, vlastný rozvoj a podobne. Nejedná sa o politickú agendu v prospech reprezentantov vtedajšieho vládneho zoskupenia, ako skôr o poukázanie negatívnych dôsledkov následnej zmeny. Je nesporné sa domnievať, že práve pri posledných parlamentných voľbách dvadsiateho storočia na Slovensku, išlo o (nie posledné) zneužitie dôvery voličov, ktorí opäť, po desiatich rokoch očakávali zmenu.

Tá rozhodne nastala. Problém nebol ani tak vo výmene politických strán na čele štátu, ale v abnormálnom rozpredávaní strategických podnikov, bankového sektora a vytvorení systému neúnosnej deregulácie.

Práve s takouto chudobnou kondíciou nastúpilo Slovensko na štartovaciu čiaru členstva v Európskom spoločenstve národov.

Napriek tomu je členstvo v Európskej únii historickým medzníkom a pozitívom pre štát ako taký. Svet blokov síce pretrváva, ale práve siete sú tým správnym vyjadrením ekonomického ako aj spoločenského života.

Európska únia vo všetkej svojej pompéznosti je však dozaista politicko – ekonomickým experimentom, možným riešením spoločného európskeho postupu a zachovania si vlastných špecifik. Naskytá sa však viacero otáznikov a radový občan nemusí byť práve euroskeptikom, aby nespozoroval zásadné nedostatky, respektíve nedokonalosti europeizmu, európskej integrácie.

Jedným zo zásadných problémov je spoločná bezpečnostná stratégia, ktorú nemožno považovať za spoločnú. Nedávne, neslávne desiate výročie leteckej kampane NATO, ktorá bola sprevádzaná masívnym bombardovaním nielen strategických cieľov suverénneho územia vtedajšej Juhoslovskej zväzovej republiky, otvorilo širokú diskusiu ohľadom európskeho priestoru a európskych záujmov. V tomto prípade rozhodne o európsky záujem nešlo a najmä európske mocnosti, vrátane Ruska, preukázali svoju neschopnosť a nemožnosť.

Ziaľ, euroatlantické vzťahy sú dôležitejšie než vzťahy európske, čo môže

do budúcnosti vyvolať vnútornú deštrukciu celej, zatiaľ kompatibilnej únie. Možno taktiež konštatovať, že narušenie suverenity európskeho štátu sa rovná narušeniu suverenity Európy. Takisto nie je možné hovoriť o európskom postupe, dokiaľ na území Európy budú stáť vojenské základne, vojenské radary a letky mimoeurópskych štátov.

Únia preto bezodkladne potrebuje vlastnú podobu obrannej aliancie, vlastnú jednotnú podobu bilaterálnych vzťahov, aj medzi nečlenmi, vrátane Ruskej federácie. Práve s touto, rozlohovo najväčšou krajinou na svete má akoby únia najväčší problém. Pritom sa už dávno nejedná o sovietske Rusko a podobné predsudky, ktorými argumentovali a argumentujú viacerí rusofóbovia. Práve vzťahy s Ruskom sú pre Európu a jej integritu nosné a prínosné. Nehľadiac na obrovský energetický potenciál, Rusko bolo odjakživa naklonené skôr pro – európsky, než inak. Negatívne poukazovanie na vlastnú integráciu Ruska, napríklad v rámci Šanghajskej organizácie pre spoluprácu nie je presvedčivé a odzrkadľuje skôr nezáujem európskej diplomacie o rozvoj vzťahov smerom na východ.

Pre Slovensko sú práve vzťahy medzi Západom a Východom výsostne dôležité, nakoľko práve Východ sa zdá byť zo strategického významu potenciálnym odbytiskom tovarov.

Európska únia preto musí vo svojich ďalších päťdesiatich rokoch vyriešiť niekoľko úloh, nakoľko sa deklaruje aj ako Európa národov.

Aj patriotizmus je témou, ktorá vzbudzuje rôzne dojmy a popravde sa na Slovensku len tento pojem hľadá. Problémom zostáva, ako možno definovať vlastenectvo a jeho prejavy. Pojmy ako zdravé vlastenectvo a zdravý patriotizmus musia nahradiť jednoznačne prejavy vlastenectva bez chronických a sterilných prídavkov. Vlastenectvo musí predovšetkým vychádzať z kultúrnej identity, z identifikovania sa občana s územím a štátom, v ktorom žije. Len toto stotožnenie dokáže vytvárať tú živnú pôdu, bez nánosov nacionalizmu. Skutočnosť je však trochu odlišná. Napriek tomu, že sa obyvateľstvo s vlastným štátom stotožňuje, je diskutabilné, či sú všetky jeho prejavy s týmto štátom identické. A to sa týka tak umeleckej tvorby, ako aj politiky, ekonomického uvažovania a podobne. Práve tu existujú nedostatky a na ich odstránenie sa musí podieľať určitou mierou aj Európa vo svojom unifikáčnom úsilí.

Sprievodným javom a istou neznámou je prijímanie nových kultúr v podobe imigrácie, ktorá predstavuje najmä pre nové členské štáty nie práve žiaducu skúsenosť. Napriek fenoménu multikulturalizmu je však otázne, či má význam zasadzovať sa o nové etniká a národnosti, keď nie je vyriešená vlastná otázka národných záujmov a priorít. Je takisto na zamyslenie, či trh práce, ktorý nedokáže adekvátne ohodnotiť vlastných občanov, má z tohto titulu prijímať občanov rozvojových krajín len preto, že sú ochotní pracovať aj v poddimenzovaných podmienkach.

Nehovoriac o odlišnostiach kultúrnych, ktoré sa koncentrujú v getách a explodujú na predmestiach a nedostupných štvrtiach. Práve západná Európa je nepokojmi rôzneho druhu poznačená a tento trend môže pokračovať. Je preto dobré z podobných udalostí vyvodit' dôsledky a v prijímaní migrantov stanovovať podmienky, aby zásadne nenarúšali tradície a v neposlednom rade kultúru danej krajiny. Práve zásadné bazírovanie na pojme tolerancia sa transformuje na intoleranciu väčšinového obyvateľstva. Akýkoľvek stret kultúr, spolužitie, musí byť založené na prísnom vymedzení hraníc práv, ale aj povinností. Len tak je možné súžitie jednotlivých etník a národností.

Všetky skutočnosti nasvedčujú k reálnemu ohrozeniu národného štátu a mnohí autori považujú tento termín za prekonaný. K tomuto konštatovaniu prispela najmä globalizácia s jej ekonomických „prínosom“ voľného trhu, ktorý sa na prejavil aj na Slovensku. Globálna finančná kríza dáva za pravdu práve tým, ktorí na neregulujúci sa trh upozorňovali, tým ktorí kládli dôraz na význam štátu ako jediného potenciálneho garanta sociálnych práv pre občana. Kríza svojim spôsobom zasahuje aj Slovensko. Štát je však vo veľmi tragikomickú pozíciu garanta, napriek tomu, že takmer celé riadenie strategických podnikov,

ako aj bankový sektor je v rukách zahraničia. Napríklad 90 % exportu Slovenska tvoria práve nadnárodné spoločnosti so sídlom mimo Slovenskej republiky. Takéto lipnutie, ktoré odráža hospodársky rast krajiny je nemožné a nevytvára priestor pre domáckich producentov, pre vlastné podnikateľské prostredie. Z úst odborníkov čoraz častejšie počujeme pojem stredná vrstva, jej rozvoj a podoba. Skutočne práve podporou strednej vrstvy obyvateľstva možno vytvoriť priestor aj pre solidaritu a posilnenie štátu ako takého, nakoľko práve táto zložka je najväčším prispievateľom do štátneho rozpočtu. Problém je však v tom, že stredná vrstva na Slovensku nie je klasifikovaná, nie je podrobená relevantnému výskumu a nemožno ju porovnávať s parametrami štátov Európskej únie. Stredná vrstva je síce zaujímavým bodom v mediálnych obrazcoch niektorých politických strán s blížiacimi sa parlamentnými voľbami, na Slovensku však žiadnu z úloh, ktoré by jej mali prislúchať neplní a je možné konštatovať, že vo svojej podstate ani neexistuje.

Práve solidarita bude pre Európu veľmi dôležitá. Ako skĺbiť jednotlivé sociálne politiky a systémy je nateraz ťažké posúdiť. Práve frekventované slovo harmonizácia stojí za zváženie a otázka znie: či je vôbec potrebné harmonizovať. Téza harmonizácie je predovšetkým ekonomickou záležitosťou a práve ekonomické ponímanie vzťahov medzi jednotlivými štátmi nie je práve to najpovolanejšie, ak uvážime, že jednotlivé členské štáty sa vyvíjali v odlišných podmienkach a intenciách, ako napríklad štáty západnej Európy. Isteže musí existovať určitý jednotný mechanizmus, ktorý dokáže zamedziť viacerým nedostatkom, napríklad vo sfére korupcie, často však implantovanie cudzích noriem naráža na problémy.

Rozširovanie Európskej únie je ďalšou z tém, na ktoré možno hľadiť z viacerých uhlov. Európska integrácia sa posledne zastavila na čísle 27 a určite v priebehu desaťročia vzrastie minimálne o jeden štát. Napriek zaužívaným frakciám, ktoré v Európskom parlamente existujú a ktorých súčasťou sú aj slovenské politické strany, práve prílišný frakcionalizmus rozdeľuje Európu nie podľa jednotlivých regiónov a kultúrno – historického vývinu, ale na základe ideológie. Nikto nespochybnuje význam európskych frakcií, otázne však je, či sú povolané riešiť jednotlivé problémy vyskytujúce sa v členských štátoch a či ich pohľad nie je skôr ideologický.

V neposlednom rade je práve Európska únia stretom kultúr. Stoja oproti sebe rôzne historické aspekty a skúsenosti, rôzne tváre a podoby, ako aj črty usporiadání. Je náročné predpovedať budúcnosť tohto kolosu ekonomicko – politických vzťahov. Aj z pohľadu svojej rozlohy a sily je však nutné viaceré otázky prehodnotiť, aj s narastajúcou silou ázijských, ekonomických gigantov. Slovensko ako štát s menšou ekonomikou, s menšou rozlohou musí dbať na zachovanie vlastnej identity a musí spolupracovať s tými regiónmi, ktoré sú jej identické. Aj postavenie Slovanov v rámci Európy je skôr zamlčované, než sa mu venuje určitá pozornosť. Práve otázky slovanstva musia byť v budúcnosti predmetom nie nacionalistickej propagandy, ale vedeckého skúmania. Slovenská republika, na ktorej území vznikali základny slovanského bratstva môže zohrať významnú úlohu aj z pohľadu svojej geografickej polohy, ako spojovník medzi Východom a Západom.

Európa musí byť najmä kompatibilná, než nainfikovaná fóbiami rôzneho druhu. A Slovensko musí dbať na posilnení vlastnej identity, inak nemáme právo sa Slováckmi nazývať. Práve to, čo prežilo viac než tisíc rokov, musí prežiť toto storočie. Ak to dokážeme, môžeme sa stať významným kultúrnym a ekonomickým centrom, ak nie, je otázne aký názov bude mať toto územie na začiatku 22. storočia....

Duša

Niekedy je ako
čistá ľalia,
ktorá brieždi ranné
slnko,
svojou spanilou krásou.
Slnčné lúče k sebe
navíja,
pohlcuje a vypúšťa na povrch
zrnko,
sťa tisíce zlatých topásov.

Niekedy pripomína nezábudku,
z ktorej vietor trhá lupene
a ťažké kvapky ju k zemi skláňajú.
Srdce je plné iba smútku,
ďaleká čiernava je vykúpenie,
no ju len doráňajú...

Niekedy žiari ako narcis,
ktorý je viacvečným symbolom
v krajine s večitou nehou.
A či už v júni a či v marci,
vykresľuje to, čo čím bolo.
No odtrhni a stratíš ho...

Niekedy vábi ako
vlčí mak,
láka nás, avšak len klame.
Nik mu ale neodolá....
A keď ho zazrieš,
páli zrak,
myšlienky v dvojzmyselnosť
láme,
je pozlátko zo
zlatého popola.

Niekedy páli ako ruža,
trne majú veľa podôb.
No najkrajší je plný kvet.
Všetko je to čistá duša,
ktorá má mnoho podôb.
Stačí vybrať a už len chcieť.

Pokus 2

Tu je druhý pokus,
aby som bol
pred vami o kus.
Ale čoho?
O krok?

O míľu?
O rok?
O chvíľu?

Je toho
mnoho
a mnohé veci
sa stávajú
všetkým – to sa nerieši,
ba ani vrúcna slza
z lásky
nikoho z choroby nelieči.

Len nezábudky v očiach,
slepé výkriky
v temných nociach
znejú ako
hukot sov
či brechot psov.
Neviem,
je veľa spôsobov.
Je ich mnoho,
bolo mnoho
i bude...

Snažím sa písať
biely verš,
tak ma rieš
alebo nerieš.
Vieš,
či nevieš,
ale ja som klasik,
starý básnik
v mladom tele.
Počujem plač básní.
Ach, ten spev je
tak krásny,
že nemôžem
prestáť
písať rýmy.
Však ma volajú
domov
hlasmi slovenskými.
Je tam toho mnoho.
Ach, ten pokoj!

-Stop-

Narodenie, šťastie, rodičia, plienky, deka.
Prvé hlásky, prvé kroky, slza po líci steká.
Prvý úsmev, prvé zúbky, spoznávanie ľudí.
Neznáma vec neistotu v malej hlave budí.
Chôdza, učenie, zvykanie, horká kôrka.
Prví priatelia, zaučanie, prvá škôlka.
Pochopenie, prvé sklamanie, prvé vety.
Začína spoznávať nové myšlienky a svety.
Čas plynie, dospievanie, prvá túžba.

Prvá láska, prvý srd, prvá služba.
Dospelosť, prvé vážne rozhodnutie.
Prvá voľba do života a strnutie.
Študovanie, skúšky, prvá práca.
Nespútanosť a divokosť sa stráca.
Vážna známosť, plameň, svadba.
Spoločný život a jedna hradba.
Vlastné deti, veľké šťastie.
Ale i útrapy a chrastie.
Plynie hodina hodinou.
Veľký smútok za rodinou.
Prvé vrásky, starnutie.
Úsmev a ovynutie.
Prvé bolesti.
Slabnúce kosti.
Krutý výdych.
Večný oddych.
Tmavý hrob.
-Stop-

Zamyslel som sa

Zamyslel som sa, či je dobré žiť na tomto svete.
Čo ma čaká, keď umriem? Ticho? Pokoj? Utrpenie?
Povedzte mi to všetci, ktorí to viete.
Tak čo ma čaká? Čierna tma? Dlhé sny?
Neviem ja a asi nikto nevie čo ho čaká,
Ale pravda je taká,
že tí čo stratia blízkych,
a či z platov nízkych,
k samovražde láka.
Niektorý celý život maká,
nenadáva, nefajčí, nepije,
a aj tak akoby naschvál skorej mŕtvy je
ako ten, čo robí veci, ktoré
sa druhým ľuďom ani nesnívajú.
Zamyslel som sa, či títo zlí ľudia žiť majú,
ale asi áno, veď takí žijú,
žerú, pijú.
Zamyslel som sa prečo umierajú nevinní ľudia,
a nie tí, čo zabíjajú, lebo sa nudia.
Sú ľudia, ktorí veria v silu božiu,
Prosia vtedy, keď len môžu,
teda sú sami v izbe tmavej,
„Príď Bože, poď ďalej.“
Takto vítajú Boha na pár slov,
neposielajú poslov,
sami si povedia predslov i doslov.
Zamyslel som sa, či anjeli v nebi letia,
Alebo kráčajú kam môžu.
Zlo v dobro menia,
a každému rád pomôžu,
niekde i dobrú náladu dajú,
ale pred diablom sa na pozore majú.
Áno, diabol to je krutá bytosť,
proste ho krvaví na kolenách o milosť.

A zamyslel som sa, či vám vôbec odpustí,
Radšej Vás vo svojich peklách pekelných rozpustí.
Zamyslel som sa, prečo hovorí to, čo nemá,
prečo dáva ten, čo aj tak nikomu nič nedá,
prečo je prosba o odpustenie márna snaha.
Zamyslel som sa...
Toť moja úvaha.

Dážď

Prší, prší chladný dážď.
„Povedz že mi, čo Ty máš,
pripravené dnes na rováš?“
pýta sa ho suchá, popraskaná zem.
Teba moja milá, teba poliat chcem.
Aby si všade zeleňou prekvitala.
Zem sa usmiala a dážď privítala.

Prší, prší dážď, len tak leje,
on sám dobre vie, že je
potrebný pre matku zem,
to je jeho vrodenný vnem,
pre ňu vodu zabezpečovať,
jej suchú hlinu pobičovať.

Prší, prší dážď, silný dážď,
„Koľko, že mi vody dáš?“
pýta sa zem znova,
ako keby bola nová.

„Ber si zem vody koľko ti bude dosti,
ale som plný hroznej, ukrutnej zlosti,
že nemôžem pršať tam, kde je sucho,
kde hladný a smädný načúva uchom,
modlí sa k bohu o kvapku vody,
pozerá do neba, nech mu ju zhodí!“
povedal dážď silných hlasom,
posilnený chladným mrazom,
ktorý fúkal vietor, jeho brat,
hrozný prírodný to kat.

„A ty tu čo robíš? Len tak si sem prišiel?“
„Počúvajte! Len som cez bohatú štvrť išiel
A hneď som ich život videl. Ako sa majú tí boháči!
Sú to veľké špiny! Flákači. Nie je mi už do reči.
Veď oni denne veľa litrov pitnej vody minú
a zatiaľ v chudobnej Afrike ľudia strašne hynú.“
„To je hrozné! Mne zas povedalo slnko ako ľudia ničia lesy.“
povedal dážď. Zem zhlikla a vietor k zemi hlavu zvesil.

Prší, prší dážď, nahnevaný dážď.
„Už stačí. Dost toho bolo! Dost!
Nechcem sa pozeráť na tú podlosť,
biedu, nespravodlivosť!“

Tik pani Márie

Pani Mária Tóthová bola v mnohých ohľadoch obdivuhodná žena, no mala jeden zlozvyk. Keď bola nervózna, praskala klbmi prstov na rukách. Niežeby bývala často nervózna, ale keď sa dialo niečo závažné v rodine – pani Mária si mimoriadne potrpela na svoju rodinu – ozývalo sa v byte Tóthovcov pomerne hlasné pukanie. Všetci máme svoj spôsob vyrovnávania sa so stresom, nikto teda nemohol pani Márii zazlievať tik, ktorý nevedela ovládať; tým skôr, že bola po celý život oddanou manželkou, obetavou matkou a vynikajúcou gazdinou.

Hoci si nemohla pomôcť, pukotala naozaj len v obzvlášť vypätých situáciách. Napríklad, keď malo niektoré z detí vysokú teplotu. Ktorá matka by nebola vystrašená z tridsaťdeväť a pol stupňovej horúčky, v ktorej sa zmieta jej milovaný synček? Keď hrozilo, že pán Tóth, živiteľ rodiny, príde o zamestnanie z dôvodu nadbytočnosti (našťastie sa tak nestalo), praskala pani Mária klbmi ešte aj zo spánku. Alebo keď sa rodina chystala na letnú dovolenku a celá ťarcha a zodpovednosť balenia nevyhnutnosti ležala na okrúhlych plecích pani Márie.

Rodina bola pre pani Máriu všetkým. Vydávala sa mladá a z rodičovského domu prešla priamo do manželského bytu bez toho, aby sa stihla zamestnať či osamostatniť. V tom období zarábala pán Tóth, o desaťrocie starší od svojej manželky, dosť na to, aby si pani Mária mohla dovoliť komfort pozície ženy v domácnosti. V prvých mesiacoch manželstva s láskou zariaďovala spoločný byt a po patričnom časovom odstupe od svadby porodila prvé dieťa, dcérku. Udržovala teplo rodinného krbu a podporovala manžela. Žili v láske a harmónii a keď sa im o sedem rokov podarilo splodiť vytúženého syna, pani Mária nemohla byť šťastnejšia.

Deti postupne odrástli. Pani Mária vychovala Ivanku a Petriku s láskou, ku ktorej neodmysliteľne patrilo občasnú pukanie. Hoci by si to nikdy nepriznala, o niečo častejšie si praskala klby kvôli synovi. Niežeby mala dcéru menej rada – ako by ju niekto mohol obviňovať z takej veci? – no Petrik bol predsa len mladší a narodil sa po toľkých rokoch a pokusoch, keď už takmer ani nedúfala... Ivanka bola aj tak vždy samostatná a nikdy ju nepotrebovala v takej miere, ako jej chorlavý chlapček. A hoci mal ten chlapček už dvadsať rokov a druhý rok bol poslucháčom Právnickej fakulty, pani Mária sa o neho starala rovnako, ako keď chodil na základnú školu.

„Mám ti niečo pripraviť na desiati, Petrik?“ pýtala sa ho každé ráno.

„Nie, mama, netreba, dobre vieš, že jem vonku. Niečo si kúpim.“

„To nie je poriadna strava,“ namietala. „A zober si dáždík, hlásili, že bude pršať.“ Rozhovory o nedostatočnej výžive a vhodnom oblečení boli ich ranným rituálom odkedy si Peter pamätal. Rovnaký záujem prejavovala pani Mária o jeho študijné výsledky. Každá skúška, ktorú úspešne zložil, ju naplňala pýchou. K jej najväčším potešeniam patrilo prezeranie Petrikovho indexu po skúškovom období, keď sa biele kolónky zaplnili novými známkami. Peter bol výborný študent. Už koncom prvého ročníka si našiel brigádu v právnickej firme a široké okolie rodiny Tóthovcov bolo presvedčené, že Peter to v živote dotiahne ďaleko.

V príjemných starostiach o svojho šikovného syna žila pani Mária celých dvadsať rokov až do tej osudnej nedele. Práve zavárala rezance. Lámala dlhé nitovky a hádzala ich do vriaceho vývaru, za chrbtom jej hralo rádio a dvere na balkón boli otvorené – pán Tóth fajčil. Do kuchyne vošiel Peter.

„Ešte desať minút, Petrik, musím dovariť polievku a dopiecť mäso,“ usmiala sa na syna.

„Mama, otec, je mi ľúto, že vás stáviam pred hotovú vec,“ začal Peter ignorujúc

matkinu poznámku. „Pozval som dnes na obed moju priateľku.“

Pani Mária stuhla uprostred pohybu. „Ale Petrik!“ zvolala. „Ako si to predstavuješ?“

„Keby to nebolo dôležité, tak by som ju nepozýval. Teda určite nie takto narychlo.“

Pani Mária sa zatvárila veľmi nesúhlasne a pozrela na manžela, aby zistila, čo si o tom myslí on.

„No tak sme teda zvedaví, čo je také dôležité,“ povedal pán Tóth pokojne. Synov nečakaný nápad ho viac zaujal ako prekvapil.

„To teda smé. O čo ide, Peter?“ spýtala sa pani Mária. „A vôbec, mohol si mi to povedať skôr. Čo ak by som dnes nenavariť?“ dodala po chvíli.

Peter a pán Tóth sa zasmiali, akoby si práve vypočuli dobrý vtip. Spoločný nedeľný obed bol železným pravidlom, zákonom, ktorý platil v rodine Tóthovcov od začiatku manželstva. Pani Mária nebola ochotná ani schopná dopustiť, aby jej manžel a deti nedostali v nedeľu minimálne trojchodový obed. Odfahčenie situácie však nič nezmenilo na nepríjemnom pociť, ktorý sa vynoril v myšlienkach pani Márie.

Petrovu informáciu si v hlave urovnávala len pomaly, ale čím dlhšie nad ňou uvažovala, tým viac hnevu a obáv sa v nej zbieralo. Tak Petrik si privedie na obed dievča, premýšľala. A ani to neoznámil vopred, ale takto, na poslednú chvíľ! Prikázala Petrovi a pánovi Tóthovi roztráhať veľký stôl v obývačke, hoci Peter namietal, že netreba. Umlčala ho vyčítavým pohľadom. Nebude sa predsa pred hosťom hanbiť, nech je to ktokoľvek. Naozaj bola zvedavá na dôvod návštevy toho dievčaťa. Intuícia jej našepkávala, že ide o nejaký problém. Ak by Petrovi šlo len o to, aby rodine predstavil vážnu známosť, určite by im to oznámil dopredu. Skutočnosť, že má jej syn priateľku, pani Máriu neprekvapila. Nebola nainvá. Videla, že Peter je pekný, inteligentný a úspešný chlapec a nerobila si žiadne ilúzie. Vedela, že sa jej syn raz ožení, že ju nakoniec opustí a že ona bude musieť ustúpiť inej žene, ktorá sa bude o neho starať. Bola to predstava, ktorá ju nesmierne bolela, ale pani Mária sa s ňou zmierila. Takto to však rozhodne nemalo byť. Bolo to jednoducho nesprávne.

Otvorila trúbu, aby z nej vybrala mäso a strhla sa. Uvedomila si, že si palcami praská klby ostatných prstov. Pozrela sa na ruky akoby ani neboli jej. Zastavím to, rozhodla sa náhle. Nebudem si praskať klby. Ak to ovládnem, nič zlé sa nestane. Nevedela, ako prišla na túto myšlienku, no naplno jej uverila. Nie je nervózna, nepraská klbmi, nič sa nedeje...

Zohla sa, aby vybrala pekáč z trúby a na chodbe sa ozval zvonček od brány. Brána nebývala zamknutá, iste to bolo dohodnuté znamenie medzi Petrom a tým dievčaťom. Pani Mária si včas uvedomila nutkanie a hádam prvýkrát v živote ho ovládla. Tak rýchlo siahla po pekáči, že sa skoro popálila. Počula, ako Peter vyšiel von a čakal na chodbe, kým to dievča vyjde hore po schodoch – bývali na tretom, najvyššom poschodí starého bytového domu bez výťahu. Keď sa zdvojená ozvena podpätkov priblížila k bytu, pani Mária si poutierala ruky do utierky a vyšla privítať priateľku svojho syna.

Obed prebehol v duchu slušnosti, pohostinnosti a diplomacie. Peter predstavil Júliu, svoju priateľku, rodičom a sestre Ivane, vymenili si navzájom zdvorilostné frázy a počas obeda viedli navonok nenútenú spoločenskú konverzáciu. Pani Mária zastávala úlohu hostiteľky typicky starostlivo a zároveň šarmantne, a tieto povinnosti čiastočne tlmili jej potrebu praskať klbmi – nebol na to čas. Až pri dezerte sa konečne dopracovali k jadrú veci.

„Takže, Peťo, mohli by ste spustiť, o dvadsať minút odchádzam do nemocnice,“ ozvala sa Ivana.

„Ale Ivanka! Si neslušná!“ pokarhala ju pani Mária naoko.

Podobné správanie bolo pre Ivanu typické, mala schopnosť vždy sa rýchlo dostať k jadrú veci. U mladej doktorky to bola vítaná vlastnosť. Celkovo bola Ivana opakom pani Márie – samostatná, ctížiadostivá a napriek pravidelnej domácej strave vychudnutá. Keď nepracovala v nemocnici, trávila voľný čas v knižniciach

alebo vo svojej izbe, večne sklonená nad knihami a poznámkami, od ktorých ju dokázali odtrhnúť len pravidelné prestávky na cigaretu. Medicína a pacienti boli pre ňu všetkým. V dvadsiatich siedmich rokoch žila stále s rodičmi a nemala v pláne to meniť, veď pani Mária sa o ňu naďalej starala.

Napriek tomu, že bola Ivanina poznámka pomerne netaktná, konečne prelomila múr zdvorilosti okolo Júliinej návštevy. Rodina spýtavo upierala pohľady na Petra a Júliu.

„Teda, ide o to,“ začal Peter a odkašľal si, „že Júlia je tehotná.“

Ticho, ktoré nastalo, bolo priam ohlušujúce.

„Čakáme spolu dieťa,“ doplnil Peter rýchlo a povzbudzujúco pozrel na Júliu, ktorá uprene sledovala svoj pohár.

„No tak to ste v riti,“ vyprskla Ivana pobavené. „Čo budete robiť?“

„Starat sa!“ vybuchol pán Tóth. „Čo iné? Na čo ste, preboha, mysleli?“

„Samozrejme, že sa o Júliu postarám!“ odsekol Peter. „Dohodli sme sa, že sa zoberieme.“

„A z čoho budete žiť?“ útočil pán Tóth.

„Nájdem si prácu. Rozhodol som sa, že nechám školu.“

„To nemôžeš! A čo tvoja budúcnosť? Co kariéra?“ pripomenula mu Ivana.

Nastala búrlivá diskusia medzi Petrom, Ivanou a pánom Tóthom. Júlia sa krčila na stoličke akoby čakala, kedy sa dostane na pretras. Až po chvíli si všimli, že pani Mária je nezvyčajne tichá. Sedela šokovaná novinou a nehýbala sa. Z tranzu sa prebrala až keď všetci stíchli. Pani Mária nič nepovedala, len sa zdvihla a odišla z obývačky.

Nasledujúce dni prežívala pani Mária pocit veľkej zrady zo synovej strany. Netrápil ju až tak fakt, že Peter sa stane otcom, raz by to aj tak prišlo. Srdec jej na kusy trhala iná vec – že sa Peter nechcel vzdať zámeru odísť zo školy a pracovať na nejakom pre neho podradnom mieste. Rodina sa ho snažila prehovoriť, ponúkali mu podporu, ubytovanie pre Júliu a dieťa, ale on odmietal. O svoju budúcu ženu sa chcel starať sám. Navela, aby upokojil domácu atmosféru, sľúbil, že dokončí aspoň letný semester. Pani Mária bola zúfalá. Jej syn, jej potešenie, jej šikovný chlapec, ktorý mal pred sebou skvelú právnickú kariéru, chcel jednoducho všetko zahodiť. Nedokázala sa s tým zmieriť, nedokázala na tú tragédiu prestať myslieť a toľko praskala kĺbmi, až ju boleli prsty.

Jedno bolo pani Márii jasné: s Petrovým odchodom zo školy sa nezmieri. Po niekoľkých prebdených nociach sa pevne rozhodla zabrániť tomu. Problémom bola Júlia. Teda, ani nie tak Júlia ako to dieťa. Keby žiadne dieťa nebolo, Peter by školu určite dokončil. Takto analyzovaná situácia akoby sama ponúkala riešenie a pani Mária postupne dospela k plánu, ktorý mal dať veci zase do poriadku.

Všetko si podrobne premyslela. Starý dom, v ktorom bývali, sa mal stať jej spojencom a nemým svedkom. Povypytovala sa Petra na podrobnosti o Júlii; s uspokojením zistila, že dievča pracuje ako recepcná v hoteli, pričom máva krátky a dlhý pracovný týždeň. Požiadala Petra, aby Júliu pozval k nim, najlepšie niekedy doobeda, v týždni, keď bude mať čas, aby sa mohli nerušene porozprávať a bližšie spoznať. Rodina si vydýchla – pani Mária sa zdala byť opäť v poriadku, zmierená so synovým rozhodnutím.

Júliina návšteva bola dohodnutá na utorok o desiatej. Pán Tóth bol v práci, Ivana v nemocnici a Peter v škole. O deväť štyridsať vyšla pani Mária z bytu na chodbu. V ruke držala rybársky silon namotaný na cievke. Na tretom poschodí bol len ich byt, schodisko končilo takmer priamo pred dverami. Oproti na poschodí boli dvere vedúce na povalu, ktorou sa dalo prejsť do susedného vchodu. V zime si tam obyvatelia domu sušili bielizeň, takže dvere nebývali zamknuté. Pani Mária chvíľu ticho stála a načúvala, či sa na nižších poschodiach nič nehýbe, ale vchod bol tichý, väčšina ľudí bola v práci.

Pani Mária presne vedela, ako uskutočniť to, čo bolo potrebné a nevyhnutné. Pevne uviazala koniec silonu o spodný pánt bytových dvier. Odmotala z cievky potrebnú dĺžku a zacúvala k dverám na povalu. Pridala ešte pol metra a silon odstihla, potom ho na skúšku napla – výška, ako sa zdalo, vyhovovala. Pani

Mária bola spokojná. Uvoľnený silon nechala ležať na zemi.

Teraz už potrebovala len trochu šťastia.

Zavrela dvere, zamkla a vyšla von. V trafike si kúpila bulvárny časopis a cestou späť nenápadne vklezla do susedného vchodu, kde vyšliapala po schodoch na spoločnú povalu. Zo dverami na chodbu k vlastnému bytu si čupla, chytila do ruky silon a čakala. Bola úplne pokojná. Veci, ktoré súviseli s rodinou a domácnosťou mala dávno naučené a zautomatizované. Či už prala, varila alebo ustielala posteľ, robila svoju prácu pokojne a systematicky, bez stresu. Aj toto bola práca pre rodinu, niečo, čo bolo treba urobiť, len ďalšia zautomatizovaná činnosť.

Čupela tam a trpezlivo čakala. A dočkala sa. Júlia zvonila pri dverách, ktoré nikto neotváral. Keď sa konečne rozhodla vzdať to a odísť, nastala chvíľa pani Márie. Potiahla silon omotaný okolo rúk a takmer vzápätí ho pustila.

Kým doznel buchot po schodoch padajúceho tela, pani Mária bola na ceste z vchodu do vchodu.

Pri Júliinej nemocničnej posteli sa tlačili všetci Tóthovci a Júliini rodičia. Ešteže mali v Ivane protekciu, inak by ich tam toľkých nenechali a možno by sa ani nedozvedeli informácie, ktoré ich teraz zaujímali najviac – ako je na tom Júlia a či je dieťa v poriadku.

Júlia mala šťastie. Pri páde sa jej podarilo zachytiť zábradlia a tak najhoršími zraneniami boli ľahký otras mozgu a zlomené zápästie, dieťaťu sa nič nestalo.

Pani Mária ticho stála pri stene a nezapájala sa do rozhovoru.

„Mama, netráp sa,“ oslovil ju Peter. „Nie je to tvoja vina...“

„Nemala som ísť do trafiky, mala som byť doma a čakať Júliu. Nebola by spadla!“ zavzlykala pani Mária. Vybavila si, ako pomaly, akoby nič netušiac stúpala po schodoch k bytu, ako našla Júliu ležať na zemi, ako bleskovo vybehla do bytu, zavolala pohotovosť a nenápadne vtiahla silon do bytu, odstihla ho od pántu, niekam ho narychlo schovala, aby sa ho mohla neskôr zbaviť, a utekala späť k Júlii bez toho, aby vzbudila jej podozrenie. Správala sa tak, ako sa mala správať.

Ignorovala bolesť v dlaniach, do ktorých sa jej zarezal silon a snažila sa Júlii poskytnúť prvú pomoc.

„Nemôžete to brať takto,“ oslovila ju Júliina mama. „Nehody sa stávajú, veď čo sme si užili, kým boli deti malé.“

Čo ty o tom vieš, keď si ani dcéru poriadne nevychovala. Akurát čo zničí Petrikovi život! pomyslela si pani Mária. Vedomie, že sa jej nepodarilo zachrániť syna pred osudom priemerného človeka, spôsobilo, že si pani Mária začala praskať kľby. Všetky tváre k nej obrátili.

„Ale no tak, mama,“ objal ju Peter. Potom sa obrátil k Júliiným rodičom. „Naša mama má taký tik,“ vysvetlil. „Keď je nervózna, nedokáže ho ovládať.“

„Ten zvuk,“ zašepkala Júlia.

„Áno, moja? Čo je s ním?“ spýtal sa Peter.

„Ten zvuk som počula celý čas, kým som čakala pred dverami.“

„Ale to nie je možné. Mama bola dolu v trafike.“

„Počula som ho. Dvakrát som sa obzrela a hľadala, čo by mohlo tak čudne praskať...“ bola si istá Júlia.

Peter sa spýtavo pozrel na mamu. „Boja si doma?“

„Nie,“ odpovedala a ďalej si praskala kľby.

„Mama, no tak, upokoj sa,“ ozvala sa Ivana. Pristúpila k pani Márii a chytila ju za ruky. Cisto rutinne si prezrela matkine dlane a prsty.

„Čo to máš na dlaniach?“ spýtala sa.

„Nič,“ vytrhla si pani Mária ruky z dcériných a opäť zapraskala kĺbmi.

„Mama, prečo si nervózna? Čo sa deje?“ spýtal sa Peter a v tvári sa mu objavil podozrievavý a zároveň šokovaný výraz.

Pani Mária neodpovedala, len praskala kĺbmi a potom zosunula sa popri stene na podlahu. Všetci prítomní na ňu s obavami pozerali.

„Mama, čo si spravila?“ vykrikoval Peter. „Mama?!“

Ľuboš Lehocký, 26 rokov

Filozofická Fakulta UKF v Nitre
Bydlisko: Vranov Nad Topľou

údel človeka

balansovať
na skurvenom ostrovčeku bytia
nemať kam vykročiť

takto dopadnúť

v starom dome
za ošúchanými dverami
a pri slabom svetle
mám hrnčiarsky kruh

rukami čistými od hlíny
kladliem drevo do piecky
nech je teplo
chvíľu sa dívam
do ohňa
potom
cez malé okienko na sneh

predstavujem si:
rozbitý krčah
a voľakoho kto mi v ňom chcel priniesť vodu

***

v starom dome
sa nízko nad podlahou zle dýcha

tak si sadnem
cez malé okienko vidím:
choré jablone
železnicu
les kde nerastú hríby

cez dvojkrídle dvere vojde ona
a dožaduje sa pozornosti
(vraj za odmenu dostanem pivo)

vyzliekajúc si nohavice
hľadám po vreckách dithiaden

chvíľu to vydržím
pomyslím si

pajác vo fraku

ušil som si frak
celý je však nakrivo
jeden rukáv kratší
gombíky nepasujú do dierok
zo všadial trčia nitky

vyzerám smiešne

ako dievčatko
ktoré si oblieklo
matkine večerné šaty
a priveľký klobúk

poskakujem pred tebou
ako klaun
keby som mal cylinder
okoloidúci by mi doň iste
hádzali drobné mince

som pajác
v smiešnom fraku
a prší mi na hlavu

slon

chcem byť slon
nakreslený v rozprávkovej knižke
a chobotom striekať vodu
na horiaci dom
zachrániť plameniaky
pred požiarom

ľahko by som si na to zvykol
veď doposiaľ
mi vždy ostal
iba dlhý nos

Novomeského Nitra 2009

Vyhodnotenie 6. ročníka literárnej súťaže mladých autorov,
Nitra, Synagóga, 3. júl 2009

Draholav Machala, jeden z gestorov literárnej súťaže pri úvodnom príhovore

Igor Hochel, člen odbornej poroty vyhodnotil 6. ročník Novomeského Nitry

D. Machala odovzdáva za Klub Spoločnosti L. Novomeského cenu Brigite Horváthovej, ktorá sa v súťaži umiestnila už po 3. krát

Boris Starovič odovzdáva ocenenie poslanca EP Vladimíra Maňku víťazovi kategórie „Európan Novomeský“ Matúšovi Némětovi

Viceprimátor Štefan Štefek odovzdáva cenu primátora mesta Nitry Jozefa Dvonča Dane Klementovej

Cenu predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja Milana Belicu odovzdáva Helena Psotová, vedúca Odboru školstva, mládeže, športu a kultúry NSK Petrovi Kormanovi

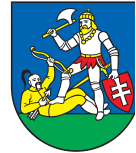

Lenka Podhradská pri preberaní Čestného uznania Klubu Spoločnosti L. Novomeského v Nitre

Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Finančnú a organizačnú podporu 6. ročníku literárnej súťaže mladých autorov
Novomeského Nitra 2009 poskytli:

Nitriansky samosprávny kraj

Mesto Nitra

Spoločnosť Ladislava Novomeského

Vydal: Klub Spoločnosti L. Novomeského v Nitre
www.ksln-nitra.szm.sk

Zostavovatelia: Boris Starovič
Peter Bradáč

Fotodokumentácia: Peter Bradáč

Tlač: Prima Print, a.s.

Náklad: 500 ks

Neprešlo jazykovou úpravou

2009

Nepredajné

Nitra, 2009

ISBN